

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A mi felséges vendégünk.

Budapest, szeptember 28.

Egy hét óta ácsolnak az Andrásy-uton, az Oktogon-téren s az egész utvonalon, mely a nyugati pályaudvartól a királyi várig vezet. Diszkapuk, zászló-tartó árbockok, meg más efféle hiu díszek készülnek, mind arra való, hogy ünnepiessé és pompázóvá tegyék a várost arra a negyedóra, amikor a spanyol király a fővárosba megérkezik. És kövezik, foltozzák, javítják ugyanezen az utvonalon az utcákat, hogy a hintója, mint habokon a csónak, lágyan gördüljön, amikor a sorfalat álló néptengerben végig robog. S hetek óta egyebet sem csinál a budapesti rendőrség, mint razziákat tart, gyanus alakokra cserkész, vadászsza az anarchistákat, nehogy ezek a beste lelkek kárt tegyenek az előkelő fejedelmi személyben, éppen akkor, amikor magyar földre lép. Amióta tudjuk, hogy királyi vendégünk lesz, nincs idegennek nyugta ebben a székesfővárosban, annyit zaklatják, torturázzák, hogy örül szegény, hogyha már épkezláb a vonaton ül, hogy örökre hátat fordítson ennek a városnak.

Megér-e nekünk ennyit a spanyol király?

A kövezetjavításról még nem szólunk. Bár minden félesztendőben spanyol királyok kocsiznak végig a főváros összes utcáit! Akkor talán nem gyűlne tócsába a víz az Andrásy-uti faburkolaton, nem tör-

nének kocsitengelyek a körut hepe-hupás koczkakövein s nem lenne frissen szántott föld módjára barázdált a Kossuth-utca és a Kigyo-tér aszfaltja. Most a spanyol király negyedórás kocsizása kedvéért mindezekre telik. Eddig azonban értenk, akik egy évben háromszáthatvanöt napot töltünk Budapesten, akik fizetjük a pokoli mód drága városi adót, nem jutott rá pénz, amint hogy mindig szegény a főváros, amikor a mi kényelmünk, a mi egészségünk, a mi olcsóbb megélhetésünk kedvéért kellene valamilyen beruházást megcselekedni.

Gavalléros passziókra, uri pazarlásra azonban szórják a pénzt. Méltóztassanak megnézni az Andrásy-ut bejárójánál azt a különös fogpiszkáló játékot, amit hosszú fenyőgerendákból most rónak össze. És méltóztassanak megnézni a többi hasonlókat a hosszú utvonalon. Mindez a sok furcsaság természetesen a rájuk kerülő drapéria-díszekkel, éppen egy negyedmillió koronájába kerül a fővárosnak. Egy negyedmillió azaz kétszázötvenezer korona olyan városban, ahol a lakosság fele sohasem eszik húst, ahol minden harmadik ember nyolczadmagával alszik egy szobában, ahol minden tizedik ember egyáltalában nem lakik sehol, hanem szabad ég alatt teng-leng a legnagyobb téli időben! Egyetlen egy szükségbarakk naponta ötszáz embert juttatott volna minden nap meleg fedél alá; negyedmillió korona árán emelt öt barakk ötször ötszáz: harmadfélezer embert! Erre

azonban nincs pénz, mert a főváros daliveket, zászlóárbockokat emel annak az Alfonzónak a tiszteletére, aki messze tőlünk ott uralkodik, ahol az esti napot magába temeti az Atlanti Óceán.

Tiszteljük, becsüljük Alfonzót, annak is örülünk, hogy immár egyszer koronás főt váró főváros rangjára emelkedett Budapest, de úgy találjuk, hogy kissé drágán fizetjük meg ezt az élvezetet. Mi közünk van nekünk Alfonzóhoz? Micsodá érdekünk van benne, csak a legtávolabbi is, hogy körünkben tisztelhessek? Semmiféle érdeket sem látunk: Spanyolország olyan messze van tőlünk, hogy még a legtávolabbi érdekszférája sem érintkezik a mi legbővebben megrajzolt érdekkörünkkel. Így hát meglehetősen közönyös ránk nézve, hogy tetszik-e neki Budapest, szimpatizál-e a lovagias magyar nemzettel s hogy milyen véleménye lesz a fővárosi kövezetről? Alfonz, ha jön, nem a spanyol király látogatja meg a magyar királyt, vagy az osztrák császárt, hanem egy fiatal uralkodó jön tisztelni egy koronás barátjánál. Privát érintkezés lesz ez két fejedelmi személyiség között, akik érdeklődnek egymás egyénisége iránt. De hát akkor miért kell erre a fővárosnak elköltenie negyedmillió koronát?

Hu reménység volna azt is hinni, hogyha más nem, a főváros idegenforgalma nyer valamit ebből a pompázó czéczóból. Először azért nem, mert szép Budapestünk — sajnos! — job-

Riport egy gyűlésről.

Irta: Bede Jób.

Azt mondja a szerkesztő:

— Vasárnap délelőtt tizenegy órakor tessék a megyeház nagytermében lenni. Az országos háziipar-szövetség alakul. Arról szép tudósítást kell írnia. Gróf Batthyány Lajosné elnököl...

— Meghívó, vagy belépti-jegy?

— Csak tessék jönni. Én majd ott leszek.

Ebből tudhattam, hogy előkelő társaság gyűléséről van szó. Sajtóemberek közül aki meghívót kap, annak legalább szerkesztőnek kell lennie. Egy ide való meghívó már bizonyos értéket jelent. Ha én bemegyek a boltba és azt mondom: „Kérem küldje haza a nyakkendőimet és a keztyűimet, mert holnap a Batthyány grófné ő exzellenzeziája gyűlésére kell men-nem” és diszkrétan a pultra teszem a meghívót, a boltos abszolúte nem kérdezi, hogy „hogy vagyunk - a számlával.” Szerencsére azonban van nyakkendő is és keztyű is. Meg az a fekete kabát, melyért vagy két hétig kell az embernek hallgatni rettentő beszédek a parlamentben és ezekhez kommentárokat íraggni. És van egy pár lakkezipő, amivel kegyetlenül becsapott a suszter, kinek műhelyét

jószívűségéből felkaroltuk, amikor apró gyermekeket ellopták és megtalálták.

Külső kellékeink, teljék készenlétben vannak. A villamos is elvisz a Kossuth Lajos-utca sarkáig. Az eső is csak annyira csepereg, hogy kárt ne tegyen az ünnepi ruhában. Kocsik és automobilon haladnak az uton és befordulnak a megyeház felé. Elsőrangú férfiakat és származásuk előkelősége, meg szépségük által tót Budapest előtt ismeretes dámákat visznek.

— Mi ez? — kérdezi egy járókelő a társától.

— Most alakítják a nagy háziipari szövetséget — feleli az. — Persze az ilyenről Pesten nem is tudnak. Én a Z. gróf ügyvédjétől hallottam vidéken, hogy ez ma lesz.

— Na igen. Minékünk elég, ha elolvassuk az újságokban.

Akkor igyekezniem kell, gondoltam. Annak az időnek a hangulata éledt fel bennem, amikor önérzetes büszkeség hajtott egyik gyűlésről a másikra, egyesületről egyesületre, hegynek fel, völgynek le, mert hogy én lennék az újság, ami által a publikum megtudja, hogy mi történt.

A megyeház kapujánál már ott állottak a fogatok, a töfi-töfölkék. Az urak előre bocsáították a dámákat, akik eléggé járatosak voltak itt; megtalálták maguktól a belső lépcsőt. Szép; tiszta a lépcső; csak az aljában a vízvezeték mocskát feledték el betakarni.

Megeyi szolgálk segítik le a felső kabátját mindenkinek, akinek fel van tűrve a nadrágja. A hölgyek körül az urak forgolódnak.

— Szerv... — akarok köszönni egy no-tabilitásnak, aki egyenesen felém tart.

Az keresztül megy rajtam.

— Jó reggelt kívánok, kegyelmes asz-szony...

No, ez szépen kezdődik, éppen mögöttem jött gróf Batthyány Lajosné, a gyűlés elnöknője, a mozgalom megindítója. Elegáns, egyszerű világosszürke ruha van rajta, testéhez simuló, ami igen jól fest karsu alakján.

Uri barátommal nem találkozhattam többet. Nem igen hiszem, hogy megbocsássa a karambolt.

Több szerencsém volt Szerényi Józseffel, a kereskedelemügyi államtitkárral.

— Jó napot, hogy van?

— Eljöttem, kegyelmes ur, riporterkeskedni.

— Én be vagyok rekedve.

— Ezt Afrikában hagyhatta volna.

— Hisz ott nem voltam rekedt. Ott akár-mennyi beszédet képes lettem volna mondani és ime éppen most... Nem tudom mi lesz azzal a pár szóval, amit elő kell adnom.

(Hogy mi lesz? Beszél a gyűlésen egy fél óra hosszat anélkül, hogy észre lehetett volna venni a rekedtségét.)

ban el van zárva a világtól s a turistaországától sokkal távolabb esik, sem hogy egyetlenegy parádé egyszerre ide tudná terelni a globetrotterek forgalmát. Másodszor pedig azért nem, mert Alfonzónak speciálisan olyan kellemetlen sleppje van, amelyik nem vonzza, hanem elriasztja az idegent. Az anarchistákat értjük, akik állandóan kopókutyák módjára nyomozzák a spanyolok fiatal királyát. Madridban, ahol szervezett őrség vigyáz a király minden lélekzetvételére, bajos nekik a közelférközés. Amint azonban utra kél a spanyolok királya, felajzódik az ő reménységük is, s megújodott, mohó vér-szomjjal lesik az alkalmat, hogy bombát vessenek az utjába. Kell-e nekünk a lehetőség, hogy éppen Budapesten sikerüljön a tervük s jó néhány bámé-szan kíváncsiskodó magyar vértünk életével és egy világraszóló katasztrófa ódiumával fizessük meg a király-járás dicsőségét. Mit gondolnak a főváros vezetői, azután majd csődülni fog ide az idegen?

Nem számítva azt, hogy az anarchista-keresés vexaturájával máris ugy megriogatták a Budapestre vetődő külföldieket, hogy egy évtizedig aligha keresi föl szép fővárosunkat másképen, hacsak muszájból — valaki idegen.

Budapest, szeptember 28.

Wekerle és Montecuccoli tanácskozása. Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok, aki ma reggel Budapestre érkezett és akit a király a mai általános kihallgatások során fogadott, a délelőtti folyamán dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel tanácskozott.

Apponyi Ittliou. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter sógorával, Mensdorff-Pouilly Dietrichstein Albert londoni osztrák-magyar nagykövettel és gróf Vay Péter apostoli protonotáriussal Eberhardtról Budapestre érkezett.

A nagyterem ajtaja nyitva van, de azért ne rohanjunk ajtóstul a házba. Ha megállunk a küszöbnél, akkor is észreveszszük, hogy Tulipánbirodalom egyik tartományában vagyunk. Gróf Andrassy Tivadarné fekete selyemben. Gróf Hadik Endréné. Emlékeznék-e önök arra a szép tavaszi délelőtti, amikor a korzón először jelentek meg Budapest lelkesedő közönségének sorai között az első tulipánvirágokkal, melyek még élők voltak, frissek és harmatos kelyhűiek? Mi látjuk az egész jelenetet az utánuk rohanókkal együtt, akik később a mesterséges jelvényekért törték magukat és még később elhelyezkedtek kerületekben, hivatalokban és aztán lassankint eltűnt a tulipán, melyből egyet képes levelezőlapra festve vitt a jókedélyű Fejérváry Barabás Bélának.

Tulipánország e tartománya azonban, ahová most kerülünk, ama régi hangulatban van együtt és nézegeti a terem falain a nagyok arcképeit, az ugynevezett életnagyságukat, Kossuth Lajosét, gróf Andrassy Gyuláét, Deák Ferenczét, meg a főispánokat, akik zivataros és csendes időkben itt szolgálták a megyét. És „megtelt”. A falakon több hely nincs életnagyságuk részére. (Tán már elérkezünk oda, hogy az országházában vezető férfiak képe a nemzetgyűlés termébe juthat a megyei székház helyett.)

Más rendiek is vannak jelen, nemcsak mágnások. Asszonyok és urak láthatók a Lipót-

Francia képviselő gróf Andrassy Gyulánál. A Meunier francia képviselő, aki Budapesten a fővárosi államrendőrség szervezetét és intézményeit beható tanulmány tárgyává tette, szombaton kihallgatáson jelent meg gróf Andrassy Gyula belügyminiszternél, akinek megköszönte az alája rendelt hatóságok részéről élvezett támogatást. Meunier képviselő a mai nap folyamán Belgrádba utazik.

Kmetty Károly kilépése. Dr. Kmetty Károly orsz. képviselő ma egy Kossuth Ferenczhez intézett levelében bejelenti, hogy levonja annak a magatartásnak a konzekvenciáját, melyet irányta a függetlenségi párt a delegátusok kijelölésekor tanusított és a pártból kilép. Kmetty Károly magatartását tökéletesen értjük és méltányoljuk. Az a mellőzés, melylyel Kmettyt a delegátusok megválasztása alkalmával illeték, amiatt történt, hogy ez a kiválóan agilis és önálló ítélletű ember túlságosan sokszor gyakorolta az önálló kritika fogát, a függetlenségi pártban pedig újabban olyan irányzat kapott lábra, amelyik nem türi a hivatalos állásfoglalások megbírálását, hanem föltétlen alárendeltséget követel a párt tagjaitól. Érthetőnek találjuk, hogyha önértékes ember ilyen körülmények között nem érzi magát jól a pártban s inkább áldozza föl a maga párttagságát, mint a szabad véleményét.

Dr. Kmetty Károly levele, melyet Kossuth Ferenczhez, az orsz. függetlenségi és 48-as pártkör elnökéhez intézett, így szól:

„Nagyméltóságú Elnök Ur! Mértelgélvén az országos függetlenségi és 48-as pártkörnek azon magatartását, melyet irányomban az ideai delegátusok kijelölésénél tanusított, elhatároztam, hogy a pártkörből kilépek. Tisztelettel kérek, nagyon tisztelt Elnök ur, légy kegyes kilépésemet a pártkör legközelebbi értekezletén bejelenteni. Kilépésem semmit sem változtat függetlenségi elvemen és szerény parlamenti működésem eddigi irányán. Igénytelen politikai pályafutásom végéig hűséges szolgálja maradok azon programmnak, mely szorosán és dicsőségesen fűződik a Kossuth névhez és mely szent meggyőződésemszerint egyedül vezet királyunk és nemzetünk üdvéhez. Elhatározásom nem csökkenti azon tisztelet és nagybecsülést, melyet én is, melylyel irántad és vezértársad gróf Apponyi Albert iránt mindenkor viseltetem. Pártkörön kívül is politikai vezéremül tekintek reátok és nyomon követlek mindaddig, míg az ut, melyen haladtok, Magyarország teljes politikai és gazdasági önállósága felé ve-

városból, a kereskedelmi világból, a művész-társadalomból és a lateinerek osztályából. Pár politikai is van jelen, pár előkelő iparos, közgazdasági ember. De ők leginkább az arisztokráciát nézik, s ha vegyesen kerülnek együvé a fa-karosszékekbe a hölgyek, kiténik, hogy nem ismerik egymást. Am a grófnék előzékenyen nyujtják át szomszédjuknak az iv papírt, melyre a névsor érdekében mindenki felírja a nevét s ez az iv papír mintegy az ismerkedést pótolja. Egy halványarcú szemüveges stenografus találta ki.

Már mindenki elhelyezkedett. Batthyány Lajosné grófné megnyitotta a gyűlést arról a helyről, ahol törvényhatósági alkalmakkor a főispán szokott ülni. Mellette van jobbról Sztéryni József államtitkár, balról Márkus Miksa lapszerkesztő, aki az új szövetségnek főtitkára, s mint udvari tanácsosnak és méltóságos urnak ez az első szereplése. Később bejön gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, szintén az emelvényre megy és Sztéryni mellé ül.

Gróf Batthyány Lajosné formás, rendes, a szervezkedés lényegét precíz meghatározásokkal ismertető beszédet mond. Hogy a múlt év tavaszán elhatározták egy országos háziipar szövetség megalakítását s ennek a szövetségnek védnökségét elvállalta Izabella főhercegnő. Meg hogy Kossuth Ferencz és a kormány támogatja a vállalkozást. Kossuth Ferencz mint kereskedelemügyi miniszter már engedélyezett

zet. Budapest, 1908. szeptember 28. Igaz hihet dr. Kmetty Károly egyetemi tanár, Esztergom sz. kir. város függetlenségi képviselője.”

A belügyminiszter a ferencvárosi függetlenségi párthoz. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter a IX-ik kerületi függetlenségi és 48-as párt, mint társaskörnek üdvözlétére a következő táviratban válaszolt a kör elnökének, dr. Ballagi Aladár országgyűlési képviselőnek:

A ferencvárosi függetlenségi és 48-as párt mint társaskörnek szives üdvözlését és jóleső bizalmának kifejezését hálás szívvel köszönöm, Andrassy.

A pénzügyi bizottság ülése. A pénzügyi bizottság szeptember hó 30-án, d. u. 5 órakor képviselőházi saját termében ülést tart, melynek tárgya a költségvetési előadók választása.

A szegedi függetlenségi párt értekezlete. A szegedi függetlenségi párt értekezletet tartott, melyre Becsey Károly orsz. képviselő indítványára kimondta, hogy a felnöttek számára a télen tanfolyamot rendez, melyen a párt írni és olvasni nem tudó hivei minél többen megszerezhesék a választói jogot. A tanfolyam rendezésére nagy bizottságot küldtek ki.

Tót nemzetiségi beszámoló. Ivánka Milán országgyűlési képviselő vasárnap tartotta Bazinban 5000 főnyi hallgatóság előtt beszámoló beszédét. A szomszédos stomfai, szemcezi és nagyszombati kerületek, valamint a szociálisták nagy számmal voltak képviselve. A beszéd meghallgatása után a népgyűlés határozatot fogadott el, melyben tiltakozik a plurális választói jog és a kerületek szándékolt beosztása ellen. A királyhoz e tárgyban a népgyűlés táviratot is intézett. Ivánka képviselő beszédét azzal végezte, hogy most nemcsak beszámoló mond, hanem bucsubeszédet is tart, miután egy évi államfogházra el van ítélve. Bizton reméli, hogy a felsőbb bíróság felmenti, de ha mégis elítélnék, utódjául dr. Markovics Gyulát jelölte meg. A népgyűlés helyesléssel fogadta a választójogi ellenkoalíció megalakítására vonatkozó fejtegetéseket is.

Hodzsa Milán kölpényi országgyűlési képviselő ma Begecsen beszámolót mondott, fejtegette a választójogi reformot s ismertette a választójogi ellen összeállított ellenkoalíciót. A gyűlés táviratol

kétszáz ezer korona forgótökét és kilátásba helyezett husz-huszonöt ezer korona évi segélyt. Aztán jön ugyancsak forgótökével és segélylyel Darányi.

Halljuk csak, halljuk. Hisz ez pénz. Ez egy nagy, komoly akció. Bizony meg is mondja. A nép jólétét kell emelni, művészeti érzékét kenyérkereső munkában értékesíteni az országos akció segítségével.

S még részletesebben megmondja Sztéryni József államtitkár, akit a grófné felkér az ügy ismertetésére. Sztéryni elvezet bennünket az ország háziiparának javarészt ismeretlen vidékeire. Az iparfejlesztés szüksége mellett agítál, mint ahogy egész életében tette, régebben kevesebb hatáskörrel, de nem kevesebb buzgalommal, mint most. Mostani állásában indokolnia kell az állam protekciójának a helyességét:

— Bizonyos, — ugymond, — hogy ezerr (protekcziószitikus) irányzat nélkül nem sikerült volna a magyar társadalomban azt a meggyőződést megérleltetni, hogy Magyarország erős agrárirányzata mellett, amelyre gazdasági és népesedési viszonyai utalják, csakis egy hatalmasan fellendülő iparral biztosíthatja egyuttal gazdasági önállóságát is. (Ez itt, kérem, — mondom én ugy magamban, — közgazdasági politika, amiről mindjárt értesíteni fogják Wekerlét.) Ezen iparnak — folytatja Sztéryni — legelső, de legmélyebb gyökereket hajtó, a nemzet talajába gyökereit lebecsátó ágazata a

Füldött a királynak, amelyben kéri, hogy a pluralitással szándékolt választójogot fejedelmi szavával akadályozza meg.

Magyarország megszűnt.

Budapest, szeptember 28.

Buchinger Manó ur azt mondotta tegnap az osztrák szociáldemokraták bécsi értekezletén, hogy a magyarországi szociálisták vagy megkapják jogaikat, vagy pedig Magyarország megszűnt. A szociálisták jogai alatt Buchinger ur az egyenlő, általános, titkos és községenkénti választójogot értette. A szociálisták azt szeretnék, ha Andrássy ilyen választói jogot készítene. De mert azt hiszik, hogy a belügyminiszter erre nem hajlandó s továbbá, mert az a vélekedésük, hogy egymaguk meg nem változtathatják a belügyminiszter hajlandóságát, az osztrák szociáldemokrata párt támogatását kérték és kapták meg.

S míg az osztrák fővárosban az osztrák szociálisták Buchinger ur és kollégáinak asszisztálásával arról tanácskoztak, hogyan lehetne Magyarországon a választói jogot általánossá, titkossá és egyenlővé tenni, amellet itthon a szociálisták tíntettek és gyűléseztek a széles választói reform mellett. Magától értetődik, hogy az itthoni demonstrációk ellen semmiféle kifogásunk nincsen. E haza minden polgárának joga, hogy véleményét, a törvényes korlátok között, szabadon nyilváníthassa. A bécsi demonstrációért már nem tudunk lelkesedni.

Szívünk, eszünk, magyar hazánk iránt való forró szeretetünk azt diktálja nékiünk, hogy se Adler urnak, se Nemece urnak, se Pernerstorfer urnak, se a többi osztrák szociálistának semmi köze sincsen ahhoz, hogy milyen törvénytervezetek kerülnek a magyar parlament elé. Ebből világosan következik fölfogásunknak az a része is, mely a magyarországi szociálisták eljárására vonatkozik. Külföldön konspirálni, agitálni a magyar haza ellen és ott a magyar haza

megszűnéséről beszélni, szemünkben vétek isten és ember előtt.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy amit a magyar szociálisták tesznek, nem egyedülálló és egyenes növése a szociálista teoriának. Ők azt mondják, hogy a magyar munkásnak nem ellensége az osztrák, vagy másfajta országbeli munkás: közöttük semmiféle érdekellentét nincsen; a magyar munkásnak egyetlen ellensége a magyar munkáltató, a magyar vezető osztály — úgy, hogy a magyar és osztrák munkás tulajdonképpen egy „haza” és a magyar munkás számára a magyar ur a „külföld”. De nemcsak a magyar szociálisták gondolkoznak így.

Mikor néhány évvel ezelőtt a francia szociálisták középponti lapja, a Humanité, anyagi zavarokkal küzdött, a német szociálista pártvezetőség a lehető legnagyobb nyilvánosság előtt adott át neki ötvenezer márkát. Német pénz a francziák kezében! — Irtozatosan hangzott ez Franciaországban, ahol a németet még ma is jobban gyűlölik, mint mi az osztrákot. A szociálisták azonban ezt természetesnek találják — mint egyenes folyományát a nemzetközi szolidaritásnak. Ugyanakkor Hervé Gusztáv azt írta, hogy őt ugyan valamilyen rubrikában francziaként jegyezték be, de ő néki éppenséggel semmi kifogása sem lenne az ellen, ha Franciaországot bekebeleznék a német birodalomba. Fallières, vagy a német császár? — a proletárnak mindegy, mert a proletár itt is, ott is mulhatatlanul szembe találja magát a maga kapitalista kizsákmányolójával. És ebbe az eszmekörbe kapcsolódik bele a mi szociálistáink gondolkodásmódja.

Nékiünk a magyar nemzet — így argumentálnak — nem adja meg jogainkat; nincs választási jogunk, nincs gyűlekezési jogunk, nincs egyesülési jogunk. Mindez a jog pedig Ausztriában bőven van meg. Az osztrák elvtársak nyolczvan képviselőt küldenek a parlamentbe és ott döntő tényezőként szerepelnek. Ha Magyarország a Gross-Oes-

terreich szerves része lenne, mindazokat a jogokat a magyar proletár is élvezhetné; miért ne kapaszkodjunk be tehát a Gross-Oesterreich-mozgalomba? Magyar nemzeti egység? Önálló, független Magyarország? Gyönyörű háromszínű zászló? . . . mindez nekünk bliktri. A lényeges az, hogy a magyar proletárnak a Gross-Oesterreichben jobb dolga lesz, mint ebben a tőkeszegény, sorvadó országban, aminthogy az osztrák proletár napibére ma is nagyobb, mint a magyaré. Éppen azért, ha itt nem adnak nekünk olyan választói jogot, mint amilyent mi akarunk, megyünk a Lajtán-tulra és összebujunk a magyar nemzeti önállóság legfeketébb ellenségeivel.

Minden jó magyar ember csak borzadva tudja ezt az eszmemenetet követni. Mi, kiknek ideálja a magyar nemzeti önállóság s az a vallásunk, hogy inkább pusztuljon el minden, semhogy megérjük azt a napot, hogy valaha Magyarországot Ausztriába bekebelezhessék; mi, kik szenvedelemmel ragaszkodunk az ország minden rögéhez és százszor fölfalozzuk életünket arasznyi területéért; akik a mindennapi kenyeret nem helyezük ama magasztos szimbolum fölé, mely a nemzeti zászló fodraiban piheg; s akik önzetlenül tudjuk szolgálni ezt az ezer megpróbáltatáson keresztül ment hazát — érthetetlenül állunk az előtt a monstruoziás előtt, amit Buchinger Manó ur nemzetközi szolidaritásnak nevez.

Jól tudjuk, hogy se fölháborodásunk, se sajtó fájdalomunk nem téríti észre a magyarországi szociálistákat. Ők csusznak tovább lefelé a nemzetköziség lejtőjén és matriális lelkiük nem érti meg, hogy lehet szent áhitattal leborulni egy darab szövet előtt, mely pirosra, fehérre és zöldre van füstve. De mi jól tudjuk azt is, hogy a magyar nemzet, amint ellentállott a török dúlásnak, a német pusztításnak, az osztrák ármánynak, a hazaiak árulásának, éppen úgy ellent fog tud állani a „világ proletárai, egyesüljetek” című jelígenek is

házi ipar, mely a legszélesebb néprétegeket alkalmas foglalkoztatni, mely a gazdaságból a legértéktelebb időt értékesíti, t. i. a népnek azt az idejét, amelyet a maga háztartása és gazdasági élete nem köt le. És míg egyrészt munkára neveli a népet, addig másrészt javítja kereseti viszonyait és leköti ahhoz a nemzeti rőghöz, amely minden magyar embernek szent kell hogy legyen.

Az egészet Sztérényi ő nagyméltósága egy mondatban adta elő, de én bátorkodtam felaprozni. Az ilyen nagy igazságokat tudniillik a társadalom részére kisebb adagokban kell beadni. Ebből az okból nem írom ide az egész hatalmas beszédet, amiben Sztérényi igen széles látókörrel, a kérdés teljes ismeretével, az összes pótolandó hiányokra rámutatott és fő vázlataiban megjelölte a teendőket.

Ugy képzelem továbbá a dolgot, hogy a szervezet az egész országra kiterjesztetvén, minden vidéken gondoskodna lelkiismeretesen a munkálkodó hölgyekről és urakról, akiknek külön-külön megadják a megfelelő és az illető vidék speciális viszonyai szerint értékesíthető utmutatást s azok majd eljárnak házról-házra, korteskednek a nép jóléte érdekében, megtanítják, hogy szabad idejét hasznos foglalkozásokkal töltsse be, a háziiparhoz szükséges mintákat visznek, az állami támogatásból és még inkább az üzleti vállalkozások segítségével a háziipar folytatásához anyagot szereznek be részére, meg-

csinálják az összeköttetéseket, elárusítókról, piacozókról, kereskedőkről gondoskodnak s egyszer csak a nép azt veszi észre, hogy jó módhoz jut olyan évszaknak a munkája révén, amelyet eddig tetlenül kinlódott keresztül.

Most meg én mondtam ilyen sokat egy mondatban. Mennyi fáradozás és gond szükséges addig! Az akezió mily céltudatos szervezése! De hát mi egyébért lett a szövetség társelnöke Sztérényi József!

Igaz is, választottak tisztikart, alakítottak szakosztályokat és szerveztek végtelenül hosszú névsorral igazgatóságot. Diszes nevek és a közélet terén érdemeket szerettek nevei sorakoznak egymásután. Annyi név, hogy az ember belefárad, amíg hallgatja. És mert fele sincs itt annak, akit olvasnak, de jelen van olyan, akit nem olvasnak, egy-két névnel egy-két más arczon, a jelen nem lévőknél, a jelenlévők arczán ezt a kérdést lehet kisillabizálni:

— Ez is? És miért nem én?

De aztán itt-ott megvizsgálatódnak:

— Tiszteletbeli állások. Nem járnak fizetéssel.

Nem is kell szavazni. A névsorok becsomagolva maradnak, csak az újságok kapnak belőle egyet-egyét, amelyekbe előbb lenyomtatják, hogy kik voltak jelen s a végén, hogy kiket választottak meg.

Az alakulás déli tizenkét órára bevégeződött. Az urak az ajtók mellé állottak, még egyszer megnézni a szép hölgyeket. Aztán lassanként mind elmentek pontban arra az időre, amikor a Kossuth Lajos-utczában teljes pompájában kibontakozott a déli korzó. A kaszinóig gyalog sétáltak. És a publikum álmétkodva kérdezte:

— Mi történt? Feltámadt a tulipán?

És megint utánuk tolongott. De most hamarabb oszlott el. Mert most az a tulipán támadt fel, amelyik nem politizál, hanem a népert való munkálkodásra szólítja a munkaszünetes világot.

. . . Szerkesztő ur, ennyit róhattam össze riport gyanánt. A többi elvégezték ama szorgalmasabb fiatal kollégáim, akik a beszédek minden mondatát lejegyezték és felírták a neveket az összes rangokkal, czimekkel és hivatali állásokkal.

Mi magunk is a közönség közé jutottunk, ahol öt percenként megváltozik a beszélgetési téma és ahol az egyik csoport a plurális szavazati jognál tart, amikor a másik a felől vitatkozik, hogy divatban marad-e a boá, de az utána következő már összevész a felett, hogy a délutáni versenyben mit kell fogadni a nagy díjnál: Belle Reinet-e, avagy Loredant.

Ezenkívül pedig az eső sűrűbben kezdett esni s mindenki igyekezett hazaszállítani a kabátját.

A király Budapesten.

Budapest, szeptember 28.

A király ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen számosan jelentek meg a magyar közélet kitünőségei közül. Politikai körökben föltünést keltett, hogy a kihallgatáson nagy számmal szerepeltek a régi szabadelvű rendszer emberei közül. A király ma a szegedi hölgyek küldöttségét is fogadta. Tegnap pedig meglátogatta az Erzsébet-muzeumot.

Audienziák a királynál.

Ma délelőtt tíz órakor a király általános kihallgatást adott, amelyen a következők járultak eléje:

Hegedüs Sándor titkos tanácsos özvegye, Vaszary Kolos bíboros hercegprímás, gróf Csáky Albin, gróf Csekonics Endre királyi főasztalnokmester, Gränzenstein Béla, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, gróf Khuen-Héderváry Károly, Lukács György, Lukács László, Latkóczy Imre, gróf Montecuccoli Rudolf tengernagy, tengerészeti parancsnok, gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó, Návay Lajos képviselőházi alelnök, Perczel Dezső, báró Roszner Ervin, gróf Széchenyi Gyula királyi főlovászmester, Staernsberg Móricz tábornagy, Versbach-Mansuet lovag altábornagy és Zsilinszky Mihály titkos tanácsosok, gróf Esterházy Móricz, báró Pongrácz Vincze oszlatytanácsos és gróf Szápáry Pál kamarások, báró Kuhn Ottó cettinjei rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Horváth Jenő, Kövess Herman és Vajna Béla altábornagyok, Hertelendy Ferencz, Jankovich Gyula, báró Rajacsich Vladimir és gróf Wilczek Frigyes főispánok, Kadebó Gergely nyugalmazott főispán, Ormódy Vilmos főrendiházi tag, Kvassay Jenő és Némethy Károly miniszteri tanácsosok, gróf Vay Péter apát, apostoli protonotárius, Strauss Gusztáv, a báni tábla nyugalmazott tanácsosa, báró Bothmer Béla, lovag Marterer Nándor és Ziegler Károly ezredesek, báró Lé-vay oszlatytanácsos, dr. Falk Ernő miniszteri titkár, Zala György szobrászművész, Than Károly százados, Weisz Teréz, főhadnagy neje, Fehér Izabella, mérnök özvegye, Gönczy Olga, államvasuti tisztviselő leánya és Herwerth Jakab földműves. Együttesen jelentek meg: a szegedi Erzsébet királyné-szobor bizottságának küldöttsége: Kelemen Béla főispán, Kelemen Béláné, Reök Ivánné, Somogyi Szilveszterné, Gyuritz Sándorné, Kószó Istvánné, Vajda Sándorné, Holczér Aladárné és Korpássy Gyuláné; a budapesti Erzsébet királyné Örökimádás-temploma bizottságából: Heinrich Ferencz, Kiss Aladárné, Koch Ferencz, Aigner Sándor műépítész és Heinrich Aladár. A kihallgatás során Széll Kálmán, az alkotmány-párt elnöke is megjelent a királynál, aki volt miniszterelnökét mindjárt a hercegprímás után fogadta. A király oly hosszasan tanácskozt, hogy ez a királyi fogadóteremben föltünést keltett.

A király az Erzsébet-muzeumban.

A király vasárnap délután meglátogatta a várpalotában a megboldogult Erzsébet királyné emlékének szentelt muzeumot. A királyt, aki egy órákor érkezett a muzeumhoz, gróf Paar Ede lovassági tábornok, főhadsegéd kíséretében Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója, az ereklyemúzeum rendezője és gondnoka fogadta. Ő felsége látható meghatottsággal és nagy érdeklődéssel tekintette meg a gyűjteményt, a felső részén az ereklyetárgyait és másfélórát ott időzése alatt minden darab eredetét, a muzeum létesítésének minden mozzanatát kívánta hallani. Nem csupán a termekben elrendezett tárgyakat, hanem azokat az érmeket, képeket és más egyéb dolgokat is a legnagyobb figyelemmel nézte meg, melyeket ezideig helyszüke miatt nem tudtak elhelyezni. Távozása alkalmával a király teljes melegezésének és elismerésének adott kifejezést és köszönetet mondott Szalay Imrének azért az áldozatkész és szeretetteljes munkáért, melyet Erzsébet királyné emlékének megrövidítése körül kifejtett.

Szegedi nők a királynál.

A szegedi Erzsébet-szobor leleplezésének évfordulója alkalmából a szegedi hölgyek küldöttsége járt ma délelőtt a király elé Kelemen Béla főispán vezetésével, hogy a szegedi Erzsébet-szobornak kicsinyített mását följajánlják. A küldöttséget, amelyben a szegedi társadalom minden része képviselve volt, ő felsége a rendes fogadóteremben fogadta.

A főispán rövid beszédet intézett a királyhoz, amit a női küldöttség, illetve Szeged város társadalma nevében megkért, hogy a szobrot fogadja el. Ő felsége a beszédre válaszolva, a miniatűr-szobrot megköszönte. Azután a király fölszólítására az

egész küldöttség a fogadóteremmel szomszédos teremben föllállított szobrot tekintette meg, amely egy méter magas karrarai márványból készült, egyötöd akkora, mint az eredetije és szintén Ligeti Miklós szobrászművész alkotása.

A király sokáig megindulva nézte a szobrot, majd a főispánhoz fordult és megkérdezte, hogy a szobor kinck az alkotása.

— Ligeti Miklós szobrászművészé, felség, ugyanazé, aki az eredeti Erzsébet-szobrot megalkotta.

— Mikor volt a leleplezés, — érdeklődött tovább a király.

— Most egy esztendeje, felséges uram.

— Hol van elhelyezve a szobor Szegeden?

— A város egyik legszebb parkjában, a Stefánia-sétányon.

— Valóban igen szép és én még egyszer köszönöm önöknek, — mondotta a király, aki később tovább lépve a szobortól, újra a főispánhoz fordult.

— Szeged városa, ugyebár, napról-napra szebb lesz. Ugy hallom, igen sok építkezés folyik.

— Mindent elkövetünk, felséges uram, hogy Szeged a haladás útján egy percre se álljon meg, — válaszolta Kelemen Béla főispán.

Ő felsége azután a küldöttség élén újra a fogadóterembe ment át, ahol meghajlással bucsuzott el a küldöttség tagjaitól. A hölgyek küldöttsége azután a palotát tekintette meg, amelynek termei közül a nagy báltermet és a Habsburg-termet éppen akkor díszítették az udvari bálra.

Uj háziipari szövetség.

Budapest, szeptember 28.

Vasárnap délelőtt tíz órakor megalakult az Országos Magyar Háziipari Szövetség. A magyar nők hónapokon keresztül lelkesedéssel agitáltak, amíg a vasárnapi eredményhez eljutottak és megalakíthatták az új szövetséget.

A háziiparral eddig egyáltalán nem, vagy igen kis mértékben foglalkoztak Magyarországon s az új szövetség czéljait tűzte ki, hogy ezt az elhanyagolt iparágat föllendíti. Elhatározták továbbá, hogy a háziiparba bizonyos művészi irányokat is bevisznek, hogy ilyen módon új keresetiöráshoz juttassák az év háromnegyed részén keresztül komolyabb munka nélkül élő népet. A nagy, szociális jelentőséggel bíró alakulásra egybegyűlt a magyar társadalom színe-java, akik szorongásig megtöltötték a megyeház tágas dísztermét.

A megalakulásról a következő részletes tudósítást adjuk:

A megalakulás.

A szövetség megalakítására a történelmi emlékek iránti kegyeletből választották éppen Pestpilis-soltkiskun vármegye székházát, ahonnan egykor Kossuth Lajos gyűjtő hatású beszédei és kezdeményezése indította meg az első hazai iparpártolási mozgalmat. Emelte a megalakulás jelentőségét, hogy azon a kormány hivatalosan képviseltette magát és a háziiparért lelkesülő díszes hölgygárdán kívül a gazdasági és kereskedelmi világ számos vezetőembere jelent meg, hogy a megalakítandó szövetséget czéljának elérésében praktikus közreműködésével támogassa. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az üléss folyamán érkezett meg s megjelenése jó hatást gyakorolt a jelenvolókra. A kereskedelmi kormányt Sztéryny József államtitkár, a földművelésügyi kormányt pedig Ottlyk Iván államtitkár képviselte. Résztvettek továbbá az alakuló nagygyűlésen gróf Batthyány Lajos, Chorin Ferenc főrendiházi tag, Hertelendy Ferencz főispán, gróf Zichy Béla Rezső, gróf Thoroczky Miklós, Bernáth István, Szatmári Mór és Sümei Vilmos országgyűlési képviselők. Ballai Lajos, Szűri és Téglássy miniszteri tanácsosok, Jekelfalussy Zoltán kamarás, Fábry Soma, az Agrár Bank igazgatója, K. Lippich Elek, Maróthi Fürst László, Edvi Illés Aladár, Dobai István, Giraldi József, Mösmer József és még számosan. A Tulipán-Szövetség részéről Palmer Kálmán főrendiházi titkár és Ligárt János jelentek meg.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő: Andrássy Tivadar grófné, Bernáth Gézné, Barkóczy Ilona báróné, Basch Gyuláné, Baán Dezsőné, Baich Ivánné, Ballai Margit, Bálint Sándorné, Bálint Zol-

tánné, Böke Gyuláné, Blazsejovszky Károlyné, Bodon Károlyné, Bayer Béláné, Berkovits Mária, Bajza Margit, özv. Bogyay Kálmánné, Banovits Kajetánné, Bartha Arnoldné, Baumgarten Egmondné, Drasche-Lázár Alfrédné, Szendéné Dárday Olga, Földes Béláné, Gosztonyi Béláné, Gömbösné Galamb Margit, Hadik Endréné grófné, pálczi Horváth Zoltánné, Holitscher Siegfriedné, Istvánffy Gyuláné, Jekelfalussy Zoltánné, Jankovich Miklósné, Krauz Ferencz-né, Karlovsky Bertalánné, Benczur Gyuláné, Kiss Valéria, Kovácsné-Bozovics Gizella, Königsdorff Eberhardt grófné, Navratil Dezsőné, Katona Béláné, Ottlyk Ivánné, Prónay Mihályné, Pete Csongorné, Rácz Margit, Rosenberg Augustza, Sarlay Feriné, Sulyok Hilda, Székács Tivadarné, Szokolay Kornélné, Thoroczky grófné, Veigelsberg Hugóné, Veigelsberg Emma, Wodianer Arthurné.

Gróf Batthyány Lajosné megnyitója.

Már jóval 11 óra előtt teljesen megtelt a vármegyeház díszterme és a jelen voltak zajos jelenléte közben foglalta el az elnöki széket gróf Batthyány Lajosné, aki mellett Sztéryny József államtitkár és Márkus Miksa főtitkár foglaltak helyet.

Gróf Batthyány Lajosné a következő szavakkal nyitotta meg az ülést:

Tisztelt hölgyeim és uraim! Nagy örömmel üdvözlöm a meghívásunkra szívesen megjelenteket. A múlt év tavaszán tartott értekezletünk alkalmával el lett határozva, hogy egy országos háziipari szövetség alakíttassék. Meg lettünk bizva, hogy az előkészítő lépéseket ez irányban tegyik meg. Értekezletünk a szövetség védnökőjéül Izabella főhercegnő ő császári és királyi fenségét óhajtott megnyerni és örömmel jelenthetem, hogy a fenséges asszony kegyes volt a védőséget elfogadni. (Zajos éljenzés.) Biztos vagyok abban, hogy a főhercegnő ez elhatározása osztatlan hálacérzést fog kelteni, mert az ő személyében nemcsak egy magas pártfogónő nyer a szövetség, de elsőrendű szakértőt is (Ugy van! Ugy van!), aki legelőször szerzett dicsőséget háziiparunknak a külföldön. Az ő vezetése a legnagyobb biztositéka sikerünknek. Második feladatunk volt a kormány, különösen a kereskedelmi kormány támogatását megnyerni. Itt csak nagy örömmel és hálás szívvel jelenthetem, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ur kétszázézer korona forgótökét engedélyezett és emellett kilátásba helyezte 20—25 ezer korona évi segélyt is. (Leikes éljenzés.) Szintugy alapos reményünk van forgó-tőke támogatására és megfelelő évi segélyre Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur részéről is. (Éljenzés.) Harmadik feladatunk volt az alapszabályok kidolgozása. Ezek is készen vannak. Meg van tehát működésünk megkezdésének minden előfeltétele. Egyre van még szükségünk, ami nélkül semmi közhasznú munkát sikeresen végezni nem lehet; a társadalom támogatására. Ebben pedig nem kételkedhetem, mert szövetségünk igaz, szükséglet pótló intézmény lesz. Egy központ, amely a már létező, de többnyire egyéges vezetés nélküli fejlődő háziipart felkeresni, fejleszteni és értékesíteni lesz hivatva. Oly szép és fontos feladat, amelyet a magyar társadalomnak melegen kell támogatnia. Hiszen van-e kedvesebb és hasznosabb munka, mint népünk jólétével és művészetével foglalkozni? Napfényre hozni azt a sok elrejtett, igaz kincset, amelyben hazánk majd minden ajku népe öntudatlanul nagy művészetét bizonyítja és ezzel azt újabb kenyérkeresethez juttatni? (Zajos tetszés és éljenzés.) Nálamnál sokkal hivatottabb lesz szíves működésünk körét körvonalozni. Én csak rá akartam mutatni, hogy munkánk megkezdésének minden előfeltétele megvan és hogy szövetségünket most már a biztos siker reményében alapíthatjuk meg. (Éljenzés.) Midőn még a jegyzőkönyv vezetésére felkérem Márkus Miksa főtitkár urat, annak hitelesítésére pedig dr. Chorin Ferencz ő méltóságát és Gosztonyi Béláné öngnagságát, az ülést ezennel megnyitom és egyben tisztelettel üdvözlöm a minisztériumok megjelent érdemes képviselőit.

Zajos éljenzés fogadta az elnöki megnyitót, mely után napirend szerint az Országos Magyar Háziipari Szövetség végleges megalapítására nézve tett javaslatot Sztéryny József államtitkár, nagy figyelemmel hallgatott és mindvégig tetszéssel fogadott beszéd kíséretében.

Sztéryny József államtitkár beszéde.

Hölgyeim és uraim! Tisztelt alakuló közgyűlés! Amidőn azt a feladatot kell megoldanom, hogy a magyar háziipar országos szervezését megokoljam és vázolnom azt a feladatot, melyet az utjonnan alakítandó egyesületnek meg kell oldania, lehetetlen — ebben a teremben tartva alakuló közgyűlésünket — egy futó pillantást nem vetnünk vissza a régi múlt időkbe, a magyar nemzeti élet reneszanszjának kezdetére, amidőn ebből a teremből indult ki az a nagy mozgalom, amely a múlt század negyvenes éveiben a magyar védegetleti mozgalom néven volt ismeretes. E mozgalom hazánkban a magyar ipar fejlődés

sének alapja, erre a mozgalomra vezetendő vissza egész iparfejlesztési politikánk is. A magyar iparfejlesztés a maga állami protekcionisztikus rendszerével sok helyütt kételyeket támasztott: hangok emelkedtek ellene is. Lehet feleletet vitatkozni. Azonban bizonyos, hogy ezen irányzat nélkül nem sikerült volna a magyar társadalomban azt a meggyőződést megérleltetni, hogy Magyarország erős agrár-irányzata mellett, amelyre gazdasági és népesedési viszonyai utalják, csakis egy hatalmasan fejlődő iparral biztosíthatja egyúttal gazdasági önállóságát is. Ezen iparnak legelső, de legmélyebb gyökeret hajtó, a nemzet talajába gyökeret lebecsátó ágazata a háziipar, amely a legszűkebb néprétegeket alkalmas foglalkoztatni, amely a gazdaságból a legértékesebb időt értékesíti, t. i. a népnek azt az idejét, amelyet a maga háztartása és gazdasági élete nem köthet és még egyrészt munkára nevelni a népet, addig másrészt javítja kereseti viszonyait és lekötí a nemzeti rőghöz, amely minden magyar embernek szent kell, hogy legyen. A háziipar az ipari foglalkozások legelőkelőbbje, de egyúttal nemesítő erő, mert megvalósítja a gyakorlatban ama régi közmondást, hogy a munka nemesít és a munka nemesítésével nemzeti nevelésre alkalmas. A magyar háziipar, fájdalom, a maga sok ágazatu volta és szépségei mellett is önmagában még kevésbé ismeretes itthon úgy, mint a külföldön. Méltóztassanak elgondolni azt a megsegényítő szerepet, hogy t. i. egy agrár államnak a gazdasági életben való legelemibb szükségletei fedezésére, amelyet a kőszármű-áru alkott, ma több, mint félmillió koronányi külföldről való behozatalra van szüksége, ahelyett, hogy mi dominálnánk a külföldön azzal a cikkel, amelyet földünk termelni, népünk ügyessége kikészíteni és kereskedelmi ügyességünk forgalomba hozni képes lehet. (Helyeslés.)

Vagy vegyük szemügyre szövőiparunkat, amelyet nem tudnak füstölő gyári kémények tömegével elég gyorsan fejleszteni, de népünk kezemunkájával fényes eredményt érhet el a köznapai szükséglet fedezésében, ha nagyobb erőt fejt ki a termelésben. Csak ez egy irányban is mily nagy tér vár még meghódításra népünk foglalkozása tekintetében. Ne ringassuk magunkat illúziókban arra nézve, hogy egy-két év alatt füstölő gyári kémények ezreit és ezreit állíthatjuk majd fel. De nem ringatom magam illúzióban akkor, mikor meggyőződésésként valom, hogy a háziiparban néhány év alatt igenis csodás eredményeket tudunk elérni, ha egységes szervezettel járunk el. Megemlékezik az egyes európai államokban üzött különböző fejlett háziipari irányokról.

Ami a vidéki szervezést illeti, megjegyzi, hogy az országos szövetség nem kívánja egy vidéknek sem korlátozni az önállóságát s nem kívánja a vidék működését bénítani, sőt ellenkezőleg bevonja a saját munkakörébe azt a hatalmas erőt, amelyet a vidék szervezeti képviselnek; támogatni kívánja a vidéket nagyarányú munkakifejtésével azoknak az országos eszközöknek — hogy így fejezzem ki magamat — amelyek rendelkezésre bocsátásával a vidék működését hatályosabbá lehet tenni. Sztérenyi aztán az idegenforgalomra tér ki. Ha mi az idegenforgalmat — ugymond — Magyarország felé fogjuk terelhetni, gondoskodni kell arról is, hogy a hozzánk jövő idegen a magyar iparból is meríthessen nemzeti karaktert és vihessen magával olyan emlékeket, melyeken rajta legyen a nemzeti karakter. Nagy vonásokban igyekeztem lefesteni az előttem álló képet, mint megvalósítandó eszményt. A kezdet azonban nagy nehézségekkel jár. A társadalom szervezése nehéz munka. A kezdet tehát nem fog a várakozásoknak megfelelni. Megalakítjuk mindenképp a központot. Ezután felkeressük azon vidékeket, melyek régi bevált háziiparral bírnak s ez alapon állíthatjuk fel munkaprogrammunkat. Ehhez kérjük támogatásukat. E munkát kívánjuk vállalni a kormány nagyarányú támogatása mellett, úgy azonban, hogyan tisztán társadalmi jellegű szervezettel bírjon. Hogy a munka sikerre vezethessen, szükség van az Országos Háziipari Szövetség megalakítására, amit a legelőkelőbbben ajánlok. (Élénk éljen és taps.)

A tisztikar.

Az államtitkár nagyhatású beszéde után a megalkulásra vonatkozó javaslat egyhangulag elfogadott s ennek folytán az alapszabálytervezetet jóváhagyás végett a kormányhoz felterjesztik. Ezután a tisztikart alkították meg.

Tisztikar. Elnök: Batthyány Lajosné grófné. Társelnök: Sztérenyi József. Alelnökök: Apponyi Albertné grófné, Bernáth Gézáné, Hirsch Jakabné, Uj Wesselényi Miklósné báróné, Hatvani-Deutsch József, Mezössy Béla, gróf Teleky Arvéd, Zsolnay Miklós. Főtítká: Márkus Miksa. Pénztáros: Elek Pál.

Szakosztályok. I. Felső-szövő ipari szakosztály. Elnök: Andrassy Sándorné grófné. Alelnökök: Sarlay Ferencné, Szalay Lászlóné. II. Hímző és varrottas ipari szakosztály. Elnök: Batthyány Lajosné grófné. Alelnökök: Benczur Gyuláné, Holló Lajosné. III. Csipkeipari szakosztály. Elnök: Be-

nyovszky Sándorné grófné. Alelnökök: Orosdy Fülöpné báróné, özv. Goszthonyi Béláné. IV. Kőszármű- és szalmaipari szakosztály. Elnök: Vay Gáborné grófné. Alelnökök: özv. Bogay Kálmáné, Fernbach Károlyné. V. Agyagipari szakosztály. Elnök: Hadik-Barkóczy Endréné grófné. Alelnökök: Elek Pálné, Hoitsy Pálné. VI. Faipari szakosztály. Elnök: Sztáray Sándorné grófné. Alelnökök: Hubay Jenőné, Thék Endréné.

Igazgatóság: Andrassy Sándorné grófné, Apponyi Sándorné grófné, Baich Miláné báróné, Balás Béláné, Bartha Miklósné, Baross Károlyné, Batthyány Tivadarné grófné, dr. Baumgarten Egmontné, Bornemissza Elemérné, Chorin Ferenczné, Dessewffy Miklósné grófné, Földes Béláné, Gaál Jenőné, Horváth Elemérné, Holitscher Szigfridné, Hutya Ferencné, Jekelfalussy Zoltánné, Károlyi Gyuláné grófné, Majláth Gézáné grófné, Mandello Gyuláné, Markos Györgyné, Mikes Zsigmondné grófné, Moskovitz Ivánné, Nemes Polixena grófné, Nendvich Gusztávné, Pálóczy-Horváth Zoltánné, Prónay Mihályné, Hampelné-Pulszky Polixena, Semsey Boldizsárné, dr. Surányi Miklósné, Széchenyi Emilné grófné, Szegedy Györgyné, Szontagh Erzsébet, Sztérenyi Józsefné, Teleky Arvédné grófné, Teleky Sándorné grófné, Wekerle Sándorné, Wlassics Gyuláné, Zichy Sarolta grófné, Bánffy Miklós gróf, Batthyány Lajos gróf, Bethlen István gróf, Benczur Gyula, Burger Lajos, Chorin Ferencz, Feszty Árpád, Fischer Emil, Fittler Kamil, Gelléri Mór, Gerbeaud Emil, Gyömrői M. Manó, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Hatvani-Deutsch Sándor, Hauszmann Alajos, Holló Lajos, Kertész Tódor, Kunz József, K. Lippich Elek, Malonyay Dezső, Márkus Géza, Óváry Ferencz, Radisich Jenő, Rákosi Jenő, gróf Somsich Tihamér, Szávay Gyula, Szilvay János, Thék Endre, Teles Ede, gróf Vay Péter, Vágó Pál.

Számvizsgáló bizottság: Fábri Samu, dr. Fodor Jenő, Girardy József.

A megválasztott tisztikar nevében Batthyány Lajosné grófné elnök mondott köszönetet a bizalomért s kérte a szövetség tagjainak támogatását.

Márkus Miksa főtítká bejelentette, hogy Orosdy Fülöpné báróné négyezer korona alapítványt tett a szövetség céljaira, amit nagy lelkesedéssel vettek tudomásul. Ezzel a napirend ki tévéen merítve, Batthyány Lajosné grófné elnök ismételt köszönetét fejezte ki Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek és Sztérenyi államtitkárnak azon buzgó és jelentős támogatásért, melyben a Háziipari Szövetséget részesítik, köszönetét fejezve ki továbbá a kormány kiküldötteinek megjelenésükért, az alakuló népgyűlést berekesztette.

Az alakuló ülésről sürgönyt küldtek Izabella főhercegnasszonynak, amelyben megköszönték, hogy az egyesület védnökségét elfogadta.

Budapest, szeptember 28.

Betiltott tót nemzeti népgyűlések. A tót nemzeti népgyűlést a tegnapi vasárnapra tízenegyzé tildakozó népgyűlést hívott össze a plurális szavazati jog ellen, a helyi hatóságok azonban a tiltakozó népgyűlések megtartását részben betiltották, részben megakadályozták. Különösen Szebenben, Verbón, Mian, Vágúhelyen, Liptóvárosban és Zólyom megye három községében tiltották be a hatóságok a népgyűlések megtartását. A betiltott népgyűlések összehívói ennek következtében lemondtak ugyan a népgyűlések megtartásáról, de táviratokat küldtek a kabinetirodához, melyben bejelentik, hogy a közigazgatási hatóságok a pluralitás ellen tiltakozni kívánó népgyűlések megtartását betiltották. A táviratok egyébiránt azzal a kéréssel fordulnak a királyhoz, hogy az általános szavazati jognak a pluralitással és mesterséges kerületbeosztással szándékolt meghamisítását fejedelmi szavával akadályozza meg.

A drenovai lelkész ügye. Ennek a hétnek a folyamán a fiumei városi képviselőtestület értekezletet tart a drenovai lelkész áthelyezésének ismeretes ügyében. Ezen az ülésen közölni fogják a kormánynak azt a választ, amelyet a város tiltakozására adott és úgy hirdik, hogy ez a válasz kielégíti a jogaiban megsértett polgárságot. Beavatott körökben azt hiszik, hogy Fiumének a zenggi egyházmegyétől való elválasztása mihamarább megtörténik, aminek folytán nem marad többé a horvát klerus izgatása alatt.

Szociálisták és az általános választói jog.

— Magyar szociálisták Bécsben. —

Budapest, szeptember 28.

Az osztrák szociálisták tegnap délután nagy népgyűlést rendeztek Bécsben, melyre a magyar szocialista vezetők közül is többen felutaztak az osztrák császárvárosba. A népgyűlést a magyar választói reform ügyében tartották és a szónokok az osztrák és a magyar szociálisták szolidaritását hangoztatták.

Több tüntetés volt a magyar vidéki városokban is, Lembergben pedig a tartományi választói jog reformja érdekében rendeztek tüntetést az odaváló szociálisták.

Tudósításunk ezekről az eseményekről a következő:

Bécsi szociálisták a magyar választási reformról.

Az ottakirg Munkás-otthonban az osztrák szocialista párt vezetői vasárnap délután gyűlést tartottak a magyarországi választási reform ügyében. A magyar szocialista-vezetők közül Buchinger Manó, Kunfi Zsigmond, Garbai Sándor és Garami Ernő, a magyarországi német szociálisták részéről Kittel Ferencz, a szerbek részéről Dusanovics, a tótok részéről Brestyenzki, a horvátok részéről pedig Demetrovics és Bukseg volt jelen a gyűlésen, melyet az osztrák szociálista párt titkára, Skaret képviselő nyitott meg.

Skaret beszédében röviden üdvözölte a magyarországi elvtársakat és kijelentette, hogy az osztrákok nem nézhetik nyugodtan, hogy mint fosztják meg a magyar népet jogától.

Ezután megválasztották a gyűlés elnökeivé a németek közül Pernersdorfer-t, a csehek közül Steiner-t, a lengyelek közül Kumicki-t, a szlovének közül Kristan-t s az olaszok közül Pittoni-t.

Pernerstorfer elnöki megnyitójában azt hangoztatta, hogy az osztrák szociálistáknak kötelességük, hogy a szorongatott magyar elvtársaktól a segítséget ne tagadják meg s hogy mindent elkövesenek, amivel a magyar szociálisták törekvéseit támogathatják. A magyar kormányrendszer a legelvetemültebb oligarchia Európában, mely csak erőszak által tarthatja fenn magát.

Adler képviselő előadó szerint az osztrák szociálistáknak most meg kell mutatniuk, hogy az inter-nacionális nem üres frázis; különben is az osztrák és a magyar szociálisták között még különös érdekszolidaritás is van; összekapcsolja őket egy eddig elhangzott közös ügy: a népjog. Majd az osztrák németeket támadja, akik minden percben készek hajbakapni a nemzetiségekkel, ha egy bakteri állást nem német pályázóval töltenek be, de a Magyarországon élő kétmillió németnek a sorsával mit sem törődnek. Az osztrák szociálistáknak joguk van követelni az osztrák kormánytól, hogy gondja legyen a magyar választó-reformra, már csak azért is, mert a magyar kormány által tervezett áruulás befrírással lesz Ausztria kulturális és politikai fejlődésére. Ami pedig a királyt illeti, nem szabad a népnek alkalmat adni arra, hogy így gondolkozzék: „egyszer biztunk az uralkodó szavában s akkor is cserben hagyott bennünket.” Végül határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint a hatalom tényezőit komolyan figyelmeztetik a birodalom szociálistái, hogy a magyar kormány által tervezett politikai büntetést ne engedjék elkövetni.

Nemec képviselő a szlovák nevében hozzájárul Adler fejtegetéséhez s követeli, hogy a tótokat szabadítsák föl az elnyomatás alól, mert a Csehországba özönlő tótok lenyomják a munkabéretet.

Pittoni az olaszok és Drobner a lengyelek Kristán a szlovének és Grigorovics a románok nevében beszélt. Grigorovics arra hivatkozott, hogy ez volt az első nagy-osztrák konferencia s hogy ennek történeti nevezetessége lesz.

Buchinger Manó a magyar szociálisták nevében szólalt föl; elmondotta, hogy pártját ritkítón gyalázatos és aljas népcsalást és jogsértést követ el a koalíciós kormány. De a szociálisták vagy meg-

kapják a jogaikat, vagy pedig Magyarország megszünt. (Ungarn hat seinen Bestand verloren.) Ezt a nyilatkozatot a gyűlés „zajos tetszéssel” fogadta.

Bukseg a horvátok, Kittel a magyarországi németek, Brestyenzski a tótok, Dusanovics pedig a szerb szocialisták nevében beszélt. Demetrovics a bosnyák és hercegovinai szocialisták üdvözlését tolmácsolta.

Végül Adler felszólította a magyar szocialistákat, hogy legyenek kitartóak, mert minden országnak a politikusal velük vannak s hogy ellenségeik: a hazug és kulturát szinlelő grófok egyre jobban izolálva vannak.

Miután fölolvasták a magyarországi városokból érkezett üdvözlő táviratokat s az Adler által beterjesztett határozati javaslatot elfogadták: a gyűlés véget ért.

Ma délután Bécsben a cseh és tót szociáldemokraták is gyűlést tartottak, amelyen gróf Andrássy Gyula választói reformtervezetét vitatták meg. Fölszólalt Nemeč és Zoukup képviselő is s a gyűlés nagy felháborodással fogadott el egy határozati javaslatot, amely azt hangoztatja, hogy a magyar választói reformjavaslat jograblás.

Vidéki mozgalmak.

A szabadkai szociáldemokrata párt vasárnap délelőtt népgyűlés és tüntető körmenetben akart tiltakozni a plurális választói jog ellen. Szalay főkapitány a népgyűlés bejelentését tudomásul vette, a körmenetet azonban nem engedélyezte. A népgyűlés után a szocialisták két-három utcában szétosztották, hogy előre megállapított terv szerint újra összegyűljenek a Kossuth-utca torkolatánál és tüntetve vonuljanak végig az utcán. A rendőrök szétoszlásra szólították fel a tömeget, azonban a felszólításnak nem volt eredménye, sőt a szocialisták a rendőrökre rohantak s üldözni kezdték, mire a lovasrendőrök a tömeg közé vágattak, de ez sem használt, mire a gyalogos rendőrök karddal igyekeztek rendet csinálni. A tömeg akkor futva menekült, de közben revolverekkel lövöldözött a rendőrökre. A lövések a tüntetők közül néhányat megsebesítettek, de a rendőröket nem érte. Többeket letartóztattak és előállítottak.

A tordai szocialisták e hónap 27-én, Tordán a főtéren az általános, titkos választói jog tárgyában gyűlést tartottak. A központból kiküldött szónok közel három óráig tartó beszédet mondott, közben támadva a kormányt. A gyűlés végén határozati javaslatot fogadtak el, melyben a választói jognak oly módon való kiterjesztésére hívják fel a kormányt, amint azt a szociáldemokrata párt kezdetől fogva követelte.

A fiumei szociáldemokrata párt a budapesti központ felhívására népgyűlést hívott össze, amelyen a plurális választójog ellen tiltakoztak. A népgyűlés, melyen alig volt 400 főnyi ember, határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozott a plurális és közvetett választójog ellen.

Segesvárt tegnap a munkásszervezetek tüntető körmenetben vonultak fel az utcákon, éltetve az általános, titkos választói jogot. Rendzavarás nem történt.

Pancsován a szociáldemokrata-párt tegnap a kormány választójogi javaslata ellen körmenettel és népgyűléssel tüntetett. A népgyűlés, amely nagyon gyéren volt látogatva, rendben folyt le. A gyűlés után a felvonulásban is kevesen vettek részt, míg este a részvétlenség folytán a hatóság által is engedélyezett lampionos felvonulás elmaradt.

Tüntetés Lembergben.

Lembergben ma délelőtt a tartománygyűlés és a városi betegsegélyző pénztár épülete előtt a szociáldemokrata párt tüntetett a tartományi általános választói jog érdekében. Több szocialista vezér jelent meg a tartományi marsal és a tartománygyűlés néhány demokratikus szervezetének képviselői előtt a választói jognak ilyen értelemben való megváltoztatásáért. A betegsegélyző pénztár előtt összegyűlt tüntetőket a rendőrség szétkérgette, miután a felszólításnak, hogy a térről távozzanak, nem engedelmessétek. Néhány embert le is tartóztattak. Délután ismétlődtek a tüntetések a helytartóság épülete előtt és a Mária-téren, ahol egy rendőrtiszt-

viselőt ködöbással fején megsebesítettek. Más baj nem történt.

A bécsi nagygyűlésen résztvevő pártvezetőségi tagok ma este érkeztek vissza a fővárosba. Fogadásukra vagy öt-hatszáz munkás gyűlt össze a nyugati pályaudvar peronján, akikhez Buchinger Manó rövid beszédet intézett. A rendőrség tüntetésektől tartva, nagy készültséggel vonult ki, beavatkozásra azonban nem volt szükség, mert a munkások csendben szétoszlottak.

A török-bolgár viszály.

— A keleti vasut ügye. —

Budapest, szeptember 28.

A keleti vasut ügyében még mindig nem állt be fordulat. A valószínűség azonban az, hogy Bulgária meg fog hátrálni, annál is inkább, mert a hatalmak a török állásponton vannak. Ferdinánd fejedelem állítólag máris utasította kormányát, hogy a megszállott vasutvonalat adja vissza a társulatnak. A bolgár kormány azonban most igen kényes helyzetbe került, mert az egész országban úgy felkorbácsolta a kedélyeket, hogy nagy visszatetszést szülne visszavonulása. Nem érdektelen a „Times” mai kirohánása Ausztria-Magyarország ellen, azzal vádolva a monarchiát, hogy a zavarosban kíván halászni s Bulgáriával zavart akar támasztania a Balkánon.

Mai hireink a következők:

A Reuter-ügynökség értesülése szerint a londoni török követség vasárnap estig még nem kapott megerősítést arra a hírre vonatkozólag, melynek értelmében Bulgária az utolsó török jegyzékre való válaszában megtagadta volna a keleti vasutak visszaadását. A hivatalos álláspont az, hogy Törökország állásfoglalása teljesen világos, és Bulgária eljárása a berlini szerződést szembeszökően megszegi. Törökország e pillanatban még várja Bulgária válaszáat. A londoni török nagykövet tegnap a külügyi hivatalba tanácskozára volt hiva a helyzet fölött. Biztat a remény, hogy a bolgár kormány a berlini szerződést tiszteletben fogja tartani, és hogy az incidenset kielégítő és békés módon fogják megoldani.

Kiamil basa nagyvezér kijelentette, hogy Bulgária eljárása a vasuti kérdésben valóságos rablás. Bulgária igazolatlan módon és frivolán járt el. Gron, a keleti vasutak igazgatója kijelentette, hogy Bulgária a keletruméliai vonal végleges elfoglalására irányuló rendszeres eljárást követett. A sztrájk Bulgáriában keletkezett, ottani hivatalnokok indították meg és ott is fejezték be.

Gróf Cernin osztrák-magyar ügyvivő tegnap a külügyminiszter megbízásából a keleti vasutak bolgár vonalrészének a bolgár kormány által történt elfoglalása ellen tiltakozott. A bolgár kormány Malinov miniszterelnöknek Bécsből történő mai hazaérkezése után minisztertanácsból kifolyólag fog a tiltakozásra válaszolni. Szófiában tegnap több ezer résztvevővel népgyűlést tartottak a keleti vasutak ellen. Határozati javaslatot fogadtak el, amely a keleti vasutaknak a bolgár kormány által való birtokbavételét helyesli, a kormányt támogatásáról biztosítja és felszólítja, hogy ne adja vissza a szóban levő vonalrészét. Ruszesukban és déli Bulgária több városában szintén tartottak hasonló meetingeket.

Mig egyrészt a török lapok azt jelentik, hogy Nacsevics tegnap Konstantinápolyba érkezett és ehhez azt a reményt fűzik, hogy ez elősegíti a Gesov-affér és a keleti vasutakkal történt incidens megoldását, a konstantinápolyi bolgár ügynökség ezt a jelentést valótlannak nyilvánítja. A török sajtó magatartása állandóan nyugodt. A „Jeni Gazetta”, amely számol az európai helyzettel, valamint Románia és Görögország magatartásával, reméli, hogy a Törökország és Bulgária között jelenleg fennálló feszültség megszűnik. Egy intervjuban, melyet a „Sabah” egyik szerkesztője a külügyminiszterrel folytatott, ez utóbbi azon reményének adott kifejezést, hogy a keleti vasutkérdést csakhamar elinté-

zik, még pedig két hatalom közbenjárásával. A Gesov-affér csak ürügy volt egy másik incidensre, amelyet a bolgárok akartak előidézni. A miniszter reméli, hogy ez az ügy is nemsokára el lesz intézve. Ami végül bolgár csapatoknak Kelet-Ruméliába való küldését illeti, ez csak hadgyakorlati célból történt.

A „Times” mai száma heves támadást intéz Ausztria-Magyarország ellen. A cikk azzal gyanúsítja az osztrák-magyar monarchiát, hogy mindenáron meg akarja dönteni az új regimet Törökországban és Macedóniában az előbbi anarchiát szeretné helyreállítani. Vak eszközzel, Bulgáriával, Ausztria-Magyarország Törökországot háborúra akarja kényszeríteni, hogy megalázhassa. Ez esetben az ifjutörök uralom megszűnnék s megkezdődnek Törökország feldarabolása, amelyre Ausztria-Magyarország mint örökös áhítozik. E czinikus politika azonban rövidlátó — így ír tovább a „Times” — és e pontban báró Aehrenthal méltó utóda azoknak az államférfiaknak, akik a Habsburgok hegemoniáját Németországban és Olaszországban elvesztették. A „Times” támadásának igazi célja kiviláglik a cikk befejező passzusából, amelyben intí Oroszországot, hogy vegye komolyan a dolgot és az Angolországgal való entente-t erősítse meg azzal, hogy eltökéltséget mutat és kész Angliával közösen visszaverni minden veszedelmes ambíciót a Balkánon, bármilyen oldalról mutatkozik is.

A török sajtó ma Bulgária függetlenségi proklamációjának és a háboru kitörésének eshetőségét fejtegeti. A Tanin azt mondja, hogy az alkotmány bevezetése óta számos ottomán azt hitte, hogy a macedón kérdést csakis Bulgária ellen vezetendő megsemmisítő hadjáratral lehet megoldani. Ez az szme azonban az alkotmány életbeléptetése s az egész birodalomban nyomában járó reformok hatása alatt kivészett. A Tanin azonban Bulgária szempontjából sem tartja szükségesnek a háborut és megelégedését fejezi ki, hogy a bolgár kormány megcáfolta londoni ügyvivőjét. A Sabah azt mondja, ha Bulgária azt a hibát követné el, hogy háborut vezet, a szabad török nép bizonyára megvédené jogaikat.

KÜLFÖLD.

Külügyi konferencia Belgrádban. Milovanovics külügyminiszter tanácskozára hivat meg a pártvezéreket. A konferencián a kormány valamennyi tagja s a nagyobb lapok szerkesztői is jelen voltak. A külügyminiszter a Belgrádban időző törökországi konzulokat is bevonta a tanácskozásba, a melyen az ó-szerbiai és macedóniai szerbek helyzetéről volt szó. A belügyminiszter felkérte a lapok szerkesztőit, hogy hagyjanak föl az Ausztria-Magyarország ellen folytatott támadásokkal.

A spanyol-francia jegyzék. Az olasz külügyminiszterium főtükára átadta Spanyolország és Franciaország diplomáciai képviselőinek Olaszország válaszáat a marokkói jegyzékre. Olaszország mindenben hozzájárul a francia-spanyol jegyzékhez, jóváhagyja az abban foglalt követeléseket és kijelenti, hogy a két hatalomnak joga van a rendőri akcióért is megfelelő kárpótlást kérni, de azt ajánlja Franciaországnak és Spanyolorzágnak, hogy vegyék tekintetbe Muley Hafid nehéz helyzetét és ne kívánják azt, hogy a követeléseket azonnal teljesítse.

A Pol. Korr. szerint az osztrák-magyar kormány is átnyújtotta válaszáat a francia-spanyol marokkói jegyzékre az illető bécsi nagyköveteknek. A válasz valamennyi lényeges pontban beleegyező és a francia-spanyol javaslatokkal szemben előzeny, miközben hangsúlyozza Európa szolidáris eljárásának szükségességét.

Tüntetés az angol kormány ellen. A Hyde-parkban tegnap délután tartották meg azt a nagy tüntetést a kormány italmérséi javaslata ellen, amelyre a munkánszép hetek óta készült. Hatvanezer ember

gyült össze a parkban s ehhez fogható tiltakozó népgyűlés még sohasem volt. A határozati javaslatot nagy lelkesedéssel fogadták el s a rendet egyáltalán nem zavarták meg.

Az amerikai elnökválasztás. Bryan hosszú levelet intézett Roosevelt elnökhöz, amelyben kifogásolja, hogy az elnök Taft jelöltsége mellett exponálta magát és kijelenti, hogy nem tartja helyesnek, ha az elnök arra használja fel befolyását, hogy pártjának tagjait támogassa és hivatalát, mely az egész népért van, pártcélok érdekében gyümölcsözteti. Kijelenti továbbá, hogy ha Taft Roosevelt nyomán fog haladni, a maga részéről szintén más véleményen lesz vel szemben az elnöki hivatal természetéről. Végül igazságtalanságot vet Roosevelt szemére.

A Times jelentése szerint Bryan tábora hatalmas növekszik és olyan demokraták is csatlakoznak hozzá, akik eleinte idegenkedtek tőle. A munkásság körében észlelhető elkeseredés is felette bizonytalanná teszi az elnökválasztás kimenetelét. Bryan barátai biztosra veszik a győzelmet.

Roosevelt elnök a Times levelezőjének azt mondta, hogy az elnökválasztás eshetőségei egy ideig bizonytalanok voltak, de most már kétségtelen a republikánus párt diadala és Taft előreláthatólag olyan nagy többséggel fog győzni, mint 64 év előtt. Haskell oklahamai kormányzó helyébe a demokrata nemzeti párt bizottsága a választás pénztárnokává Rieder Harmannt, a New-Yorker Staatszeitung kiadóját választotta meg. Haskell kénytelen volt lemondani Hearst leleplezése miatt.

A sah proklamációja. A perza sah ma proklamációt intézett a nagyvezérhez, melyben a parlament egybehívását rendeli el. A sah proklamációja a nagyvezérhez intézett nyílt parancs alakjában jelent meg és szövege a következő:

„Mint hogy kényszerítve voltam az előző, alkalmatlan parlamentet erőszakkal feloszlatni és mint hogy ugyanakkor megigérttem, hogy új parlamentet hívok össze, ezennel úgy rendelkezem, hogy a parlament és pedig egy a kamara, mint a szenátus chaval 19-én (november 14.) összeüljön. Képviselőkké a kormányhoz hű, vallásos férfiak választassanak. A nagyvezér készítsen elő új választási és egyéb szükséges törvényjavaslatokat; az előkészítő munkálatokat a parlament összeülése napjáig be kell fejezni. Az új törvényeket az egyházi törvények szellemében kell elkészíteni. Tebrisz lakosságát mindaddig, amíg teljesen meg nem hódolnak, az alkotmányos jogokból kizárom.”

Ez a rendelet az eddigi alkotmány felfüggesztését, illetve egy új, teokrata alkotmány kezelését jelenti. Nincs kizárva, hogy legközelebb ismét politikai gyűléseket fognak tartani. A rend fenntartása mindenestre rendkívül nehéz lesz, bár a kozákok által feljesített rendőri szolgálat meglehetősen megbízható. Ezidő szerint mindenestre lehetetlen előre megállapítani, hogy minő hatással lesz a sah legújabb rendelete a perza népre. A török lapok szerint a porta a perza kormánylyal jegyzék útján tudatta, hogy az esetben, ha a csatározások folytán török alattvalók is szenvednének Tebriszben, csapatokat fog odaküldeni.

A törökországi események. Konstantinápolyi jelentések szerint Ekrem bej vaküminisztert közoktatásügyi miniszterré és Sems Ud Din bejt, volt teheráni követet vaküminiszterre nevezték ki. Egy reakcionárius lap szerkesztője, Murad bég és a reakcionáriusok két más vezére több ízben összejöttek Skutariban, ahol titkos üléseket tartanak. Az a tervük, hogy zavarokat támaszszanak abból a célból, hogy az új regimert megingassák és így a reakció felülkerekedhessen. Az összeesküvők a szabadonbocsátott gonosztevőket akarják bűnös tervük megvalósítására felhasználni. E végül egy Pietro nevű francziával tárgyalnak, kit mint rablót ismernek. Ez a Pietro közvetítőként szerepel a reakció vezetési és a csészelők között és állítólag magasrangú személyiségekkel áll összeköttetésben. Attól tartanak, hogy a reakcionáriusok a ramazan hónapban nagy zavargásokat fognak előidézni.

Ujabb francia-német konfliktus.

— A megsértett konzulátusi hivatalnok. —

Budapest, szeptember 28.

Francia- és Németország újabb konfliktusba keveredtek. A viszály színhelye ezúttal is Marokkó, de nem politikai színezetű s így nem is fog nagyobb hullámokat felverni. Az idegen légió néhány katonája a német konzul segítségével meg akart szökni Kazablankából. A francia csendőrök elfogták a szökevényeket s mivel az őket kíséző német konzulátusi hivatalnok meg akarta ezt akadályozni, a csendőröket vezető tiszt revolvért fogott rá.

Ezt az újabb konfliktust is valószínűleg hamarosan elintézik, annál is inkább, mert Berlinben igen higgadtan itélik meg a helyzetet és a francia kormány is sietni fog a tényállás megállapítása után kellő elégtételt adni.

Kazablankából erről az incidensről a következő táviratokat kaptuk:

Kazablankában a francia csendőrség már több nap óta figyelemmel kísérte az idegen légió öt katonáját, akik megszótktek és Kazablankába menekültek, ahol egy ismeretlen házban, némelyek szerint a német konzulátus épületében rejtőztek el. Tegnap szálltak a szökevények hajóra, egy német hivatalnok és egy, a konzulátuson alkalmazott munkás kíséretében. A csendőrök felismerték őket, utánuk ugrottak a vízbe, feltartóztatták a csónakot, elfogták a szökevényeket és a munkást is, aki a csendőröket megfenyegette, fogolynak nyilvánították. A katonát megkötözték és csak a német dragomán közbelépésére bocsátották szabadon. A szökevények francia fogságban vannak. A bűnösök megbüntetését már indítványozták. Német részről származó hírek szerint a kikötő kapitánya, egy francia tengerészhadnagy, revolvért fogott a német hivatalnokra. A munkást csakhamar szabadon bocsátották. A vizsgálat megindult.

A kazablankai német konzul Regnault francia követhet írásbeli tiltakozást nyújtott be a tegnapi eset miatt.

Damade tábornok az esetről a következőket jelentette:

Tegnap délután az idegen légió öt szökevényét Kazablanka kikötőjében épp akkor tartóztatták fel, amikor hajóra akartak szállani. Velük volt egy benszüllött alkalmazott a német konzulátusról. A szökevényeket a csendőrök elfogták és a tábort fogházba szállították. Nemsokára egy hatodik szökevényt is letartóztattak.

Tangeri jelentések szerint az öt kazablankai szökevény legiónárius ügyében megindították a vizsgálatot. Kétségkívül, mielőtt a tényállás határozottan meg lesz állapítva, egy a francia, mint a német kormány hasonló szellemében fogja azt megvizsgálni. A tangeri német képviselő és Regnault francia követ az esetről a legbékésebb hangon tárgyaltak.

A „Kölnische Zeitung“ egy Berlinből kelt távirata a kazablankai incidenssel a következőkben foglalkozik:

Az eset a legnagyobb mértékben sajnálatos. Nem lehet kétség aziránt, hogy a francia katonák magatartása a német konzuli alkalmazottakkal szemben törvénytelen volt és sem a fenyegetést, sem az alkalmazottak erőszakos megtámadását nem lehet mentegetni. Természetesen német részről diplomáciai uton tiltakozást jelentettek be. Az esetet a német kormány a kihágás körülményeinek és súlyának megfelelő határozottsággal fogja tovább figyelemmel kísérni és remélhető, hogy kellő orvoslást fognak nyújtani. Már most mutatkoznak jelek, hogy francia részről az esetet éppen olyan sajnálatosnak tekintik, mon német részről, különösen most, amikor a német jegyzék előékenysége folytán a marokkói viszonyra vonatkozó barátságos érintkezésnek alapját is megvetették. Az incidens elintézése oly értelemben, mint ahogy német részről kívánják, annál könnyebb lesz, mivel a kihágásokat alárendelt francia személyek követték el, akiknek cselekedetért a francia kormány csak akkor vonható felelősségre, ha azonosítja magát velük. Senki sem kételkedik egy pillanatig sem abban, hogy ez az eset nem áll be és hogy ezt az incidens is lojálisan intézik el.

Késő éjjel Tangerből a következő újabb részleteket jelentik: Just konzulátusi hivatalnok francia nyelven írott papirokkal igazolta, hogy a német konzul rendeletére jár el, de francia részről nemesak

hogy nem is hederítették rá, de tettelesen is bánalmazták Just hivatalnokot. Egy francia bárkán egy francia katona teljes tábort felszereléssel ment a Cintra gőzhajóra, amelyen a szökevény legiónáriusok voltak. A francia katona azt mondta, hogy Mazaganba akar utazni, valójában pedig a gőzhajó szemmel tartására küldték, mert az indulás előtt egy gőzbárka érte jött. D'Amade tábornok azt mondja, hogy joga lett volna a szökevény legiónáriusokat agyonlővetni, mint ahogy háboruban katonaszökevényekkel kell bánni, de csak jogainak minimumát vette igénybe. Kazablankából érkezett magánjelentés szerint három német, egy osztrák, egy svájci és egy orosz legiónárius a fogházban megbánta a szökést. Ez a hat embert augusztus 20-ika óta a Brasserie du Chalet vezetője az Opitz-féle német czégraktárában, majd később egy spanyol polgár kertjében elrejtve tartották.

Általános az a vélemény, hogy az idegen légió statutumai a nemzetközi jog értelmében reformra szorulnak.

Pichon külügyminiszter ma este báró Lancken német diplomáciai ügyvivőt fogadta, akivel a kazablankai incidensről tanácskozt. A tanácskozás igen udvarias jellegű volt és mindkét államférfi a legbékélekenyebb magatartást tanusította. Pichon miniszter kijelentette, hogy a kérdés alapos megvitatásához a tényállás pontos ismerete szükséges, hozzáfűzve, hogy Amade tábornoktól kimerítő telenést kért.

Az alsóbbrendű vasutak.

— Szaktanácskozmány. —

Budapest, szeptember 28.

Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet tárgyalására az összes érdekelt szakkörök részvételével ma kezdődött meg a kereskedelmi miniszteriumban Sztterényi József v. b. t. t. államtitkár elnöke alatt az egybehívott szaktanácskozmány, amely iránt szakkörökben általános érdeklődés nyilvánult, mert viczinálisaink terén tapasztalható sok baj orvoslása közhaját képez. Eppen ezért nem lehet eléggé méltányolni azt, hogy a kereskedelmi kormány így, nyilvános anketék után módot ad az összes érdekeltnek véleményük és óhajaik tolmácsolására. A népes értekezleten a törvényjavaslat előadója Halász László miniszteri osztálytanácsos volt.

Sztterényi József üdvözlő beszéde.

Sztterényi József államtitkár délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg az értekezletet. Beszédében Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter nevében üdvözölte az értekezlet tagjait s kijelentette, hogy maga a törvényjavaslat előadói tervezet alakjában fekszik az értekezlet előtt és így annak rendelkezései tekintetében sem a kereskedelemügyi miniszterium, sem az összkormány semminemű állást még el nem foglalt, nem foglalt pedig azért, hogy a kritikának teljesen szabad teret adjon s a kritikát semminemű irányban ne befolyásolja, hogy azután véleménye megalkotásánál a gyakorlati élet férfainak szakvéleményére támaszkodhassék. (Élénk helyeslés.) Magára a tárgyalás módjára azt javasolja, hogy miután a közvetlen anyagi érdekesség, mint a műszaki tudományok testületek, sőt az összes törvényhatóságok, kereskedelmi és iparkamarák nagyrésze írásban terjesztette elő véleményét, nem lenne célszerű általános elvi vitát provokálni (Általános helyeslés.) és nem paragrafusok szerint, hanem fejezetenként tárgyalják a javaslatot. (Helyeslés.) A tárgyalás megkezdése előtt Fábry Alfréd a magyar magánvasutak együttes értekezletének nevében üdvözlö a kereskedelmi minisztert és az államtitkárt, hogy az összes érdekeltnek alkalmat adtak a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával észrevételek megtételére. Azután nyomban megkezdődött a részletes tárgyalás. Hozzászóltak Varjasi Lajos és Rényi Dezső tanácsos, aki a főváros képviselőjében javasolja, hogy a tervezet megvitatására szűkebbkörű bizottságot küldjenek ki. Bakos János miniszteri tanácsos, a közmunkák tanácsának nevében hasonló értelemben szólalt fel. Ezután Sztterényi József államtitkár reflektál a kívánságra. Nem helyesli a bizottság kiküldését, mert a kérdést a legnagyobb nyilvánosság kritikája alapján tartja legjobban megoldhatónak. A miniszter az értekezlet összehívásával megadta az alkalmat az érdekeltiség valamennyi tényezőjének a hozzászó-

lásra és ezeknek észrevételei sokkal jobban érvelhetnek az ankéten, mint szűkebbkörű bizottságban. Az első fejezet tárgyalásán gyorsan tulesetek. A második fejezetnél, amely az elmunkálatokról szól, Vass Ferencz, a magyar h. é. vasutak r.-t.-nak igazgatója a fejezet egyes paragrafusait nem tartja megfelelőnek, mert fél attól, hogy ezek az intézkedések, amelyek a nyereszkesedni és üzérkedni akaró nem illetékes elemek kizárására irányulnak, a reális vállalkozók visszariasztására fognak vezetni. Kormányintézkedéssel kívánja megállapítani a kártérítendő összeg nagyságát, amely esetleg az ovadékból lenne lefoglalható.

Szterényi József államtitkár válaszul a felszólalásra, hangsúlyozza, hogy konzesszionárius eljárásról van szó, ami a kormány valamely engedélyt ad, akkor morális obligót is kell vállalnia az iránt, hogy az a vállalkozás tényleg reális alapokon nyugszik. A magyar közhittel szemponjtából nem lehet közömbös, hogy a kormány, tudva azt, hogy valamely vállalkozás nem jó, arra mégis előre engedélyt ad és ezzel a közhittel bizonyos mértékben kockázka teszi. Sokkal kisebb baj az ország finansziális és gazdasági érdekei szempontjából, ha tiz viczinális vasut sem jön létre, mintha egy szerencsétlen spekuláció nyilvánosságra jutván, közhittelünk romlik a külföldi tőke szemében, amely az ilyen vállalkozásoknál gyakran igénybevéteik. A kártérítés kérdése tekintetében a tervezet megalkotásánál abból indultak ki: mindazt, ami magánjogi követelmény, ami a két fél magánjogi érdeke, azt ki kell kapcsolni a kormányzati tevékenységből és független bírói fórum elé kell utalni. A közérdek kívánja, hogy független bírói fórumhoz utaljanak minden olyan ügyet, amely a felek anyagi ügyeit érinti.

Az államtitkár élénk helyesléssel fogadott szavai után Jellinek Lajos a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nevében füz több észrevételt a fejezethez, mire Szterényi József államtitkár válaszul, megjegyzi, hogy a kereskedelmi kormány főelve az, hogy azok a vasutvonalak, amelyek általános forgalmi jelentőséggel bírnak és a helyi érdekű forgalom körét meghaladják, államvasuti rendszer szerint építtessenek ki és az államvasutak által tartassanak fenn. Egyébként kiemeli, hogy szükséges a jogoknak és köteleességeknek szabatos meghatározása, ami az üzleti vállalkozásokat is szilárdabb alapra helyezi. Gerster Béla felszólalása után Zielinszky Szilárd tanár örömmel üdvözlö a fejezetben az elmunkálati engedély rendezésére vonatkozó intézkedéseket. Részletesen foglalkozik az egyes paragrafusokkal. Fábry Alfréd kéri, hogy az elmunkálati engedély kiadásánál hallgassák meg azokat az üzemből lévő vasutakat is, amelyeknek érdekükét érinti az új vállalkozás. Szterényi József államtitkár megjegyzi, hogy az érdekköröknek ilyen precíz megvonása nem lehetséges.

A tanácskozást ezzel félbeszakították és délután négy órára tüzték ki folytatását.

A délutáni tanácskozás.

Ma délután folytatták az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyában a tanácskozást Szterényi József államtitkár elnöklésével.

Dr. Kepes Gyula, Szesztay László, dr. Sugár Ignác, Mandel Gyula, Giamone Virgil, Halász László, Barna Ignác, Szabó Jenő és Sarkady Lajos hozzászólása után Szterényi József államtitkár hangsúlyozza, hogy a felügyelőség kizárólag adminisztratív felügyeleti fórum és nem juthat abba a helyzetbe, hogy az államvasut és magánvasut érdekei között bírskodjék, vagy mi több, ítéletileg döntsön.

Sarkady Lajos, Jellinek Lajos, Vass Ferencz, Halász László, Mandel Gyula, Okolicsányi Zoltán és Geréb Béla felszólalása után Szterényi József államtitkár reflektál az elhangzott felszólalásokra. A praxisban alig fordult elő eset, hogy építészvétel más lett volna, mint okleveles mérnök. De ez a kérdés nem tartozik ide, mert itt a törvény nem kvalifikációkat szabályoz, hanem vasutengedélyezési és üzemi kérdéseket. Okolicsányi megjegyzéseit illetően utal arra, hogy a kamatnak és az igazgatási költségeknek kérdése a megváltás körül végeredményben bírói döntés alá tartozó kérdés. Jellinek érintette az elidegenítés kérdését. E tekintetben a liberális felfogás az irányadó; ami telexkönyvezve nics, az szabad adás-vétel tárgyát képezheti, azt a törvény nem akarja a miniszter hatásköre alá vonni. Az átmeneti forgalom kérdésében az a felfogása, hogy sokkal helyesebb a bevallott, nyílt segélyezés, mintha az burkolt formában történne. Etikai szempontok nem engedik meg, hogy az államhatalom kibújék a felelősség alól. Ha a külön segélyezés szükséges forog fenn, akkor kötelessége odaállni a törvényhozás elé és megindokolni a külön segélyezést. Az átmeneti forgalom engedélyezése ugyan nem tartozik a törvényhozás illetékessége elé. A helyes elv azonban az, vagy mindkét esetben megtörténik a bejelentés, vagy egyikben sem. Merész dolog azt állítani, hogy áldozat az az összeg, amelyet az államvasut a magánvasutakra fordít. Az államvasutaknak ez az összeg közvetett haszon alakjában megtérül.

Gerhardt Gusztáv, Szabó Jenő, Czerkovitz Rudolf, Okolicsányi Zoltán, Zielinszky Szilárd szóltak még a javaslatához, majd meg Szterényi József reflektál a felmerült fontosabb kérdésekre. Mindenekelőtt egy kardinálisabb kérdésre tér ki, amely félreértésre adott okot a vita folyamán. Ez a 30. szakasznak a törzsrészvényesek számát megállapító részére vonatkozik. Miután ez tényleg félreértésre adott alkalmat, a következőben világítja meg: Nincs más értve alatta, mint a jelenlévő törzsrészvényesek kétharmada. Mert hiszen legmesszebbmenőleg meg kell védeni a törzsrészvényesek érdekeit, de csupán a közgyűlésen jelenlévőket, mert akik annyira nem érdeklődnek, hogy a meghívás daczára sem jelennek meg, további figyelemre nem érdemesek. Megköszöni Vass igazgatónak itt röviden előterjesztett adatait és kéri, hogy azt teljes részletességgel írásban nyújtsa be, amikor is a jegyzőkönyvhöz fog csatolni. Tolnay Lajos — azt hiszi — félreértette Gerhardt öméltségének felszólalását, aki nem a garancia-rendszerrel szemben foglalt állást, hanem csupán utalt annak nehézségeire. Nem árul el titkot, ha elmondja, hogy a minisztérium is foglalkozott a tervezet előkészítésénél ezzel a kérdéssel, de mégis el kellett térnie ettől az eszmétől, mert annyi nehézség tornyosult elé — eltekintve attól, hogy a kamatgarancia rendszere nálunk meglehetősen diszkreditálva van — igaz, hogy nem teljesen indokoltan, mert a kamatgarancia sokkal olcsóbb lenne, mint a mai rendszer. A maga részéről azt az impresszióját fejezi ki, hogy nem sok reménye van abban a tekintetben — legalább még ez idő szerint — hogy eleget tehessen a felmerült óhajoknak. Igen messzemenő és a kérdést új megvilágításba helyező javaslatot tett Gerhardt öméltsége a törzsrészvényesekre vonatkozólag. Ezt a kérdést a felszólalás annyira megvilágította, hogy a legmelegebben óhajtja az eszmét felkarolni és a miniszter figyelmébe ajánlani. Mert ez javaslat megvalósításával a legelőzhetőbb részlete a viczinális ügynek lenne elhárítva és magában a törvényjavaslatban egy olyan népszerű, igazságos és méltányos rész kerülne bele, amely annak új karaktert kölcsönöz. Ami Szabó Jenő miniszteri tanácsosnak a részvénytörlesztés biztosításának visszaható erővel való felruházása tekintetében felvetett kérdését illeti, nincsen egészen tisztában, mert nem látja mindazokat a nehézségeket, amelyek felmerülhetnek ennek lényegére vonatkozólag. Annál kevésbbé, mert nem az intéző körökön, hanem a magánvállalkozásokon fordul meg a dolog. Ebben a dologban tehát, legalább ma még, határozott álláspontot nem foglalhat el. Az idő előrehaladott voltára való tekintettel az ülést bezárja és annak folytatását holnap, délelőtt tíz órára fűzi ki.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Közgyűlés Szabolcs megye ellen. Hajdu vármegye törvényhatósága ma rendkívüli közgyűlést tartott Szabolcs megye ismeretes elszakítása ügyében. A gyűlés igen látogatott volt. Veszprémy főispán a gyűlést megnyitván, türelemre és önmérsékletre intette a megjelenteket. Ezután Pákozdy Sándor főjegyző felolvasta Kovács Gyula alispán határozati javaslatát, mely visszautasítja Szabolcs megye erőszakoskodását és a leghatározottabban hangon tiltakozik szomszédmegye-terület foglalása ellen. Somossy Béla bősörményi polgármester bejelenti, hogy városa megütöközzéssel fogadta Szabolcs megye elszakítását. Hajduböszörmény város közgyűlése nevében tiltakozását, rosszallását és visszautasítását fejezi ki. Csóhányi László hajdunánási polgármester Nánás város nevében megdöbbenésének ad kifejezést. Tóth János hajduszoboszlói polgármester városa tiltakozó közgyűlési határozatát mutatja be. Farkas főjegyző Téglás község nevében bélyegzik meg és utasítják vissza Szabolcs vármegye érdekeinek fondorkodását. Lengyel Imre kir. táblabíró abban látja a hajdu nép nagyságos erejét, hogy a vész pillanatában együtt van. Porcsalmy Gyula megbélyegzi Szabolcs megye eljárását, Rásó Gyula felolvasása után dr. újvárosi Szabó Lajos azt indítványozza, hogy a megyebeli képviselők szóliatassanak fel a küzdelemhez való csatlakozásra. Kovács alispán lelkes felszólalása után a bizottsági tagok tömege egyhangulag Szabolcs megye elszakítását törekvése ellen tiltakozott és Rákosi Viktor orsz. képviselőnek háláját és köszönetét fejezi ki, aki első volt a támadás

visszaverésében. Ugyancsak bizalmat szavaztak Kovács Gyula alispánnak erélyes fellépéséért. Végül elhatározták, hogy nyolczszázezer korona költséggel új vármegyei székházat építenek, amelynek fedezésére két százalékos pótdót vetnek ki. Erős Lajost püspökké történt megválasztása alkalmából melegen üdvözölkék.

A berlini vasuti szerencsétlenség

— A temetés előtt. —

Budapest, szeptember 28.

A berlini vasuti szerencsétlenség áldozatait jövő szerdán és csütörtökön fogják eltemetni. Tömeges eltakarításuk azért nem lehetséges, mert a halottak különféle felekezettiek voltak. A veszedelmesen sérültek közül legalább ketten meg fognak halni és pedig a harminczgy éves Klemm Ottó vonatkísérő és a husz éves Mihl Eliza gépiró-leány. Mind a ketten igen komplikált csonttöréseket szenvedtek. A többi sérült állapotában tegnap némi javulás állott be. A vasutársaság elküldte képviselőt a kórházakba, hogy a sérültek állapotáról tudakozódjanak. Ezek a képviselők a halottak családjaikat is meglátogatták s ahol szükséges, inségük enyhítésére pénzt osztottak ki.

A berlini templomokban a papok tegnapi hitszónoklatukban megemlékeztek a katasztrófia áldozatairól. Breitenbach vasuti miniszter is meglátogatott tegnap néhány kórházat s minden egyes sebesültnek megtudakolta állapotát. Majdnem az összes sebesültek eszméletükön vannak. Mindegyiküknek átadták a császár részvénytörlesztésének másolatát s azonkívül a meghalt áldozatok családtagjainak is átadtak róla egy-egy másolatot.

Most már egész határozottsággal megállapították, hogy Schreiber lokomotívvezető és az ennek segédkező Wende okozták a katasztrófát. Wende maga megvallotta bűnösségét. Ennek az embernek az lett volna a kötelessége, hogy a vonat menése közben a jelzésre vigyázzon s heismerte, hogy ezt a mult szombaton elfelejtette megtenni. Azzal mentegetőzik, hogy a vonat kissé késétt s azt hitte, hogy gyorsabb menéssel behozhatja a késést. Schreiber lokomotívvezető azt adta elő, hogy lehetséges, hogy a dolog így áll, de azt állítja, hogy néhány hét óta szédülési rohamokban szenved s meg is mutatta azt az orvosi receptet, a melyet a szédülés ellen kapott. Arra emlékszik, hogy Wende azt kiáltotta neki: „Az Istenért, mi történik?” De az egész dologra nem tud határozottan visszaemlékezni; lehetséges, hogy akkor is szédülési rohama volt és nem látta a jelzést.

A királyi vasutigazgatóság, a melynek felügyelete alá tartozik a magvasvasut, határozottan kijelenti, hogy a magvasvasut forgalmi berendezése kitűnően működött s hogy a katasztrófát csakis valamelyik lokomotívvezető okozhatta, aki nem ügyelt a jelzésre. A szerencsétlenség színhelyén tegnap egész nap a szakadó eső mellett is sok ezer ember tolongott és a rendőrségnek sok dolga volt, hogy a tömeget visszazorihassa. A magvasvasutnak ugynevezett háromszög-sinjét helyreállították s a vonatok rendszeren közlekednek ezen a ponton is, de a rendesnél sokkal lassabban és óvatosabban kell menniök. Általánosan föltűnt, hogy tegnap, noha vasárnap volt, a rendesnél sokkal kevesebben utaztak a vasuton. Véglegesen megállapították, hogy a katasztrófának tizenhat emberélet lett áldozata. Ezek családjai és a sebesültek részére igen nagy-szabású segítő-akciót fognak megindítani. A társaság anyagi kára igen nagy, de még sokkal nagyobb lesz az az összeg, a melyet kénytelen lesz a hátramaradtak és a sebesültek számára fizetni. Ez az összeg mindenesetre több millió márkára fog rugni.

A szerencsétlenség halottai a következők: Blass Kaethe, Gentes Elza, Gutheim Leander, Heinrich Vilmos, Hoheisel Kisasszony, Kehntopf Ottó, Láng Richárd, Lövinsohn Bruno és Hugó, Marten Berta, Mikos József, Wendt Richárd, Schneider Emma és hét ismeretlen.

A súlyosan sebesültek: Bade Elza, Gregor György, Furtner Pál, Schurmann Vilmos, Kluepper

Lujza Mária, Michl Elza, Deutscher Vilmos, Deutscher Klára, Rödiger Elsbeth, Gizellias Károly, Klenom Ottó, Lindemann Károly, Bomborski György, Blech Elza és Gertrud, Wiebach Vilmos, Netzel Frigyes. A többi sebesülés könnyebb természetű.

A lezuhant kocsik egyik megmentett utasa a következőket mondotta el a katasztrófáról:

Az első kocsiiban voltam, amelyben kivülem körülbelül negyven foglaltak helyet. Többen a peronon állottak. Hirtelen nagy rázkódást éreztem, olyasfélé, mintha a kocsik hirtelen megállt volna. Kiáltást és hangos jajkiáltást halottam. A kocsik egy percig a levegőben függtek, azután lezuhant a mélységbe. A padról, amelyen ültem, az átellenes padra s ott egy hölgyre estem. Gyorsan felugrottam s egy rudba kapaszkodtam s ezt addig tartottam, amíg csak el nem vesztettem eszméletemet. Mikor ismét magamhoz tértem, csendes halottak és jajgató sebesültek között találtam magamat. Az üvegszilánkok és fadarabok teljesen elborították. A mentők bekötötték sebeimet s mivel ezek szerencsémre könnyű természetűek voltak, haza engedtek.

Ma délután helyreállították a magasvasut megrongált pályáját és a vonatok ismét menetrend szerint járnak, de a kocsik majdnem egészen üresek. A rendőrség most hallgatja ki a katasztrófa szemtanúit. A súlyosan sebesültek állapota is javult s noha egyik-másik áldozatnak kezét vagy lábát amputálni kell, az orvosok remélik, hogy valamennyi sebesült fel fog épülni.

A magasvasut katasztrófájának ma estig huszonegy halottja van, de az áldozatok száma még növekedni fog, mert a különböző kórházakban ápolás alatt lévő súlyos sebesültek egynémelyike aligha fog életben maradni. A sebesültek száma összesen ötven. Még máig sem sikerült teljesen rendbehozni a megrongált pályát.

A katasztrófa halottjai között van egy fiatal orvosnő, dr. Leien-Rosenthal asszony, akinek férje szintén orvos. Eppen egy betegéhez sietett s a magasvasutra szállott föl, hogy hamarabb érkezzék. Még élt a lezuhant vasuti kocsiiban, a kórházba szállították, ahol férje karjai között halt meg. Dr. Leien asszony egy magasrangú miniszteri tisztviselőnek a leánya. Alig kezdte meg az orvosi praxist, máris egyik keresett nőrosvosa volt a német fővárosnak.

Mikor az emeletnyi magasságból az utestre zuhant le az egyik vasuti kocsi s a nagy porfelhő elszállt, egy fiatal gimnazista feldúlt arccal futkosott a darabokra törött vagon körül. Atyját és nővérét kereste, akik vele utaztak. A fiatal diák aztán elült s még máig sem került meg. Atyja és huga meghalt.

TÁVIRATOK.

Izvozszi Desioban.

Desio, szeptember 28. Izvozszi orosz külügyminiszter nejevel és Muraviev nagykövettel 4 óra 45 perczkor ideérkezett. A pályaudvaron az olasz külügyminiszter nejevel, a hatóságok fejei és egyéb személyiségek fogadták. A midőn a vonat beérkezett, a zenekar az olasz és az orosz himnuszot játszotta. A két miniszter a hölgyekkel és Muraviev nagykövettel a Tittonivillába hajtottak, ahol a vendégek az estét töltik. Az időjárás gyönyörű.

Közgazdasági táviratok.

		szept. 28.	szept. 26.
Newyork.	Buza	108	104 1/2
	locobuza	109 1/4	110 3/4
	szeptemberre	109 1/2	110 3/4
Tengeri	szeptemberre	86	86
	decemberre	76 7/8	77 3/8
Csikago.	Buza	99 3/4	100 3/8
	szeptemberre	100 1/2	101 1/4
	decemberre	79 3/8	79 1/4

New-York, szept. 28. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnap), gyapot októberre 9.01 (8.95), gyapot decemberre 8.77 (8.73), gyapot New-Orleansban helyb 9 1/8 (9 1/8), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikago, szeptember 28. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.27 (tegn. 10.22), zsir októberre 10.27 (tegnap 10.22), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertészsír októberre 15.25 (tegnap 15.25).

Petróleum-szállítás Szerbiába.

Belgrád, szeptember 28. (Saját tudósítónktól.) A jövedék-igazgatóság nemrégiben árlejtést irt ki petróleum-szállításra s a pályázatban öt cég vett részt: egy orosz, egy román és három osztrák, illetőleg magyar. Az ajánlatok fölbontásakor kiderült, hogy az ausztriai és magyarországi offterek a legolcsóbbak. Nem lehetett tehát kétséges, hogy a szerb monopóliumok igazgatósága ez utóbbi ajánlatokat fogja elfogadni, annál is inkább, mert az ausztriai és magyarországi petróleum minőségre is megszerte felülmulja az orosz és a román konkurens cégek ajánlatát. Ilyen körülmények között kiszivárgott a hír a kormányhoz közelálló körökből, hogy az orosz diplomácia erős nyomást gyakorol a belgrádi kormányra az orosz cég ajánlata érdekében és a szerb kabinet kinos helyzetben van. Rövidesen el fog válni, vajjon igazak-e a híresztelések s ki fog derülni az is, vajjon tovább tart-e az osztrák és magyar árak bojkottja, a melyet még a Pasic-kormány kiadott.

A kolera réme.

— Védekezés a kolera ellen. —

Budapest, szeptember 28.

Pétervárott, minden óvintézkedés daczára, a kolera egyre szedi áldozatait. A legutóbbi 24 órában is az új megbetegedések száma 263, a haláleseteké pedig 102. Már a többi városokban úgy látszik, nem fordulnak elő megbetegedések, mert a tudósítások is hallgatnak. Ez a korán megtett óvintézkedések eredménye.

Hazánkban is és különösen fővárosunkban a legmészebb menő óvintézkedéseket teszik meg a kolera esetleges terjedése ellen. A kolera elleni védekezés ügyében ma délelőtt ankt volt a belügyminisztériumban.

Az értekezleten résztvettek az elnöklő belügyminiszteren kívül: Gróf Hadik János államtitkár, dr. Frank Ödön közegészségügyi felügyelő és dr. Békéssy Géza közegészségügyi felügyelő a belügyi kormány részéről, továbbá dr. Bárczy István főpolgármester, dr. Müller Kálmán kórházi igazgató, dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos, dr. Szabó Sándor tiszti főorvoshelyettes, Viola Imre tanácsnok, Heuffel Adófi középítési igazgató és dr. Bukorszky György, a fertőtlenítő intézet igazgatója a székesfőváros részéről. Az elnöklő belügyminiszter ismertette az értekezlet célját, mire a főváros képviselői előterjesztették a kolera ellen szükséges óvintézkedésekre vonatkozó javaslatokat. Közölték azonkívül az előzetesen tett intézkedéseket és bemutatták az építendő barakkórházakra és szükséglakásokra vonatkozó terveket. E szerint épül a III. kerületben egy barakkórház, ahová a kolera megbetegedetteket fogják elhelyezni, azonkívül építenek az V., VI. és a IX. kerületben egy-egy szükséglakást, ahol a kolera megbetegedettek hozzátartozóit fogják elhelyezni. Az értekezlet szükségesnek mondotta ezen óvintézkedések megvalósítását és hozzájárult a főváros által előterjesztett javaslatokhoz, amelyeket konkrét javaslat formájában még holnap fognak felterjeszteni a belügyminiszterhez. A felmerülő költségeket a törvény értelmében a kincstár viseli. Egyidejűleg tárgyalás alá került egy külön halottsház építésének a kérdése, amelyet a rákoskeresztúri temetőben fognak építeni. Az értekezlet folyamán szóba került a lapokban megjelent hír, amely szerint Berlinben elzárják a határt, nehogy a fertőzött vidékekről érkező utasok a kolera behurcolják. Ez a hír tévedésen alapul, mert a drezdai konvenczió értelmében az országok határait nem lehet elzárni. Ami a kolera behurcolásának a megállítását illeti, erre nézve széleskörű kormányhatósági intézkedések történnek. Intézkedik a belügyi kormány abban az irányban is, hogy a határállomásokon a gyanus vidékekről érkező utasok megvizsgáltsanak.

Az I. kerületi választmány e hó 27-iki ülésén Telkes Aladár napirend előtti felszólalásban foglalkozott azokkal az intézkedésekkel, melyeket a hatóságok a kolerajárvány behurcolásának megakadályozása érdekében és esetleges fellépése esetére eddig tettek. A kerületi választmány ez alkalomból megállapította, hogy úgy az I. ker. szükséglakásokban, valamint a Fehérvári-uti téglagyári lakásokban

a közegészségi állapotok borzalmasak. Eppen ezért felterjesztést intéz a tanácshoz ezen lakások kiürítése és elegendő új szükséglakás gyors felépítése iránt. Ugyancsak nagy veszedelemnek látja a választmány a budai vízvezetékinek folytonos rozszabbulását, ami onnan van, mert a budai régi vízmű szivókutai eliszapolódtak és a növekvő fogyasztás okozta csökkenő nyomás a csövek eliszapolódását is elősegíti. A veszedelmet fokozza az is, hogy oly helyeken, hol vízvezeték nincs, a lakosság még az eltiltott kutakból is kénytelen ivóvízszükségletét fedezni.

Pétervárról jelentik éjjel: Öt nap óta nem emelkedik a kolera betegek száma, de a lakosság körében nem csillapul az izgatottság. Szombaton történt, hogy Nestorova színésznő a piac térről a város központjába igyekezett s amint az uton haladt, egy kolera beteg közelébe ért, akin erőt vett a hányás, mire a színésznő elővette kezításkájából a karbolosüveget és meglocsolta magát. Nagy néptömeg csődült össze a beteg körül s amikor a sokaság megérezte a karbol szagát, dühösen megrohanta a színésznőt s bizonyára meglincelik, ha egy kocsi hamar bele nem ülteti kocsiába és gyorsan a lovak közé nem csapkod. A birodalmi дума palotájában megbetegedett a portás gyermeke. A vasutállomáson az el nem szállított és ki nem váltott gyümölcs-szállítmányokat elárverezik, a romlott gyümölcsöt pedig vízbe dobják, vagy a személtérakodó telepre viszik. Tegnapelőtt egy munkás megbetegedett koleraiban s bebizonyosodott, hogy a szerencsétlen a személtérakodó helyen jóllakott szilvával. Sok munkás megbetegedett az árverésen vásárolt dinynyéktől.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolczas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóink egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szüntünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolczas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hirszolgálati elsőrangu, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Czikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapija” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasár-

naponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . . 7 kor. — fill.
Félévre . . . 14 kor. — fill.
Egész évre. . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, szeptember 29. — Róm. kat.: Mihály főangy. — Prot.: Mihály. — Görög-orosz: szept. 16. Jozafát. — Zsidó: Tisri 4. — A nap két reggel 5 óra 58 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 41 perczkor. — A hold két reggel 9 óra 48 perczkor, nyugszik d. u. 7 óra 10 perczkor.

A közoktatásügyi államtitkár fogad 12-2 óráig. — A kereskedelmi államtitkár fogad 4 óraker Lóverseny d. u. egynek 8 óraker.

A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. — Őszi gyümölcs-kiállítás az Iparcsarnokban nyitva egész nap. — Nemzeti Múzeum régiségára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hírek. Lipót bajor herceg ma délután három óra 38 perczkor Budapestről Gödöllőre érkezett. A pályaudvarról szarvascserkészetre Szentkirályra hajtatott. — Kohl Medárd püspök bérmajtja alkalmából Selmezbányára érkezett.

— Károly király betegsége. Károly román király állapota nem javult. Tegnap a városban riasztó hírek terjedtek el, amelyeket félhívtalosan megczáfoltak. A király nagyon gyöngye s alig tud táplálkozni. Beszélik, hogy Berlinből egy nagynevű orvos-tanárt hívtak meg a királyhoz.

— A bolgár fejedelem elutazása Bécsből. Ferdinánd bolgár fejedelem, aki két napig tartózkodott Bécsben, vasárnap este háromnegyed nyolcz óraker Poprádfelkára utazott. Neje és gyermekei még egy ideig Bécsben maradnak.

— József főherceg idegen rendjele. A király megengedte, hogy József főherceg ezredes, a 79. honvéd-gyalogdandár parancsnoka, az angol királyi Victoria-rend nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

— Változások a tábournoki karban. Bécsi katonai körökből jelentik, hogy összesen nagy változások lesznek a tábournoki karban. Befejezett dolog, hogy gróf Üxküll-Ghyllenband csapatfőfelügyelő, budapesti parancsnokló tábournok és hadtestparancsnok megváltik állásától. Utódául báró Steininger tábournokot és gróf Auersperg lovassági tábournokot emlegetik. Megválnak továbbá a tényleges szolgálattól: Schwitzer lovag tábournagy, Latscher tábournagy, a volt osztrák honvédelmi miniszter, Pino lovag tábournagy és Pott altábournagy, aki a legutóbbi nagy hadgyakorlatokon egy kombinált hadtestet vezényelt meglehetősen balszerencsével, amennyiben olyan helyzetbe került, hogy bizvást el lehetett volna őt fogni. A megüresedő hadtestparancsnokságokra a következő altábournagyok számíthatnak: Rummer, Jahn lovag és Schödlér, a csapatfőfelügyelői állásra pedig az egyetlen jelölt báró Czibulka tábournagy.

— A spanyol királyi pár budapesti látogatása.

A spanyol királyi pár budapesti tartózkodásának hivatalos programja már véglegesen meg van állapítva. E szerint Alfonz spanyol király és Ena Viktória spanyol királyné udvari különvonaton, amely szeptember 30-án éjjel 11 óraker indul el Münchenből, október 1-én délután érkeznek Budapestre. Fogadtatásukra a nyugati pályaudvaron megjelennek 6 felsége a király, a Budapestben idős főhercegek és főhercegnők, gróf Uexküll-Ghyllenband hadtestparancsnok, Surányi altábournagy városparancsnok, Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Bárczy István polgármester és dr. Boda Dezső főkapitány; azonkívül felállítanak a pályaudvaron egy diszszázadot zenével, a helyőrség pedig azokon az utvonalakon fog sorfalat állani, amelyeken a királyi vendégek elhaladnak. A budai királyi várpalotában Montenuovo herceg második főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, dr. Wekerle Sándor és báró Beck miniszterelnökök, a magyar királyi, valamint a közös miniszterek, a zászlósurak, báró Fejérváry Géza darabonttestörkapitány, báró Bolfras főhadsegéd, valamint Apponyi Lajos grófné szül. Scherr-Thoss Margit grófnő palotahölgy jelennek meg a fogadáson. Esti hat óraker családi ebéd lesz, 9 óraker pedig megtartják a bált az udvarnál, mely ezuttal először lesz az új bálterenben. Pénteken déli fél egy óraker a spanyol királyi megzemléli Budapestben helyőrségen lévő ezredét, a cs. és kir. 38. számú gyalogezredet és résztvesz a tisztikar által rendezett déjeuneren; a spanyol királyné ezalatt családi déjeuneren lesz József főhercegnél és Augusta főhercegné szonynál. Este hét óraker a királyi várpalota szer-tartási termében udvari diszbed lesz, 9 óraker pedig gróf Karátszonyi Jenő rendez krisztinavárosi palotájában bált. Szombaton délben fél két óraker déjeuner dinatoir lesz az udvarnál, délután négy óraker pedig a királyi vendégek a nyugati pályaudvarról Drezdába utaznak. — Ferencz Ferdinánd trónörökös csüörtörtökön, október 1-én Budapestre érkezik és a spanyol királyi pár látogatása előtt itt fog tartózkodni.

— A román trónörökös vonatát megdobálták. A Déváról Zám felé menő gyorsvonat ellen, amelyen a román trónörökös utazott, merényletet követtek el. Egy ismeretlen ember ötkilós kődarabot dobott a vonatra, amely a trónörökös mellé, az ülésre zuhant. A közeli őrház baktère látta a parasztruhás merénylőt s üldözte is, de a paraszt az erdőben elmenekült. A csendőrség keresi.

— Roosevelt fia. A közelmúlt napokban hírt adtunk arról, hogy Roosevelt Tivadarnak, az Egyesült Államok elnökének fia, ifj. Roosevelt Tivadar kereskedősegéd lett. Az első tudósítás még nem adott hírt arról, hogy milyen kereskedésben vállalt alkalmazást az elnök fia. Most Berlinen át az a távirati tudósítás érkezik Newyorkból, hogy az ifju Roosevelt egy szőnyeggyár alkalmazottja lett.

— Török miniszter Szegeden. Előkelő és érdekes vendége volt Szegednek: M. Azariani efendi a török szultán meghatalmazott minisztere, a belgrádi török nagykövetség vezetője. Konstantinápolyból jövet Belgrádba utazott, hogy ott megbízólevelét a szerb királynak bemutassa. Az államvasutak szegedi üzletvezetőségének egyik főfelügyelője, Erdélyi Béla megkérte a minisztert, hogy a várost tekintse meg. A török miniszter szivesen eleget tett a felhívásnak. Látogatást tett többek közt a kulturpalotában, melynek gyűjteményei a rokonszenves, európai műveltségű látogatót fölötte érdekelték. Megnézte Erzsébet királyné szobrát s felemeltette, hogy a boldogult királynét egy korfui időzése alatt alkalmá volt látni. Mikor Kossuth Lajos szobrához ért, a miniszter mély kegyelettel és tisztelettel megemelte kalapját és igen szivesen hallgatta kisérőinek magyarozatát Kossuthról, akiről — mint mondotta — már eddig is sokat olvasott. A miniszternek Szeged nagyon megtetszett s discsérőleg nyilatkozott a város szépségéről. M. Azariani a Szeged-rókusi állomásról 5 óra után tovább utazott Szabadkán keresztül Belgrádba.

— Lenkel Hedvig családi öröme. Lenkei Hedvignek, a Nemzeti Színház tagjának, ki László Ferencz építési vállalkozó neje, ma kis leánya született.

— Kinevezés. A király dr. Hajós Béla közegészségügyi felügyelőt főfelügyelővé nevezte ki.

— A dalai láma. Ma érkezett Pekingbe négyszáz kísérőjével a dalai láma, akit a pályaudvaron a császári ház minisztere, a császári kíséret tagjai, magasrangú láma-papok és zenével kivonult katonaság fogadott és a sárga-templomba kísért. A napokban fogja a császár kihallgatáson fogadni a dalai lámát, akinek tiszteletére állami bankettet rendeznek. A dalai láma több hónapig marad ott.

— Új alkalmazások az egyetem orvosai karán. A mostani tanévben a következő új alkalmazások fogadatosítottak az egyetem orvosi karán: Az I. számú anatómiai intézethez: dr. Rejtő Sándor, August Jenő, Györgyi Sándor és Konek Sándor díjtalan gyakornokoknak. A II. számú anatómiai intézethez: Melkovics Rezső díjas és Lehel Sándor díjtalan gyakornokoknak. Az élettani intézethez: dr. Körössy Kornél első tanársegédnek, Roska János díjas gyakornoknak, Selegián János és Erdélyi Pál díjtalan gyakornokoknak. Az I. számú kórbonczatani intézethez: dr. Kovács József második tanársegédnek, dr. Hüttl Tivadar és Báron Sándor díjas, Kerekes László, Melha Armand és Suszter Gyula díjtalan gyakornokoknak. A II. számú kórbonczatani intézethez: dr. Goldzieher Miksa első és dr. Bókay Zoltán második tanársegédnek, dr. Ángyán János és dr. Pertik Tamás díjas, Kalledey Lajos, Neuber Ernő és dr. Szénássy József díjtalan gyakornokoknak. A gyógyszer-tani intézethez dr. Mansfeld Géza első tanársegédnek. A bakteriológiai intézethez: Gozony Lajos díjas gyakornoknak. A II. számú belklinikához dr. Tornai József és dr. Kolbinger János díjas gyakornokoknak. Az I. számú belklinikához: Verebély Tibor első és Faykiss Ferencz második tanársegédnek, dr. Czabaly Béla díjas gyakornoknak és dr. Hurbacher Sándor díjtalan műtővendékeknek. Az I. számú női klinikához: Bogdánovics Miklós díjtalan tanársegédnek. A II. számú női klinikához: dr. Heller Pál díjtalan gyakornoknak. A szemklinikához: dr. Herzfeld Karola díjas gyakornoknak. A közegészség-tani intézethez: Dienes Lajos díjtalan gyakornoknak. A törvényszéki orvostani intézethez: Róth Pál díjas és Gluzek Ferencz díjtalan gyakornoknak. A gyermekklinikához: dr. Koós Aurél tanársegédnek. Az idegklinikához: dr. Eisler József díjas és dr. Csiky József díjtalan gyakornokoknak. A bőrkórtani intézethez: dr. Kollarits Béla tanársegédnek, Hlatky Tivadar díjas, Neuber Éde és dr. Csesznák Margit díjtalan gyakornokoknak.

— Szentirmay Elemér betegsége. Szentirmay Elemér az országos híri dalköltő állapota ma délután válságosra fordult. Kezelő orvosa, dr. Eötvös József, kijelentette, hogy a nagybeteg állapota reménytelen. Népszínház-utca 44. számú házban lévő lakásán fekszik a haldokló dalköltő, kinek állapota iránt általános és mély részvét nyílvánul.

— Toselliné mégis válni akar. Sokszor fölmerült már a hír, de mindannyiszor megczáfolták, hogy Toselliné, Szászország egykori trónörökösneje, a sokszerelmű, válni akar a férjétől. Most megint fölmerül a hír, valószínűleg megint czáfogatni fogják, de azért bizonyára nem egészen komolyaság nélkül való, mert Lujzáról sohasem lehet tudni, hogy szerelem dolgában hogyan áll. Megirtuk, hogy Constanzában villát vásárolt s állandóan a Boden-tó mellett akar lakni. Ezt a birtokvásárlást összefüggésbe hozzák azzal, hogy válni akar. Hír szerint az ügy elintézését ezuttal Wölfling Lipót, Toselliné bátyja vállalta magára. Wölfling Lipót már hosszabb idő óta tárgyalásokat folytatott Tosellinével, hogy ez utóbbi a válásba beleegyezzék. A tárgyalások azonban nem jártak sikerrel, Toselli ugyanis hallani sem akar a válásról, de különösen ahhoz ragaszkodik, hogy az esetleges válás esetén gyermeke nála maradjon. A válás keresztülvittele nehézségekbe ütközik, sőt Montignoso grófnő ügyvédje is azt állítja, hogy az eddig felhozott okok elégtelenek a válás kimondására. Ez csak akkor történhetnék meg, ha Toselliné bevallaná, hogy bűnös, Erre azonban a grófnő nem hajlandó, mert első sorban nem felelne meg a válásnak, másodsorban pedig újból olyan híresztelésekre szolgáltatna alapot, amilyenek ellen csak legutóbb is élérken tiltakozott. Toselliné kijelentette, hogy reá nézve lehetetlenség, hogy továbbra is férje mellett éljen. A korkülönbségen kívül általános világnézetük eltérő volta is lehetetlenné teszi azt. Azonkívül Toselli féltékeny természetű és ez a rossz tulajdonsága napról-napra jobban fokozódik és minthogy teljesen alaptalan, a békés együttélést már önmagában is kizárja. Toselli viselkedése szintén olyan, hogy az a korábbi trónörökösne személyiségét hosszabb időre nem kötheti le.

— **Frigyes főherceg Grácban.** Frigyes főherceg Grácban ma délelőtt röviddel 10 óra után gróf Clary helytartó és gróf St. Quentin főudvarmester kíséretében automobillal a kiállításra ment, ahol a közönség lelkesen üdvözölte. Miután a főherceg megszólítással tüntette ki a fogadására megjelent személyiségeket, a kiállítás főtérmebe ment. Frigyes főherceg délután 1/2 órakor elhagyta a kiállítást és gróf St. Quentin főudvarmester kíséretében a Burgba ment, ahol gróf Clary-Aldringen és neje tiszteletére dejeuner adtak. — Frigyes főherceg ma este az Elefánt-szállóban ebédet adott, melyre a többek közt hivatalosak voltak a helytartó, a hadtestparancsnok, a tartományi főnök, a polgármester, stb. Tíz órakor a főherceg felkelt az asztaltól és barátságos bucsu után Bécsbe utazott vissza.

— **A spanyol király utazása.** Alfonz király párisi tartózkodása alkalmával Clemenceau miniszterelnökkel, Allen des Alazar spanyol külügyminiszterrel és Pichon francia külügyminiszterrel magánbeszélgetéseket folytatott. A spanyol királyi pár a spanyol követségen regelizett. A reggelin Clemenceau és Pichon miniszterek is résztvettek. A megbeszélések folyamán konstatálták, hogy a Marokkóra vonatkozó nézetek megegyeznek. Párisból a spanyol királyi pár Münchenbe utazott.

Münchenben a spanyol királyi pár fogadására a pályaudvaron megjelentek Luitpold régensherceg és a királyi ház valamennyi hercegeivel, valamint Lajos herceg neje, a miniszterek és a hatóságok fejei. A királyi párhoz beosztott kamarások Ausburgig utaztak a felségek elé. Röviddel délelőtt fél 11 óra előtt a spanyol királyi párt vivő vonat herobogott a pályaudvarra, miközben a kivezényelt diszszázad a spanyol himnuszot játszotta. Alfonz király, aki bajor tüzérségi egyenruhában és Luitpold régensherceg, aki spanyol tüzérségi egyenruhában volt, szívélyesen üdvözölték egymást. Szintugy a spanyol királyné és Lajos hercegné, mire a többi tisztek üdvözölték a királyi párt. Alfonz király és Luitpold régensherceg elléptek a felállított diszszázad előtt. A diszszázad elhangzása és a kíséret, valamint az összes megjelentek bemutatása után a király a régensherceggel, a királyné pedig a régenshercegnével hatogató diszszázad, lovas diszszázadtól kísérve, a királyi palotába hajtattak, ahol valamennyi hercegnő együttesen fogadta a királyi párt. Ideérkezve, a régensherceg Alfonz királynak a katonai érdemrend nagykeresztjét adományozta, míg Lajos hercegné a Terézia-rendet nyújtotta át.

Mária Krisztina spanyol anyakirályné ma a salzburgi gyorsvonattal Bécsbe utazott. A pályaudvaron Lajos Ferdinánd herceg és családja, Alfonz herceg és neje, Klára hercegné, a berlini spanyol nagykövetség tagjai, az osztrák-magyar követ és a müncheni spanyol kolónia több tagja jelent meg bucsuvétel czéllal.

— **Nemzetközi táviró- és telefonkongresszus.** A nemzetközi táviró- és telefonadminisztrációk kongresszusa ma délelőtt folytatta szombaton megszakított tanácskozását a magyar mérnök- és építészegylet helyiségeiben. A tegnapi nap folyamán a kongresszus tagjai délelőtt Ziperovszky Károly műegyetemi tanár laboratóriumát és az új műegyetem építkezését, délután csoportokra oszolva Budapest és környékének kiránduló helyeit tekintették meg. A mai ülésen, amelyet délelőtt tíz órakor nyitottak meg, Kolozsváry Andor műszaki főigazgató, a kongresszus elnöke és O'Meara főmérnök (Anglia), a kongresszus alelnöke elnökölték. Mindenekelőtt folytatták és befejezték a szombati ülésen előadott tárgyak felett folytatott diskusziókat, aztán pedig Gutzmann (Németország) tartott előadást több előfizetőnek egy telefonvezetékre való kapcsolásáról. Utána Hollós József műszaki tanácsos értekezett a hosszú vonalakon a közbenes átlomások kizárásával való direkt beszélgetés lehetőségének módosításáról. Mindkét előadást élénk figyelemmel kísérték és nagy tetszéssel fogadták.

— **Gyilkos feleség és fia.** Szabó Sándor nyirgebelei földművest, aki családjával rossz viszonyban élt, felesége és fia megölte. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Zeppelin és Vilmos császár.** Vilmos császár legközelebb meg fogja látogatni gróf Zeppelint.

— **A Szent Imre-Kör vándorgyűlése.** A Szent Imre-Kör vasárnap tartotta a vándorgyűlést Kalocsán. A vándorgyűlés tagjai szombaton délután különvonattal indultak Kalocsára. A városka kiváló vendégszeretettel fogadta a nagyjából ötven fős ifjakkal álló körtagokat. Az állomáson Csernyüs József községi főjegyző üdvözölte az érkezőket, akik azután négyes sorban, a kör zászlója alatt bevonultak a városba, az érseki rezidenczia elé. Az érseki palotában a kör elnöksége nevében Németh Sándor elnök üdvözölte Várossy Gyula érseket, aki meleg szavakkal köszöntötte a vándorgyűlés tagjait. Vasárnap reggel ünnepélyes Veni Sancte volt az érseki székesegyházban. A szentmisét Várossy Gyula érsek mondotta fényes plébáni segédlettel. Az Evangélium alatt Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök tartott gyönyörű szentbeszédet, melyben vallásosságra buzdította az ifjúságot. A szentmise végeztével az összes résztvevők a stefaniumi zenekar vezetése mellett a jezsuiták főgimnáziumába vonultak, melynek földszintén udvarán délelőtt 11 órakor kezdetét vette a tulajdonképeni diszünnepele. A gimnázium díszterme zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel. Az ünnepély a tanítóképző növendékeiből és a városi zenekedvelőkből alakított zenekar nyitányával kezdődött, majd Várossy Gyula érsek tartott lendületes megnyitóbeszédet, melyben a pápát magasztalta s az iránta való szeretetre buzdította az ifjúságot. Schöner Ferencz Szent Imre ódjának elszavalása után a zenekar egy Beethoven-szimfóniát adott elő, majd gróf Zichy János országgyűlési képviselő mondott szép innepi beszédet. Ezután Szabady László szavalta el Szepessy Lászlónak és Demény Dezsőnek „Szent Imre sírja” című sikerült melodrááját. Haasz Aladár, a kör alelnöke a Szent Imre-Kör évi munkásságáról számolt be, majd dr. Glattfelder Gyula, a kör tb. elnöke mondott igen szép záróbeszédet. Huber „Király-induló”-jának előadása után az ünnepély véget ért. Délután 2 órakor Várossy Gyula érsek vendégül látta a kör tagjait a Katolikus Legényegyesület és a Magyar Király-szálló termeiben. A harmadik fogás után Várossy Gyula érsek a pápára üritette poharát. Gulner Gyula pestmegyei főispán a Szent Imre-Kör tagjait köszöntötte fel. Még Kiss János egyetemi tanár, Latinovics Pál volt főispán, gróf Zichy János országgyűlési képviselő, Glattfelder Gyula és még mások mondtak tartalmas felköszöntőket. Délután öt órakor a főgimnázium ifjúsága sikerült színelőadást és hangversenyt rendezett. Az este beálltával a Szent Imre-Kör ifjúsága fákláymeneten vonult az érseki rezidenczia elé, hol Németh József, a kör elnöke meleg szavakkal megköszönte Várossy Gyula érsek vendégszeretettét, amelylyel a vándorgyűlés tagjait fogadta. Este kilenc órakor a kalocsai kaszinó nyári helyiségében táncestély volt, mely a hajnali órákig tartott. Az estén mindvégig igen vidám volt a hangulat. A vándorgyűlés tagjai ma reggel 5 óra 10 perczkor utaztak vissza a fővárosba.

— **Csávolszky Lajosné meghalt.** Egy kiváló magyar asszony gyászos elhunytáról kell hírt adnunk. Csávolszky Lajosné, Csávolszky Lajos volt országgyűlési képviselő felesége halt meg ma délelőtt a Herzel-féle szanatóriumban. Az urnó csak rövid ideig volt beteg. Négy nap előtt jelentkezett a szanatóriumban, ahol állapota rohamosan rosszabbodott. Gyötreiméitől ma délelőtt váltotta meg a halál. Akik ismerték Csávolszky Lajosné, tudják, mily igazán nagy lélek vált meg most az élettől. Előkelő gondolkozása, művelt, ugy lelki, mint egyéni tulajdonságaira nézve kiváló uri asszony volt, aki a társaságban a legmesszebbmenő rokonszenvek és tiszteltetnek örvendett. A halott földi maradványait e hó 30-án délután 4 órakor temetik a kerepesi temető halottas házából.

— **Száz bomba.** Tiflisben, mint onnan jelentik, nagy földalatti fegyver- és bombaraktárt fedeztet föl a rendőrség. A rejtett helyiségben száz kész bomba volt. Lejárója a földszint egyik szobájának a kályhájából nyílt. A kályha hátában ajtó volt, amelyen egy ember kényelmesen beléphetett, azután tizenhét lépcsőn lejutott egy hat méter hosszú folyosóra, amelyről a tulajdonképeni raktárhelyiség ajtaja nyílt. A letartóztatott egyénéről nem szól a távirat.

— **A Lasker-Tarrasch-mérkőzés.** Münchenből jelentik lapunknak: A világbajnokságot folytó match mai tizenötödik játszmájában dr. Lasker ismét vezérel-megnyitást kezdett, amit ellenfele elfogadott. A játék folyamán Lasker egy gyalogra tett szert, dr. Tarrasch állása azonban olyan, hogy sok remis-kilátásai vannak. A játszma a 45. lépésnél függőben maradt és csak holnap folytatják. A match jelenlegi állása: dr. Lasker 7, dr. Tarrasch 3, remis 4.

— **A pápai nunczius Budapesten.** La Granito di Belle Monte pápai nunczius, titkárával, Franciscus Rosti Stockhalber a 7 órai bécsi vonattal Budapestre érkezett és a Pannónia-szállóban szállt meg.

— **Gyűlés a vasárnapi munkaszünet tárgyában.** Impozáns nagygyűlésre jöttek össze vasárnap délelőtt Budapesten az ország minden részéből a kereskedelmi alkalmazottak és a magántisztviselők ezrei, hogy kifejezzék tiltakozásukat a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezet ellen. Pfeifer Sándor elnököt a kongresszuson, amely egyértelmű határozottsággal kelt ki a törvénytervezet rendelkezései ellen. Ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik, a magánalkalmazottak százezrei veszítik el vasárnapi pihenőjüket és a vasárnapi munkaszünetért évtizedek óta folyó küzdelem minden eredménye kárba vész egy csapásra. A gyűlés szónokai rendkívül elkeseredetten szólottak a tervről. Határozati javaslatot fogadtak el, amely kimondja, hogy a kereskedelmi alkalmazottak és a magántisztviselők elítélik a vasárnapi munkaszünet eltörlésére irányuló törvényjavaslatot és visszavonhatatlanul követelik a teljes vasárnapi szünetet. A kongresszus határozatát monstre-küldöttség fogja átnyújtani a kereskedelmi miniszternek.

— **A választól jog elfopott aktái.** A rendőri sajtóiroda jelenti: A központi statisztikai hivatal által készített s a Népszavában megjelent statisztikai kimutatások tárgyában a rendőrség nyomozást indított annak a kiderítésére, hogy ezek az adatok mint kerültek az említett laphoz. Ennek eredményekéül közli a rendőrség, hogy tisztviselő, állami alkalmazott bünyös visszaéléséről szó sem lehet. A központi statisztikai hivatal a Népszavában megjelent statisztikai adatokat sokszorosításra átadta a Károlyi György nyomdának, hol minden valószínűség szerint titokban egy-két példánnyal többet készítettek a nyomdászok és ezeket eljuttatták a Népszavához.

— **Az asztalossegédek kizárása.** A budapesti asztalosmesterek szövetsége a következő felhívást bocsátotta ki a segédekhez:

A Budapesti Asztalosmesterek Szövetsége a szakszervezet által — az 1905. évi szerződés megszűnésével — rendezett bojkottok folytán kénytelen volt ezt a szerződést múlt hónap 21-én érvénytelennek nyilvánítani és a bojkottált kartársak védelmére az összes asztalossegédek kizárni. A kizárás azóta változatlan szilárdsággal áll fenn. Mint-hogy azonban tudomásunk van róla, hogy a segédek józanabb része máris elítéli a szakszervezet terrorizmusát, melylyel a dolgozni kívánó munkásokat kényerűtől fosztja meg: minthogy továbbá a bojkottált műhelyek egy részében már teljes mérvben, más részében pedig részleg a segédek ujra munkába állottak a Szövetség feltételei mellett: elhatározta a Szövetség, hogy mindazokat a segédek, kik a mesterek által a tartós béke érdekében felállított jogos és méltányos feltételeket elfogadják, a régi munkabér és munkaidő mellett visszafogadják és nekik munkát juttat. A dolgozni akaró munkások jelentkezhetnek a Budapesti Asztalosmesterek Szövetsége munkaközvetítőjében (VIII. Bérkocsis-utca 12. sz.), mely elsősorban a bojkottált mesterek részére, azontul pedig a segédek szabad választása szerint közvetít munkát.

— **Házasságok.** Rohon József paedagogiumi tanár és neje, szül. Heim Etel bájos leányát, Etelkát, eljegyezte Laszcsik Ernő tanítóképző-intézeti tanár.

Fülöp Sándor Miskolcra eljegyezte Jónap Irénkét Szikszórol.

Szavoszt Zoltán Zimay Pistikével október hó 3-án Jézus Szt. Szíve templomában tartja esküvőjét.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Csöndélet a külvárosban.** A párisi apache-történetekhez hasonlít az a hír, amelyet ma jelent a rendőrség. Fehér Béla asztalossegéd följelentést tett, hogy öt ravasz módon megtámadták. Tegnapi késő este az újpesti Király-utczában megszóltotta egy nő:

— Merre van kérem, a Vasut-utczá!

— Szívesen megmutatom az utat, tessék csak velem jönni, — így felelt az asztalos. Az udvariaságnak azonban rossz vége lett. Hirtelen elébe ugrott négy férfi, leteperték a földre, elvették harmincz korona készpénzt s ezüst óráját, aztán a nővel együtt eltűntek. A rendőrség nyomozást folytat ez ügyben.

— **A szociállisták körmenete.** A szociáldemokrata párt tegnap délután tüntető-fölvonulást és népgyűlést rendezett. A résztvevők a Tisza Kálmán-terén gyülekeztek s onnan vonultak a Városligetbe az Aréna melletti tisztásra. A gyűlésen a plurális választójog és a klerikalizmus ellen szónokoltak és üdvözlő táviratot küldtek az osztrák szociállistáknak. Rendezés nem történt.

— **Letartóztatott pénzhamisító banda.** A makói rendőrség egy pénzhamisító bandát tartóztatott le. A pénzhamisító bandának feje Szántó János kecskeméti vegy tisztító cég beltagja. A banda többi tagja Olovics Antal korcsmáros, Csányi Ferencz gazdálkodó, Gurras Antal hentes, Virág József korcsmáros. A csalóbanda elfogatása a következőképp történt: E hó elején a banda egyik tagja összeköttetést keresett Bencze Sándor makói mézszármesterrel. A banda tagja azzal az ajánlattal állott elő, hogy adjon Bencze 1000 koronát, amelyen majd hamis pénzt szereznek be. Bencze Sándor szívesen elfogadta az ajánlatot, tényleg azonban jelentést tett az esetről a makói rendőrségnek. Megállapodott a banda kiküldöttje Benczevel, hogy szeptember 28-án, vagyis ma összejönnek Bencze lakásán, oly célból, hogy tőle 2200 koronát kapjanak, amelyen hárman Bécsbe utaznak a pénzhamisító gép bevásárlása végett. A rendőrség a másik szobában tartózkodott és a kellő pillanatban letartóztatva az egész bandát. Nyomban értesítették a fülöpshilási hatóságot, akinek sikerült az onnan érkezett távirati jelentés szerint Virág József ottani korcsmárost is letartóztatni. Ma este Szántó János lakásán a rendőrség házkutatást tartott, amelynek eredményét azonban titokban tartják.

— **Az Uránia munkásgimnáziuma.** Az Uránia Magyar Tudományos Egyesület a munkásgimnáziumokban az iparosképző intézményeknek egy olyan típusát teremtette meg, amelyre, hogy mily égető szükség volt, legjobban mutatja meglepő gyors elterjedésük. A munkásgimnázium a középiskolai ismereteket kívánja a katonai szolgálat előtt álló fiatal iparossegédek közt terjeszteni, akik bár ha számuk az országban hetvenezre megy, eddigél minden szellemi képzés nélkül maradtak. Az ország különböző részeiben eddig nyolczvanhárom helyen van folyamatban a munkásgimnáziumok szervezése. Ezek közül harminczhat helyen a folyó évi október és november havában már az intézmény megkezdte működését.

— **Megint zavargások Laibachban.** Laibachban tegnapi mára virradó éjszaka a szlovének egy kis csoportja kövekkel bevverte a Schulverein népiskolájának valamennyi ablakát s aztán a német kaszinó épületét hajigálta meg kövekkel. Sikerült két tüntetőt letartóztatni és átszóláztatni őket az ügyészségnek. A 27. gyalogezred legénységének a zavargások óta tegnap volt először kimenő napjuk. Egy csoport katonát a külvárosban a szlovének megkergettek s a legények kénytelenek voltak elmenekülni. Husz csendőr vonult ki s a katonák fedezet mellett tértek vissza a kaszárnnyába. Este meg volt tiltva a 27. gyalogezredbeli legénységnek a kimenő.

— **Katonák szerencsétlensége.** Pétervárról egy vasuti zászlóaljnak nyolczvanhárom katonája a transzkápi vasuton Asabádba utazott. A vasutnak egyik lejtős részén a fékező megtagadta a szolgálatot s a vonat óriás sebességgel rohant lefelé. E közben kisiklott s a kocsi elpusztult. A katonák közül hetvenen veszedelmes sérülést szenvedtek. Valamennyit a közeli táborba vitték.

— **Aki az apját hamisan vádolja.** Szombaton délelőtt, — mint megirtuk — Siposs Mária cseléd azt a följelentést tette a főkapitányságon, hogy az apja, Siposs György és a bátyja ölték meg nyolcz évvel ezelőtt Végh József bonczotfalvi gazdaembert. Nyomban megindult a vizsgálat és tegnap reggel beidéztek ifj. Siposs György lakosságát, akinek a Váci-ut 16. szám alatt van lakása. Dr. Kórody Béla rendőrfogalmazó fogta vállatára Sipost, aki kijelentette, hogy a testvére boszúból tett az apja és ő ellene feljelentést. A leány erkölcstelenül élt odahaz, mire az öreg Siposs elzavarta a szülői háztól. Többször meg is zsarolta a családját, büntetve is volt már kabátlopás miatt, teljesen megbízhatatlan a vallomása. Amikor Végh Józsefet megölték, akkor is őt meg az apját fogták gyanuba, de semmi bizonyíték sem merült fel ellenük, tehát csakhamar kiszabadultak a vizsgálati fogságból. A rendőrség mindazonáltal letartóztatva ifj. Siposs Györgyöt és átkíséri az

ügyészség fogházába. A további nyomozást a vizsgálóbíró vezeti, aki már intézkedett, hogy a csendőrség kihalgassa otthon a megvádolt apát is.

— **Vörheny a vidéken.** Felvinczen, mint onnan jelentik, nagy arányokban pusztít a vörheny. Bár minden óvintézkedést megtettek, minden nap újabb áldozatokat követel. Az iskolákban szünetel a tanítás. Naponként három-négy gyermek hal meg.

— **Egy fátalep lángokban.** Tegnap hajnalban kigyuladt Aradon a Linder Aladár cég fátalepe. A tűz a telepen lévő Urmánczy János-féle gőzfűrészen keletkezett, a cég fakészlete 150.000 korona értékben elpusztult. A gőzfűrész, valamint egy szomszéd ház leégett.

— **Letartóztatott cigánykaraván.** Pestmegye környékét a dányosi rablógyilkosság óta ugyszólván kerítették a nagyobb cigánykaravánok. Annál érthetőbb, hogy óriási riadalmat okozott tegnap este egy harmincz tagból álló cigánykaraván, amely a Dányos közelében lévő Alberti-Irsa tanyái között telepedett le. Szerencsére idejekorán ártalmatlanná tette őket a csendőrség. A karavánt egy szőlősgazda felesége vette észre, aki egyedül volt otthon fiaival, akivel rögtön értesítést küldött dr. Nagy Albertnek, a főrendiház orvosának négy percznyi távolságban lévő majorságába, ahonnan Nagy Albert távbeszélő útján azonnal értesítette az irsai csendőrsőt. Fél óra alatt a csendőrmester Nagy társaságában megérkezett és a majorság embereivel együtt körülkerítették a karavánt és rájuk törtek. A csendőrmester felhívására három férfi jelentkezett, akik tagadták, hogy többen volnának, mire a karaván öt kocsijának átvizsgálásához fogtak és még hat férfit, huszonnégy nőt és gyermeket sikerült előállítani. A cigánykaravánt a kocsiikkal együtt még az éjjel bekisérték Alberti községhez, ahol azt vallották a cigányok, hogy Nagykáta felől jöttek és dányi teknővájók. Állításuk igazolása végett Dány községbe toloncsolják őket.

— **Csendélet Ujpesten.** Ujpesten, a Lőrincz-utca 32. szám alatt tegnap este valóságos csata folyt a ház lakói között. Molnár Mihály asztalossegéd részegen jött haza és nekitámadt Szabó Rudolf házmasternek, amiért az megsértette a vele vadházasságban élő feleségét és a gyerekeit. Csakhamar előkerültek a ház többi lakói és mint két párt szálltak egymással szembe. Molnár kicsavarta Szabó kezéből a revolvert és rálőtt, aztán egymásután két golyót röpített Krausz Józsefnek és Jánoss Károlyné testébe, amiért védelmükbe vették Szabó Rudolfot. Végre megjött a rendőrség és letartóztatva Molnár Mihályt. De letartóztatásba helyezték Szabó Rudolfot is, mert a revolver az övé volt és előzőleg ő sütötte el Molnárra.

— **Folies Caprice.** Alig kezdődött meg az idei variété-saison, máris a harmadik újdonságot mutatja be a Révay-utcai Folies Caprice. Az újdonság címe „A múltóvés”, szerzője pedig Tábori Emil, a budai szinkör jeles tagja, aki a színműirodalom terén is sikerrel működik már évek óta. Szombaton este került először színre a nagyon is ötletes új bohózat, melynek vidám cselekményén és kacagató fordulatain rendkívül sokat mulatott a közönség. A darabban Rott Sándor vezet megint és kifogyhatatlan humorával minden pillanatban megkacagattja a közönséget. Werner Manó, a régi jó színész ugyancsak nagyon tetszik, de Erdélyi Emil, az új tag, valamint Novák Mihály játéka sem hagy semmi kívánni valót hátra. A nők közül Beliczay és Ferencz kisasszonyok ügyeskedtek az újdonságban, amely előreláthatólag sokáig fog műsoron maradni és a „Der Luftturner” című szenzációs sikerű darabbal együtt számos zsúfolt házat vonzani.

— **Díjbirkózások a Beketow-czirkuszbán.** A Beketow-czirkuszigazgatósága október havában nemzetközi birkózó versenyt rendez, melynek díjai gyanánt 8000 koronát a Pesti Kereskedelmi Bank Terézvárosi fiókjánál letétbe helyezte. Az ilyenmü birkózásoknál gyakori visszaélések megakadályozására az igazgatóság minden lehető el fog követni, a verseny rendezését teljesen és kizárólag szakértőkből álló zsűrinek alárendelte. A versenyen résztvehet minden professzionista birkózó, aki eddig is mint ilyen szerepelt és október hónap elsejéig személyesen, vagy írásbelileg a czirkuszigazgatóságánál jelentkezik. Későbbi jelentkezés semmi esetre sem vétetik figyelembe. A jelentkezők kötelesek a zsűri által megállapított napon és órában mérkőzni. Hogy az összes mérkőzések a rendelkezésre álló idő alatt lebonyolíthatók legyenek, a zsűri szükség esetén selejtező mérkőzéseket fog rendezni. A versenyen

csak azok vehetnek részt, akik a birkózási szabályoknak és a zsűri határozatainak magukat alávetik.

— **Halálozás.** Lits Gyuláné, született Geiss Terézia urnó, Lits Gyulának, Hontvármegye, Selmece és Bélabánya sz. kir. városok főispánjának neje életének 52-ik és házasságának 34-ik évében Százhalombattán elhunyt.

x Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x Fodor-féle vívótorem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívótreme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czlmerék minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hajlajtó a legkellemelebb, 10 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Zenei nevelésünk.

Budapest, szeptember 28.

Nem szenved kétséget, hogy napjainkban az általános műveltségnek egyik kiváló tényezője a zenei nevelés. De ha a dolog mélyére tekintünk, akkor kénytelenek vagyunk bevallani, hogy zenei nevelésünk nem fejlődött egészséges alapon és az áldozat, amelyet követel, nem áll arányban a haszonnal, amely belőle származik. Olyan az, mint a terméketlen föld, amely nem hozza meg a reáfordított munka és költség gyümölcsét. Hisz mennyi időt és fáradságot vesz igénybe a mai zeneoktatás és milyen jelentéktelen többnyire az elért eredmény!

A technikai készség magában véve nem elég a zenei műveltséghez. Pedig annak elsajátítása évekig tartó folytonos gyakorlatot kíván. És aki zenetaniással foglalkozik, az tudja, hogy a növendékek között milyen kevés az igazi tehetség. Azoknak a fiatal leányoknak, akik viaszos vászonba göngyölt hangjegyzetekkel járkálnak az utcán, legnagyobb része több évi tanulás után sem jut tovább a szokásos ujjgyakorlatoknál, etude-öknél és néhány jelentéktelen darabnál, amelyekkel azután agyonkinozzák hallgató-ságukat, és „zenei tanulmányaik” befejeztével el oly kevésbé értenek a zenéhez, mint a kiállott dresszura kezdetén. Fogalmuk sincs arról a fejlődésről, amelyen a zene az idők folyamán keresztül ment. Mit sem tudnak Palestrináról, Bachról, Beethovenről, Lisztéről, Wagneréről és a zeneművészet többi nagy mestereiről. Mert az a dilletáns, akinek zenei képzettsége csak abból áll, hogy tud egy kicsit zongorázni, hegedülni vagy énekelni, nagyon egyoldalú készséggel bír és nem is sejti a zeneművészetnek végtelen eszme- és formagazdagságát és egész szervezetének nagyságát.

A helyes zeneoktatásnak tehát nem azt kellene egyedüli célul kitűznie, hogy a laikusokat zongorázni vagy hegedülni tanítsa, hanem azt, hogy megtanítsa őket a zenét élvezni. Hisz az irodalomtörténetet sem azért tanítják az iskolában, hogy csupa költőket neveljenek; a rajztanítást célja sem az, hogy csupa festőművészeket képezzenek ki. A zenetanításnál tehát nem az az első kérdés, hogy van-e a gyermeknek tehetsége a zenére, hanem az, hogy a gyermek szeretje-e a zenét. Ha szereti, akkor arra irányuljon elsősorban a zenetanítás, hogy a tanítvány minél előbb érteni és énnélfogva élvezni tanulja a nagy mesterek művészi alkotásait. Az ilyen zenetanításnál nem lehet a fő- vagy egyedüli cél a technikai készség, mint az a modern zenetanításnál divik, hanem ennél sokkal fontosabb az, hogy a növendék a zeneelméletben, zenetörténelemben és esztétikában nyertien kellő jártasságot. Az előkelő zenei tanítványok sulyt helyeznek ezekre a tantárgyakra, de nálunk gombamódra szaporodó magánzeneiskolákban alig, a magántanításnál pedig éppen nem veszik ezeket figyelembe. Ki kell fejleszteni a tanítvány hallását, be kell őt vezetni a zeneszerző műhelyébe, meg kell őt ismertetni az anyaggal, a melylyel a zeneszerző dolgozik. Be kell őt avatni a zeneművészet történelemébe, amint az a különböző zenestílemben kifejlődött. És tájékoztatni kell őt a különböző esztétikai irányelvekről, a melyeket a legregibb időtől napjainkig a bölcsészek, esztétikusok és

kiváló zenészek kifejtettek. Azonkívül módot kell adni a tanítványoknak, hogy minél több jó zenét halljanak.

Az ilyen zenei nevelés sokkal többet ér a laikus közönségnek mint az, amely csak hiányos technikai és mechnikai készségeken alapul. Meg kell érteni az emberekkel, hogy a kinek nincs ahhoz tehetsége, hogy megtanuljon valamely hangszerezen jól játszani, az helyesebben cselekszik, ha azzal nem is vesződik. Hanem ha valaki szereti a zenét és azt igazán élvezni akarja, az törekedjék arra, hogy a zenét meg is tudja érteni. Ezt pedig csak azzal a tanítási rendszerrel lehet elérni, amelyet főnebb vázoltunk.

a. k.

(*) Operaház. Burrian Károly ma Lenszkyt énekelte Csajkovszky „Anyegin”-ében. Ezt a szerepet annak idején ő kreálta nálunk, még pedig nagy sikerrel. Tavalyi vendégszereplése alkalmával is föllépett benne és valamint akkor, úgy ma is bizonyosan az ő kedvéért ment a közönség nagy része az Operába, mert amikor az ő távollétében Bochnicsék énekelte Lenszkyt, sohasem volt olyan tele a nézőtér, mint ma. Minden ízében előkelő és ugyan ének, mint játék dolgában magas művészi színvonalon álló volt Burrian mai alakítása is, elejétől végig. De a legnagyobb hatást mégis a párbaj-jelenetben érte el a művész ezuttal is. Mély érzéssel és igazán megindítóan előadott énekszámáért nyílt színen zajosan megtapsolták, a függöny legördülte után pedig számtalanszor kihívták. Osztottak vele az elismerésben Takáts, mint Anyegin, Kaczér Margit mint Tatjana, Váradi Margit mint Olga és Berts Mimi mint dajka. A gondosan előkészített előadást Szikla karnagy vezényelte.

a. k.

(*) Sántha bácsi meghalt. A Nemzeti Színháznak ismét gyásza van. Alig, hogy átadták az örök pihenésnek Lánosz Ilka földi maradványait, újra szomorúság szállta meg a könnyűvérű színésznép szívét. Meghalt Sántha Antal, a jó Sántha bácsi, akit az újabb nemzedék már csak a Nemzeti Színház pénztárának ablakából ismert, de aki évek előtt egyike volt a magyar színészet legkedélyesebb epizodistáinak. Sántha Antal különösen az eredeti magyar vígjátékok és a klasszikus darabok szolga-szerepeiben remekelt. Szigligeti, Szigeti József, Kövér Lajos neki írták a konfidens urasági huszárokat, a jó humoru megyei hajdukát, a rusztikus kocsislegényeket, de a Shakespeare és Molière flikkus szolga szerepei is úgy ráillettek a testére, mintha egyenesen arra szabták volna. A színpadon kívül szeretet és becsülés vette körül, ami leginkább akkor nyilvánult nagy melegséggel, amikor negyvenéves művészi működés után, ezélt tizenöt évvel visszavonult és a jegypénztár fiúkéjében foglalt helyet. Sánt ha Antal 78 évet élt, az utóbbi időben sokat betegeskedett, három hó előtt ágyba dőlt s ma délelőtt féltízkor elhunyt. Holnapután temetik.

(*) Vajda János emléke. A Holnap Irodalmi Társaság vasárnap Nagyváradon fényes estét rendezett Vajda János emlékezetére. Az ünnepség a városháza dísztermében volt, ahol nagy és előkelő közönség jelent meg. Az ünnepet a társaság elnöke, dr. Dénes Sándor hosszabb beszéddel vezette be, mire Emőd Tamás mondta el Ady Endre egy néhai poétáról írt nagy költeményét. Ezután Ady Endre lépett a közönség elé s a magyar kultúra és kultúráltság kérdéséről tartott előadást. Hevesi Mária a Holnap költőinek verseit szavalta el, majd Juhász Gyula Vajda János és a Holnap közösséget fejtegette. Abonyi László néhány Vajda és Ady-dalt énekelt, amelyhez Dési Alfréd írt hangulatos zenét. Végül Dutka Ákos Vajda János több szereplőit óvációkban részesítette.

(*) A Nemzeti Szalon őszi kiállítása íránt, mely a múlt vasárnap nyílt meg, a közönség rendkívül meleg érdeklődést tanusit. Az előkelő látogatók között volt gróf Széchenyi László is, nejével Vandérbilt Gladiszszel. A művásár is szépen megindult.

(*) Beöthy Zsolt ünneplése. Beöthy Zsolt születésének hatvanadik fordulója alkalmából tanítványai, tisztelői és barátai emlékkönyvet adnak ki, mely hetvennél több esztétikai, művészettörténeti, irodalomtörténeti, pedagógiai és szépirodalmi dolgozatot tartalmaz. Ez emlékkönyvnek díszes példányát e hónap 30-án, délután 4 órakor fogják a Nemzeti Múzeum dísztermében ünnepiesen Beöthy Zsoltnak átadni.

(*) Medgyaszay Vilma szerződése. A budapesti közönség ujabban hallgatag megegyezéssel Medgyaszay Vilma avatta kedvenczév. Csakis a zseniális „disease” szerénységén mulik, hogy a lapok napról-napra hasábkot nem irnak róla. De „Mimi” egyedül a színpadnak tartogatja ötleteit, trükkjeit, kópéságait és beéri a közönség tapsával s a lapok kritikájával. Ha mégis többször kell róla írunk, ez onnan van, hogy a színigazgatók egymástól iparkodnak elszerezdőtetni s hogy a sikkes művésznő állandóan egy színháznál többhöz köti le magát, mint — amennyi van és — a közönség gyönyörűségére, de egészsége rovására — minden este több előadásban vesz részt, mint — amennyit tartanak. A legújabb hír is ezt bizonyítja. Medgyaszay Vilma tegnap írta alá azt a szerződést, amely őt a jövő évi októbertől két évre Beöthy László színházához, a Királyszínházhoz és a Magyar Színházhoz köti. A művésznő már az idei szezonban is fellép vendégként mind a két színházban. Első fellépése már a Királyszínház legközelebbi újdonságában, Martos és Jacobi „Van, de nincs” című operettjében lesz, amelynek szövege egy Andersen-meséből készült. Ebben az operettben mutatkozik be a színház másik két új tagja is: Gábor József, az Operaház volt tagja és Palásthy Sándor. Medgyaszay Vilma februárban a Magyar Színházban is vendégszerepelni fog és pedig egy nagyhírű francia darabban. Új szerződése módot nyújt a művésznőnek arra is, hogy időnként más színpadokon is szerepelhessen.

(*) Petőfi-Társaság. Vasárnap délelőtt volt a Petőfi-Társaság első fölolvasó ülése a nyári szünet után. Az előkelő közönség egészen megtöltötte az Akadémia kistermét és élénk érdeklődéssel kísérte a felolvasásokat. A társaság tagjai közül megjelentek Herczeg Ferenc elnök, Endrődy Sándor és Ferenczy Zoltán alelnökök, Várady Antal főtítkár, Kéry Gyula titkár, továbbá Jakab Ödön, Prém József, Sebők Zsigmond, Szávay Gyula, Zempléni Árpád, Lampérth Géza, Ferenczy József és Neugebauer László. A felolvasó ülést Herczeg Ferenc a közeljövő programját felőlelő beszéddel nyitotta meg. Szerinte a közeljövendő feladatok közé tartozik a Petőfi-matinék rendezése. E matinék, melyeknek elsőjét október havában akarják megtartani kiváló művészek közreműködése mellett, arra lesznek hivatva, hogy újabb anyagot adjanak a Petőfi-kultusznak és hogy erkölcsi és anyagi hasznára legyenek a Petőfi-ház ügyének. Petőfi kedveseinek, nevezetesen szüleinek, feleségének és fiának porai a kerepesi-uti temetőben pihennek. Mivel a temető azon része, ahol — a sírkő felírása szerint — a legszeretettebb apa és a legszeretettebb anya aluszak örök álmukat, legközelebb rendezés alá kerül és a drága hamvak megbolygatása elkerülhetetlen, a társaság elhatározta, hogy a Petőfi-család összes tagjainak tetemét közös kriptában egyesíti és a nemzet kegyeletéhez méltó módon jelöli meg. A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után sorra kerültek a felolvasások. Elsőnek Váradi Antal olvasta fel „Árvizi tanya” című visszaemlékezését a Nemzeti Színház történetéből. E visszaemlékezés, amely Szilágyi Pál naplója nyomán készült, arról szól, hogy miként állotta ki az 1837-ben épült Nemzeti Színház az 1838-ik évi nagy árvizet. A szomorú és vidám epizódokkal tarkított felolvasást zajos tetszéssel fogadta a közönség. Utána Prém József mutatta be Vértessy Károly vendégnek „Amerikai nők” című rajzát. Jakab Ödön „Gizike” című humoros elbeszélését olvasta fel. Végül Zempléni Árpád a Vigyázó-pályázaton dícséretet nyert költe-

menyek közül Alba Nevis „Boszorkánydal”-át, Barcsai Géza verseit és Bujdosy Miksa „Fájdalmas kegyelem” című versét. Valamennyit a közönség lelkes tapsa kísérte. A felolvasó ülést követő zárt ülésen a társaság a tervezett matinék rendezésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Herczeg Ferenc elnök, Endrődy Sándor és Ferenczy Zoltán alelnökök, Várady Antal főtítkár, Kéry Gyula titkár, továbbá: Sebők Zsigmond, Jakab Ödön, Neugebauer László és Prém József rendezes tagok. Elhatározta a társaság, hogy Egressy Gábor születésének századik évfordulója alkalmából a novemberi ülés tárgyszorozatának egyik pontját Egressy Gábor, Petőfi meghitt barátja emlékének szenteli. A társaság elhunyt tagja, Bodon József özvegyének kérésére a társaság megbizta Sebők Zsigmondot, Szávay Gyulát és Lampérth Gézát, hogy Bodon József válogatott munkáinak kiadásáról gondoskodják. A Petőfi-család síremlékének megalkotása és felállításának érdekében az elnökség fog intézkedni. Végül elhatározták, hogy Beöthy Zsoltot a Kisfaludy-társaságnak e hó 30-án tartandó ülése előtt küldöttségileg üdvözlök. A társaság elnöksége ez uton is kéri a társaság tagjait, hogy szerdán, délután 4 óra előtt, a Nemzeti Múzeum dísztermében megjelenni sziveskedjenek.

(*) A „Hollandi lány” harmadik hete. Rubens Pálnak gyönyörű zenéjű operettje, a „Hollandi lány”, eddig tizszer került színre telt házak előtt, e hét minden estéjén műsorra van tűzve ugyanabban a szereposztásban, amelyben a nagy sikert kivívta. Minna szerepét mindenkor Pálmay Ilka játssza és népszerű szoknya-dalát minden alkalommal négy-szer-ötször ismételteti meg a publikum.

(*) Bucsuelőadások Budán. A budai nyári színházban e héten a szezon utolsó előadásait tartják. Holnap, vasárnap délután a Csókkirály, este a Kornevillei harangok kerül színre. Hétfőn a Bocca-ciót, kedden a Gyurkovics-lányok vigjátékot ismétlik. Szerdán bucsuelőadásul a Kuruczfürgang történeti népszínmű megy. Csütörtökön az egész társulat különvonaton Temesvárra utazik, ahol szombaton a Tanítónő-vel kezdik meg a szezon.

(*) Somogyi parasztlak. Kaposvárott érdekes bemutató volt, amelyen a „Somogyi parasztlak” című népies színmű került színre. Török István, a somogyi népiélet alapos ismerője, e darabjában már a modern népdrama felé halad, átmeneti műfajjal próbálkozott meg. Ha nem is szakított teljesen a régi népszínművel, mert darabjában énekelnek is, de azért a zene és ének itt már nem mint cél, hanem mint jellemző mellékkörülmény jelentkezik és annak a néhány dálnak a beillesztése a cselekményből önként kínálkozik. A darabnak a tárgya a mai magyar népiéletet tükrözi vissza. A kivándorlással foglalkozik, aminek folytán Somogyban egész községek maradnak férfi nélkül és így áll elő a ma már egészen megszokott asszonyfalu. A darabnak minden alakja igazi paraszt, erényeik és hibáik őszinte megfigyelésével. Az előadás sikere őszinte és nagy volt. A közönség, amely az egész megyéből színiig megtöltötte a színházat, szünni nem akaró tapsokkal hívta minden fölvonás végén lámpák elé a szerzőt a főszereplőkkel együtt. A darabban előforduló néhány dalhoz Dóczy József neves népdalköltő írt hangulatos és kedves zenét.

(*) Két gyűjteményes kiállítás. A Képzőművészeti Társulat a Szilányi Lajos szobnoki festőművész műveiből rendezett gyűjteményes kiállítást október hó 1-én, csütörtökön mutatja be a sajtó képviselőinek a városligeti Múcsarnokban. A kiállítás ünnepélyes megnyitása másnap, október 2-án, pénteken délután öt órakor lesz. — A néhai Pállik Béla hátramaradt műveiből rendezett kiállítást a sajtó képviselői október 7-én tekinthetik meg, míg az ünnepélyesen október 8-án délután 5 órakor nyílik meg. Mind a két kiállítás egészen október 24-ig marad nyitva s együttesen hatvan filléért tekinthető meg.

(*) Rákosi Szidi színésziskolájában a tanítás e hó 10-ike óta az énekes és a drámai szakon egyaránt teljes erővel folyik. Az iskola igazgatója, Rákosi Szidi minden hétfőn és szerdán délután 3-4-ig fogad iskolai ügyekben a Csengery-utca 26. sz. alatt levő iskolai helyiségben. Október 1-én az iskolának három újabb tanára kezd meg működését: P. Márkus Emília, Márkus László és Beöthy László.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
Részekedhetik minden ember finoman és elegánsan
Az ország-elsősorú
szépséget Zélinger Samu
szépséget Zélinger Samu

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
mint a gypjuszövetekből mérték szerint készítik:
finom öltönyt... 21 frtért
négyen finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Múzeum-körút és Kossuth térszélén

(*) **Thália.** A Thália október hó 17-én újra megkezdte működését. Sziklai Kornél Népszinpadján (Rottenbiller-utca) hetenként háromszor esti munkaelőadásokat fog rendezni, amely előadások a nagyközönség számára is hozzáférhetők lesznek. A Thália irodalmi és művészi iránya a régi marad. A műsört és egyéb tudnivalókat legközelebb teszi közzé az elnökség.

(*) **Orgonahangverseny.** Schmidthauer Lajos zongoraművész, ki a tavalyi bemutatkozása alkalmával oly nagy sikert aratott nálunk, ez idén ismét hallatja magát egy önálló orgonahangverseny keretében. Schmidthauert egy hírneves amerikai impresszárió külföldi körutra szerződtette. Legelőször novemberben a bécsi Musikvereinsaalban játszik a Tonkünstler-orchesterrel.

6 visít **Fénykép 1⁵⁰ frt**
HUNNIA FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) **A jogügyi bizottságból.** A főváros jogügyi bizottsága ma délután ülést tartott Faller Ferenc tanácsnok elnöklété mellett. Tárgyalás alá került három törvényhatóságnak a tisztii nyugdíjalapok rendezése tárgyában érkezett köriratai, melyekről a jogügyi bizottság ma konstata, hogy egyik megoldás sincs a főváros érdekében. A pesti Cheyra-Kadisa (szentegylet) arra kérte a fővárost, hogy a X. ker. rákoskeresztúri izr. temető kibővítésére engedjen át megfelelő telket és jelölje ki egyúttal egy újabb temető helyét. A bizottság ma dr. Neumann Ármán, dr. Ernyei Mór, dr. Burján Béla és dr. Földes Árpád felszólalása után abban a véleményben állapodott meg, hogy kötelességük a községeknek köztemetőt fentartani.

(*) **A tejvizsgálat reformja.** A tejkereskedők egyesülete ma a polgármesterhez emlékiratot nyújtott be, amelyben panasolja, hogy a tej ellenőrzése és a tejhamisítás megtorlása rendszertelenül és minden egyöntetőség híján történik. Szükségesnek tartja, hogy egy a tejvizsgálatra, mint a tejhamisítás büntetésére új rendszabályokat léptessenek életbe. A mai állapot mellett — ugymond a memorandum — tisztán a véletlen dolga, hogy a tejkereskedőt megbüntetik-e vagy sem. Sőt ugyanazért a cselekményért az egyik előjáróság súlyos büntetést szab ki, míg a másik fölmentő ítéletet hoz.

(*) **A főváros és a vicinális vasutak.** Ismeretes, hogy a kereskedelmi minisztériumban törvényjavaslatot dolgoztak ki az alsóbbrendű vasutakról. Ezt a törvényjavaslatot a miniszter véleményes jelentést végezt megküldötte a fővárosnak. A közlekedésügyi ügyosztály a tervezetet alaposan áttanulmányozta és észrevételeivel együtt ma terjesztette a közlekedésügyi bizottság elé. Rényi Dezső tanácsnok, elnök jelentette, hogy az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyában ma délelőtt ankét volt a kereskedelmi minisztériumban. Szerényi államtitkár megnyugtatta őt azzal, hogy a főváros ráér október második felében is beterieszteni a véleményét, nem késik el vele. E bejelentés tudomásulvételét kérve, felvetette a kérdést, hogy a bizottság miképpen óhajtja tárgyalni a tervezetet, általánosságban vagy pontonként? Platthy György hozzászólása után a bizottság többsége amelltt döntött, hogy az egész tervezetet szakaszonként kívánja tárgyalni. Till Antal fogalmazó szakaszonként ismertette ezután a tervezetet s minden szakasznál felemlítette az ügyosztály reá vonatkozó megjegyzéseit. A 43. szakasznál, amely a helyi érdekű vasutak javára adómentességet biztosít, Lampel Hugó főszámvevő annak kimondását kéri hogy a községi adó alól ne mentesítenessék a vicinálisok. A bizottság Komlós Ágost, dr. Bródy Lajos, Heltai Ferenc és Platthy György felszólalása után mellőzte a főszámvevő indítványát. A közuti vasutakról szóló fejezethez Heltai Ferenc általánosságban megjegyzi, hogy az egész fejezet csak arra való, hogy a belügyminiszter intézkedési jogkörét a végtelenségig kiterjessze. Szerinte az egész fejezet fölösleges. Dr. Bródy Lajos, Heltai Ferenc, dr. Komlós Ágost és

mások felszólalása után a bizottság abban állapodott meg, hogy az egész fejezet kihagyása mellett foglal állást. A tervezet tárgyalását legközelebb folytatni fogják.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Bírói értekezlet.** A budapesti büntető törvényszék elnöke, Zsitvay Leó, a büntető novella életbeléptetése alkalmából ma délelőtt tizenegy órára értekezletre hívta össze a törvényszék bírait és jegyzőit, hogy a módosított törvény dolgában az egyöntetű eljárást megvitassák. A novellát dr. Mikovich Lajos törvényszéki bíró ismertette másfél óráig tartó magyarázattal, amelyre Szepesy István törvényszéki bíró tett megjegyzéseket. Az előadó fölvilágosító válasza után az elnök az értekezletet berekesztette.

§ **Külföldiek a büntetőtörvényszéken.** A nemzetközi egyesület most lezajlott kongresszusán megjelent külföldi jogtudósok közül Phillimore, a nemzetközi kongresszus titkára, Byles londoni ügyvéd, Kitarda tokiói tanár, Sir Horatio Shiperd, az indiai állami hivatalok jogtanácsosa, titkos tanácsos és Mr. Leader londoni ügyvéd ma délben meglátogatták a budapesti büntetőtörvényszék Markó utcái palotáját. A kongresszusi tagok tisztelegtek dr. Sélley Barnabás kir. főügyési helyettesnél, az ügyészség vezetőinél, azután pedig Zsitvay Leó törvényszéki elnöknel. Majd a tárgyaló termeket járták sorra s végighallgattak dr. Makutz bíró tanácsában egy lopási tárgyalást. Végül dr. Nagy Béla ügyész kalauzólása mellett a fogházat tekintették meg. A vendégeket különösen a fogház modern berendezése s az ott uralkodó példás rend lepte meg legjobban.

§ **Pestvidéki esküdtbírák kisorsolása.** A pestvidéki törvényszéken az október hó 26-án kezdődő esküdtbírási ülészakra ma sorsolták ki a bírói tiszteket gyakorló esküdtteket. A kisorsoló bizottság elnöke Rónay Kamill elnök volt, tagjai a bíróság részéről Verebely Ignác táblabíró és dr. Nagy Iván törvényszéki bíró. Az ügyészséget dr. Publik Ernő ügyész képviselte, az ügyvédi kamara részéről dr. Köves Béla ügyvéd volt jelen. Ebben az ülészakban a következő bűnügyek kerülnek főtárgyalásra: Október 26-án Bankó Danyi Mihály szándékos emberölési, október 27-én Petrik Mihály szándékos emberölési, október 28-án Szikora Rezső és társai rablási, október 29-én Beczlerperger János és társa szándékos emberölési és rablási, október 30-án Grünhut József szándékos emberölés kísérleti, október 31-én Fejes Mária szándékos emberölés kísérleti, november 2-án ifj. Kudar Bálint szándékos emberölési, november 4-én ifj. Habina István halált okozó súlyos testi sértési, november 6-án Ruppá György szándékos emberölési kísérleti bűnügyei.

§ **Közjegyzőhelyettesek mozgalma.** A királyi közjegyzőhelyettesek országos egyesülése most tartott ülésében újból foglalkozott a reájuk nézve sérelmes közjegyzői kinevezésekkel. Az ülésen felszólalók egyhangulag konstata, hogy előmenetel tekintetében a jelenlegi kormány alatt még mostohább elbánásban részesülnek, mint az előző kormányok alatt bármikor. Beható megvitatás után az ülésen elhatározták, hogy az immár tarthatatlanná vált helyzetük orvoslása végett memorandummal fordulnak a parlamenthez és az igazságügyminiszterhez, akinél egy országgyűlési képviselő vezetésével fognak tisztelegni. Azon esetben, ha ezen lépéseik eredménytelenek maradnának s a viszonyok nem változnának, végelkeseredésükben még a királyhoz, mint a törvény legfőbb őréhez is készek fordulni.

§ **Megszökött bankbizományos.** Két évvel ezelőtt nagy szenzációt keltett a fővárosban, hogy Fon Dezső, a Beck és Fon bizományi cég egyik tagja megszökött Budapestről. A megszökött Fon a tiszdsen nagy összegeket vesztett és mielőtt elszökött volna, 108.000 korona értékű váltókat számítottatott le s ezzel a pénzzel menekült ki Délamerikába. A gazdag cég a bűnös manipuláció következtében csödbe jutott s a csödvagyon mindössze 4929 koronát tett ki. A büntető törvényszék már régebben köröz levelet bocsátott ki a megszökött kereskedő ellen, akit saját társa is feljelentett. Fon Dezső itthon maradt felesége a napokban kérvényt adott be a vizsgálóbíróhoz, hogy vonja vissza férje ellen a kibocsátott köröz levelet s akkor Fon Dezső hazajön és tisztázza magát a vádakkal szemben. A vizsgálóbíró azonban Fon Dezsőné kérelmét elutasította.

§ **Fenyegető levelezőlap.** Jozó Etel szobaleány a múlt év folyamán megismerkedett egy állatorvos-növendékkel. Az ismeretségből szerelmi viszony keletkezett, amelynek gyümölcse is lett. Mivel az

állatorvos-növendék nem akart gondoskodni törvénytelen gyermekéről, Jozó Etel elkeseredésében egy napon nyílt levelezőlapon azzal fenyegette szeretőjét, hogy ha nem gondoskodik a gyermekről, az ártatlan porontyot a falu csúfjára az ajtajába teszi. Ezért a levelezőlapért a kir. ügyészség zsarolásért fogta perbe Jozó Etelt, akit ma a büntetőtörvényszék el is ítél 12 korona pénzbüntetésre. Az ítélet jogerős.

§ **Kragujevics Spázó.** A letartóztatott Kragujevics Spázó joghallgatót nagyon megtörte már eddig is a vizsgálati fogság. Különösen az fáj neki, hogy nemcsak barátai hagyták el, hanem szülei s rokonsága sem akarnak tudni felőle. Dr. Szlavek vizsgálóbíró ma döntött a védők azon kérelme fölött, hogy rendelkezék el Kragujevics elmeállapotának törvényszéki orvosi megvizsgálása. A vizsgálóbíró elutasította ezt a kérelmet, mert eddig nem merült fel semmi adat sem arra, hogy Kragujevics elmebeteg lenne. A tegnapi napon a vizsgálóbíró már megengedte a védőknek, hogy Kragujevicscel beszélhessenek. A letartóztatott jogász sirva kérte védőit, hogy kövessenek el mindent szabadlábra helyezése érdekében.

§ **Elítelt szövetség.** Ladányi József, Pap Sándor és Vas Mihály törökszentmiklósi közművesek szövetkeztek, hogy hamis pénzt fognak készíteni. Az öntéshez szükséges tizkoronás aranyat Vas Mihály adta át Ladányinak, hogy készítsen róla mintát. Ladányi addig olvasztgatta az aranyt, amíg elvesztette pénzértékét. Természetesen az öntés nem sikerült, mire a társak összevessztek és Vas följelentette két barátját pénzhamisításért. Az ügyészség azonban mindhármukat megvádolta s a törvényszék a vádlottakat egyenkint egy-egy heti fogházra ítélte pénzhamisításra irányuló szövetség miatt.

Nyílt-tér

§ rovatban köröttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig **bármely jogi vizsgára.**
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Háztulajdonosok figyelmébe.

Linhart Vilmos, festő és diszítő, Hunyady-utca 27. sz. a spanyol király fogadtatása alkalmával saját diszítési tárgyaival, külön díj mellett, házak diszítésére vállalkozik. **Telefon.**

Kitűnő csemegeeszőlőt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakosaranként 2 korona 50 fillérért
Lengyel Zoltán gazdasága
Kraszna Szilágy-megye.

«ÜSTÖKÖS»
a legjobb magyar vicclap.

Hetenkint 20 oldal. Színes képek.
Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.— koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. évi január hó 1-től megjelent számokat is 3.— koronáért)

Előfizetési árak:

Egy negyed évre (okt.—dec.) 3 kor.
Egy fél évre ... .. 6 kor.
Egy évre ... .. 12 kor.

Utalvány cím:

«ÜSTÖKÖS» kiadóhivatala
Budapest, VI., Dess ewffy-utca 26

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Harmadik nap. —

Az őszi meeting tegnapi harmadik napja már élénkebb látogatottság mellett folyt le és sportszempontból is kielégítőbb volt. A nap főszáma a 10.000 koronával dotált 1500 méter távolságu Prince of Wales-handicap volt, mely az idén is nagy mezőnyt gyűjtött a starthoz. A verseny győztese az általunk első helyen jelölt és a papiron is legjobb eséllyel induló Armada lett, mely a legnagyobb súly alatt kivívott győzelmével ismét bebizonyította, hogy benne valóban méltó ló nyerte az idei Szent István díjat. A nap másik érdekesebb futamára, a Kladrubi-díjra hat telivért nyergeltek fel. Nagyon soká elhúzódó start után, miközben Taral egyszer le is esett Wetter hátáról, Einsidler ugrott el legszerencsésében a startgéptől. A távnál Gracieuse biztos nyereket látszik, mikor Wetter ostar alatt küzdelembe bocsátkozik vele és biztosan másfél hosszal nyeri a versenyt. A harmadik helyet a szépen felnyuló Academie okkupálta.

A Nyeretlen kétévesek versenyében a Springer-istálló Juvenalia könnyen galoppozta le nyolcz ellenfelét, Györgyike második, míg az erősen pulólt Becskerek harmadik; a napot bezáró Kelenföldi-díjban pedig, melyet már egész sötétben futottak le, Boccaccio, habár három hosszal veszített a startnál, igen könnyen győzött az egész uton vezető Álnok ellen.

Egyébként a papirforma a legtöbb versenyben ma is érvényesült, mert még a legnagyobb quótákat fizető és érthetetlenül elhanyagolt Isnardie és Livtsu győzelmét sem tekinthetjük meglepetésnek.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók handicapje. Díj 2000 korona. Táv 1800 méter. 1. Zombory R. 46 sh. Old Coin 56½ kg. (Szente). 2. Rohonczy G. 36 sm Ezres 52½ (Ulrichshofer). 3. Báro Herzog M. 36 pk Lolo 53½ kg. (Hollinger). Futottak még: Bataver (Dyk), Prokop (Paul), Ne félj (Boromissza), Solykoff (Kisziváth), Remete (Lipták). 3 hosszal könnyen nyerve, ¼ hosszal harmadik. Tot.: 10:36, 40:58, 82, 60.

II. Kladrubi-díj. Díj 4000 korona. Táv 1400 méter. 1. Báro Springer G. stpm Wetter 53½ kg. (Taral). 2. Egyedi L. pk Gracieuse 50½ kg. (Miles). 3. Báro Rothschild A. pk Academie 50½ (Cockeram). Futottak még: Pityi Palkó (Pretzner), Einsidler (Krouzil), Mirabeau (Baumgartner). 1½ hosszal biztosan nyerve, ½ hosszal harmadik. Tot.: 10:46, 40:108, 72.

III. Prince of Wales handicap. Díj 10.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Söllinger R. százados 56 sk Armada 61½ kg. (Janek). 2. Gróf Festetich T. 36 pk Kaczér 46 kg. (Baumgartner). 3. Geist G. 46 stpm Dinom Dánom 57½ kg. (Aylin). Futottak még: Beau merite (Taral), Loredan (Szente), Simeon (Birkeruth), El Mokhattam (Cockeram), Trombitás (Miles), Pagony (Kisziváth), Muse (Pretzner), Spielball (Juhász), Viganó (Paul), Miltiad (Taus), Katz im Sack (Peschka), Mayenne (Smutny), Rancou d'un Roi (Janek), Gyöngyössi (Guttman), Belle Reine (Ulrichshofer). 1 hosszal nyerve, ½ hosszal harmadik. Tot.: 10:64, 40:104, 252, 272.

IV. Eladó kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Capt. Don pk Isnardie 55 kg. (Taus). 2. Wood pk Lady Cornelle 50½ kg. (Cockeram). 2. báro Uchtritz Zs. pm. Pan 50 kg. (Blades). Futottak még: Steirer (Janek), Barokk (Pretzner), Himpellér (Dyk), Royalty (Baumgartner), Dunbar (Carlslake), Sába (Miles), Maricza (Drechsler), Rengeteg (Vivián). Erős küzdelem után fejhosszal nyerve, holtverseny a második helyre. — Tot.: 10:180, 40:212, 98, 570.

V. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Báro Herzog M. 36 sk Livtsu 58½ kg. (Walkington). 2. báro Uchtritz Zs. 36 pk Illiade 52 kg. (Blades). 3. gróf Forgách 36 pm Palotás II. 52 kg. (Hujber). 3. Vida T. 46 pk Paula 59½ kg. (Vajda). Futottak még: Ágnes (Carlslake), Mirka (Taral). Egy hosszal nyerve, háromnegyed hosszal holtverseny a harmadik helyre. — Tot.: 10:64, 40:130, 110.

VI. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Báro Springer G. sm Juvenal 56 kg. (Taral). 2. Jankovich B. Gy. pk Györgyike 54½ kg. (Krouzil). 3. Szemere M. sm Becskerek 52½ kg. (Janek F.). Futottak még: Merveille (Carlslake), Mulass (Janek), Klapka (Pretzner), Mutabur (Vivacil), Nénufar (Miles), Csin (Fries). Négy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:27, 40:58, 60, 90.

VII. Kelenföldi-díj. Díj 3000 korona. Táv 1400 méter. 1. Egyedi L. sm Boccaccio 51 kg. (Shersin), 2.

gróf Pejacevich A. sm Álnok 56 kg. (Pretzner), 3. Vonwiller A. pm Gamin 48½ kg. (Vivacil). Futottak még: Falbala (Withalm), Bella (Blades). Ötnegyed hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:15, 40:50, 66.

— Negyedik nap. —

Az őszi meeting holnapi negyedik napján az első klasszikus verseny, a 40.000 koronával dotált Földmívelésügyi minisztérium díja kerül dűlőre, melynek az idén különös érdekességet kölcsönöz azon körülmény, hogy a németek is képviselve lesznek benne Waffenschmied révén. A németek már 1899-ben hazavitték a díjat, Geranium volt az akkori győztes és megállapíthatjuk, hogy bizony az idén is veszélyes a helyzet. A díj megvédésére a mieink közül a Szemere-istálló Lángolója volna 10 font pónalitása daczára a leghivatottabb és minden valószínűség szerint sikerülni is fog neki a győzelmet magához ragadni Waffenschmied előtt.

Jelöltjeink:

- I. Egyedi L. istálló — Hírnök II.
- II. Adige — Blue Peter.
- III. Lángoló — Waffenschmied.
- IV. Rolande — Fabelhaft.
- V. Bonnil — Merveille.
- VI. Mataswitha — Agnes.

A vasárnapi bajnoki mérkőzések.

— Botrányok a millenáris pályán. —

Budapest, szeptember 28.

Botrányok között folyt le a vasárnapi legfontosabb jellegű mérkőzés, melyen a MAC. és a BTC. voltak az ellenfelek. A két csapat meglehetősen egyenlő kilátásokkal állott ki. Önbizalmukat növelte mult vasárnapi győzelmük a Testgyakorlók és a Ferenczvárosiak fölött. Tegnap dől el tulajdonképen, hogy melyik csapat lépett az őszi szezonba — mely a bajnokság első fordulója — jobb formában.

A millenáris pályán tartott ezen mérkőzést a Ferenczvárosi T. C. és a Budapesti Athletikai Club küzdelme előzte meg. A ferenczvárosiak három tartalékkal voltak kénytelenek kiállani és így csak nagy nehezen sikerült első féldobben vezető ellenfeleiket legyőzniük.

MAC.—BTC. mérkőzését, eltekintve néhány szép momentumtól, erőszakos játék jellemezte. Természetes, hogy a publikum se volt nyugodt, a kedélyek meglehetősen izgatottak voltak, az ideges állapot magával ragadta a publikum éretlenebb és zavargó elemeit és így történt meg azután, hogy midőn a bíró a BTC. egyik játékosának durvaságát tizenegyessel büntette, iszonyu kavargás támadt, melynek igen jó leple volt az esti homály. Durva szavakkal inzultálták a bírót, sőt némelyek meg is dobálták. A külteiki pályákról tehát már a legnépszerűbbre is rávetette magát a botrányok árnyéka. A közönségnek ezt a piszkos elemet méltán nem kellett feltevéniük el kell itélniük. Nemesak a football-sport, hanem a tisztességes, rendtartó elemek nevében is követeljük, hogy a pályák tulajdonosai a legszigorubb rendszabályokat alkalmazzák az ilyen botrányok megakadályozására és a botrányokozók megbüntetésére.

Az olcsóbb helyre több rendőrt kell beosztani, azonkívül a közönség közé is oszszanak be ellenőrző közegeket, hogy ezek által rögtön lefűlelhesék a botrányokozókat. A rendőrség is magáévá tehetné ezt az ügyet, mert hiszen ha így haladunk, maholnap a közönség biztonsága is veszélyeztetve lesz. A MAC.—BTC. mérkőzését a rendező idő előtt 14 percczel lefűta a bíró, mert már besötétedett. Ezt a 14 perczet 8 napon belül kell lejátszani a csapatoknak. Valószínűleg a BTC. vasárnapi nemzetközi mérkőzése előtt tartják meg a pótmérkőzést.

A vasárnapi mérkőzések eredményei a következők:

- I. oszt. bajnokság: MAC.—BTC. 2:1. — Ferenczvárosi TC.—BAK. 2:1. — Testgyakorlók—Ujpesti TC. 1:1. — Fővárosi TC.—Typographia SC. 2:1
- II. oszt. bajnokság: URAK—MAFC. 4:1. — III. ker. TVE.—KTE. 5:1. — 33 FC.—TLE. 2:1. — Barátságos match. TLE. a bajnokit lemondotta. Az eredmény a TLE-re jó fényt vet.
- III. oszt. bajnokság: FSC.—Egyetértés 5:0. — Erzsébetv. TC.—BTK. 5:1.
- Szövetségi díj: I. osztály: BTC. II.—MAC. II. 7:0. — FTC. II.—BAK. II. 5:0. — MTK. II.—UTE. II. 5:0. — Főv. TC.—TSC. II. 4:3. — II. osztály: III. ker. TVE. II.—KTE. II. 3:1. — URAK II.—MAFC. II. 2:0.

Ifjúsági bajnokság: KSC.—Rsztmihály 1:1. Megyeri SC. győz BAK. ifj. csapata ellen.

Barátságos matchek. Győr: Nemzeti SC.—Győri Egyetértés 2:2. — MAC. III.—BTC. III. 2:2.

( ) Olasz szakvélemény vívóinkról. A Gazette de la Sport, Olaszország legelső sportközlőnye, vasárnapi számában az olympiai vívó-versenyek eredményeivel foglalkozik. Meglehetősen rezignációval említi meg, hogy nagy reménnyel néztek az olympiád elé, mert biztosra vették, hogy úgy a kard egyéni, de főleg a kard-csoportversenyben győzelmet fognak aratni. Ezután a legnagyobb tárgyilagossággal foglalkozik a versenyeken szerepelt nemzetek vívóival. Elragadtatással nyilatkozik arról a nagy haladásról, melyet a magyar vívók a lefűlt évtized alatt tanusítottak. Nem siránkozik és gyanúsítja meg a zsűrit, mint az osztrák legfűbb sportorgánium, hanem feltétlenül elismeri a magyar vívók fölényét. Mellettiük még különösen a csehek szép munkájáról emlékezik meg. Egyetlen vizsgálati momentumot az olaszok vereségénél csak abban talál, hogy a magyar versenyvívó-sport fellendülésében legtöbb érdemük az olasz mestereknek van és az olympiai versenyekre is olaszok készítették elő mindkét nemzet vívóit: a magyart Santelli Italo lovag, a csehet Santelli Horacio.

( ) Bécsi eredmények. Bécsből táviratozzák lapunknak: WAC. 3:1-re verte a Wiener SC.-ot, Krikketerek 1:1 a Rapiddal, a I. Vienna nem ment Münchenbe, mert a FC. Bayern lemondta a mérkőzést.

( ) Két országos atletikai viadal. Vasárnap délután két országos atletikai viadal volt a fővárosban: a lágymányosi pályán rendezte a BEAC, a budai pályán pedig a Budai Tornaegyesület. Mudin Imre, a MAC jeles fiatal tagja, megjavította az országos sulydobás rekordját. Bodor ismét könnyű győzelmeket aratott, míg meglepetést okozott Penningnernek szép győzelmé Nagy fölött a 3000 méteres futásban. Mindkét klub kifogástalanul rendezte viadalát, melynek eredményeit a következőkben adjuk:

A BEAC viadala:

100 yardos junior síkfűtés. 1. Jankovits (MAC) 11½ mp. 2. Antal Pál (MTK). 3. Fischer (Typ. Sp. C) másfél m.-rel nyerve.

Sulydobás. 1. Mudin Imre (MAC) 12.98 m. országos rekord. 2. Rác (SzAC) 12.04 m. 3. Antal (MTK) 11.60 m.

220 yardos síkfűtés és gerelyvetés (összetett verseny) 220 yardos síkfűtés. 1. Wiesner (BEAC) 24½ mp. 2. Rác (BEAC). 3. Oprée (BTC). Gerelyvetés. 1. Rác (SzAC) 51.11 m. 2. Szende (MAFC) 44.68 m. 3. Hautzinger (BTC) 44.49 m. 4. Wiesner (BEAC) 40.15 m. Végeredmény 1. Wiesner 5 pont, 2. Szende 6 pont, 3. négyes holtverseny.

½ angol mértűldes síkfűtés 1. Bodor (Postás) 2 p. 4 mp. 2. Ertl (KTE). 3. Csurgay (MAFC).

4×200 méteres staféta. 1. MAFC 1 p. 38.4 mp. 2. BEAC.

Magasugrás. 1. Domokos (MAFC) 1.71 m. 2. Zöld (DTE) 1.66 m. 3. Holics (MTK) 1.56 m.

Diszkoszvetés. 1. Antal (MTK) 38.21 m. 2. Rác (SzAC) 34.62 m. 3. Jacoby (BEAC) 29.40 méter.

¼ angol mértűldes egyéni és csapatverseny. Egyéni: 1. Bodor (Postás) 4 p. 45 mp. 2. Lovas (MTK). 3. Kazár (MTK). Csapatverseny győztese MTK 9 ponttal.

220 yardos síkfűtés handicap. 1. Fischer (Typ. SC) 22¼ mp. 2. Simon (MAC). 3. Zrinyi (MAFC). Távolugrás. 1. Holics (MTK) 6.24 m. 2. Haber (BTC) 6.22 m. 3. Szende (MAFC) 5.95 m.

A Budai TE viadala:

Távolugrás csapatverseny. 1. BBTE 3462 m. Egyéni: 1. Lichteneckert László (SzTC) 642 cm. 2. Kováts N. (BBTE) 641 cm. 3. Kövesdy G. (BBTE) 619 cm. 100 m. futás. 1. Simon Pál (MAC) 11.3 mp. 2. Scheer K. (BTC) 3. Hámos L. (BBTE). 400 m. síkfűtés 1. Nagy (BBTE) 53 három ötöd mp. 2. Radóczy (MTK). 3. György (OTE). Diszkoszvetés. 1. Jessina (PTC) 38 m. 28 cm. 2. Mudin (MAC) 37 m. 67 cm. 3. Csalótzky (BBTE) 37 m. 30 cm. 110 m. gátfűtés. 1. Kováts (BBTE) 16 két ötöd mp. 2. Bendl (BBTE). 3. Balás (BBTE). Gerelyvetés (magyar). 1. Paulin (III. ker. TVE) 38 m. 29 cm. 2. Jessina (PTE) 37 m. 95 cm. 3. Kobulsky (Postás) 36 m. 61 cm. Magasugrás. 1. Lichteneckert (SzTC) 170.5 cm. 2. Zöld (DTE) 168 cm. 3. Tomits (BBTE) 164.5 cm. 3000 m. síkfűtés. 1. Penningner (BTC) 9 p. 56.1 mp. 2. Nagy (BBTE). Diszkoszvetés és távolugrás összetett verseny. 1. Lichteneckert (SzTC) 4 pont, 2. Kövesdy (BBTE) 7 pont, 3. Kobulsky (Postás) 8 pont. Tornászati főverseny. 1. Gellért (MTK), 2. Erdődy (BBTE).

Lawn-tennis, Football, Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis, Diabolo, Hírlapok, népszerű sportok, Tornaszerepek, Dandó Óvek, Fegyverek és szótárak, Minta és nyaralások, Nyaralókba és fürdőbe való esztendői cikkek és szórakoztató játékok, Lampior, magnesium lámpa, Tombola.

VERTÉSZ, TÓDOR, BUDAPEST, IV. KRISTÓF-TÉR

KÖZGAZDASÁG.

Az Angol-Oszták Bank új főtanácsosa. Dr. Falk Miksa elhunytával — mint ismeretes — megüresedett az Angol-Oszták Bank budapesti fióknézetének főtanácsosi állása is. Most arról értesülünk, hogy ebben a székben Simon Jakab, a tőzsde al-elnöke lesz Falk utódja.

A munkásbiztosító törvény ellen. A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége vasárnap országos nagygyűlést tartott a munkásbetegség- és balesetbiztosító törvény tárgyában. A nagygyűlést Kausser Gyula építész, a M. E. I. Sz. elnöke nyitotta meg és ismertette a munkásbetegség- és balesetbiztosító törvény tartalmát. A törvény — előadó szerint — csaknem mása az ausztriai törvénynek, azon különbséggel, hogy nálunk több terhet ró a vállalkozókra és a munkaadókra. Kiemelte a törvénynek a kisiparosokra vonatkozó pontjait és javasolta, kériék fel a kereskedelemügyi minisztert, hogy bocssáson ki egy rendeletet, melyben fel legyen sorolva azok az üzemek, amelyek az építési üzem alá tartoznak. Mondja ki továbbá a nagygyűlés, hogy az elmulasztott befizetéseket ne a többi, fizetésre kötelezett iparossal fizetessék, hanem azokat az állam fedezze. Ezután beszéltek még Marosi Sándor, Bartolli János, Meikó Bertalan, Múcsai János, Horváth Lajos, Lents Ernő. Végül Farkas Elek főtitkár foglalta össze a felszólalások eredményeit s határozati javaslatot nyújtott be, melyet a gyűlés egyhangulag elfogadott s melynek főbb pontjai a következők: a) A betegséget ma hozott áldozatokat semmi körülmények között ne nagyobbítsák és a járulékokat magasabb százalékban ne állapítsák meg. b) A netalán bekövetkezendő deficit fedezését, a kisiparosok által fizetett 2%-os járulék folytán előálló hiányokat az állam fedezze. c) A pénztárak kezelése a legnagyobb mértékig egyszerűsítendő. d) A szociáldemokrata párt vezető emberei ne lehessenek a betegséget pénztár tisztviselői. Ezen határozati javaslatot memorandum kíséretében kívánják átnyújtani a kereskedelemügyi miniszternek.

A V. V. V. tökémlése. A kereskedelmi minisztérium tudvalevőleg megadta az engedélyt arra, hogy a Városi Villamos Vasut Részvénytársaság alapítóját hét millió koronával felemelje. A hatalmas összeget teljesen produktív célokra akarja az igazgatóság felhasználni, többek között nagyarányú áramfejlesztő-telepet akarnak létesíteni, amely nemcsak a villamos művek produktív képességét emelné, hanem jelentékeny megtakarításokra is adna alkalmat. Az igazgatóság nem részvényeket, hanem elsőbbségi kötvényeket fog kibocsátani, melyek után a fizetendő kamatteleher jóval kisebb, mint a részvények után fizetendő osztalék. A tervnek pénzügyi része a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Angol-Oszták Bank budapesti fiókjának kezében van.

A Kereskedelmi Akadémia ülése. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia vezérő-bizottsága ma Hüttl Tivadar elnöklésével tartott ülésében Falk Miksa elhalálása alkalmából részvétét nyilvánította. Tudomásul vette, hogy a tanulók tulterheltségének enyhítésére minden osztályban egyaránt 32-re lezállított heti óraszámot a vallás- és közoktatásügyi minisztérium engedélyezte. A tandíjmentességi albizottság javaslatát, mely szerint az intézet az alapítványi helyeken lévő tanulóknak kívül még 35 tanulóknak az egész és 57 tanulóknak a fél tandíjat engedje el, a bizottság elfogadta, miáltal az elengedett tandíjak összege 19.050 koronára emelkedett. Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaságnak a biztosításügyi tanfolyamnak juttatott 500 korona segélyért, valamint Szirmai Artúrnak, a Kereskedelmi Bank igazgatójának, a Kereskedelmi Akadémia jubiláris alapítványának adományozott újabb 300 koronáért a bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Koronajáradékunk jegyzése Berlinben. Ha fejlődni akarunk, elengedhetetlenül szükséges, hogy minden lehető elkövessünk arra, hogy a Nyugat pénzfórássait megnyissuk magunknak és pénzügyi téren is kivívjuk függetlenségünket szomszédunktól. A dolog természetéből folyik, hogy hazánknak egy államtól sem kell tartania annyira, mint Ausztriától, mely nem egyszer megmutatta már, hogy politikai és közgazdasági aspirációk letörésére legalkalmasabb eszköz az, ha egy „alkalmas” pillanatban értékeinket piacra veti és így hallgattatja el a rebellis magyarokat. Örvedetes jelenség, hogy lassanként sikerül magunkra irányítanunk a francia 4% figyelmét. Sokáig a francziák pénzügyi téren meglehetősen hidegséggel viseltettek irántunk, mert hazánknak csak a „Triple”-nek egy támogató elemét látták és nem akartak az „ellenségnek” segítőkezet nyújtani. E balhiedelem oszladozóban van. A francziáknak is be kell látniok, hogy Magyarországon tulajdonképpen két politika van: egy osztrák és egy magyar, mely utóbbi a szivekben gyökeredzik s mely már régen, még Rákóczi idejében megtalálta az utat a francziák szívéhez. Járadékunk jegyzése előtt — hir szerint — immár politikai akadályok nincsenek, bár külső kedvezőtlen körülmények miatt a járadék jegyzése az idén nem igen fog megtörténni. A magyar koronajáradék már most is eléggé jelentékeny mennyiségben van a francia tőkés birtokában, azok összege ötven millió koronára becsülhető. Midőn az Államvasut és a Keleti vasut 4% százalékos kötvényeit 4 százalékos koronajáradékra konvertálták, a jelzett két értékpapírosból minégy 100 millió korona összegű kötvény volt francia tőkés birtokában, kiknek jelentékeny része a nagy konverzió alkalmával elfogadta az aranykötvények helyébe ajánlott 4 százalékos magyar koronajáradékot. Az utóbbi években azonban a magyar koronajáradék az orosz és az amerikai értékek iránt mutatkozó kereslet következtében jelentékenyen háttérbe szorult, melyet azután nagyobbbrészt visszaküldtek a francia piacra. Hogy ezeket az értékeket a többi országokból visszaözönlő értékekkel együtt itthon mind elhelyezni lehetett, az egymagában is eléggé bizonyít amellet, hogy Magyarország az utóbbi években pénzügyileg meglehetősen megerősödött. A francia piacokon a Jelzálogbank és az Agrárbank részvényein kívül még a Jelzálogbank és a Kereskedelmi Bank 3% százalékos aranyban fizetendő községi kötvényei, az ipari értékek közül az Urikány-Zsilvölgyi és a Magyar Általános Köszénbánya részvényei és kötvényei vannak elhelyezve.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Felmann József kereskedő, Komád; — Ehrenfreund Mór kereskedő, Órszállás; — Grünfeld Sámuel kereskedő, Debreczen; — Fejér Zsigmond vegyeskereskedő, Máramarosziget.

A Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankjának igazgatósági ülése. Ma, hétfőn délelőtt tartotta előrelétezt igazgatósági ülését a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankja R-T., amelyen az igazgatósági tagok teljes számban jelen voltak s amelyen Mándy helyettese, Holló Sándor alelnök elnökölt. A gyűlésen felolvasták Mándy Lajos min. tanácsos, az intézet volt elnökének lemondó levelét, amelynek egyik részében a volt elnök a Központi Hitelbanknál lévő kb. hatezer koronás követelését az intézet tisztviselői részére létesítendő nyugdíjalap részére ajánlotta föl. Mivel Mándy lemondását visszavonhatatlannak nyilatkoztatta ki, az igazgatóság kénytelen volt sajnálattal tudomásul venni Mándy lemondását s az intézet megerősítése és felvirágoztatása körül szerzett nagy érdemeit jegyzőkönyvében örökölte meg. Tudvalevőleg Mándy érdeme az, hogy az intézet alapítóját egy millióról öt millióra emellették föl. Mándy utódjává Holló Sándor indítványára egyhangulag fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsost, a Debreczeni Első Takarékpénztár vezérigazgatóját választották meg, ki a választást el is fogadta. Zádor a Központi Jelzálogbanknak — melynek Mándy elnöke — igazgatósági tagja s így remény van arra, hogy a két intézet között továbbra is megmarad a régi meleg viszony. Ugyancsak Mándyval együtt lemondott Leitner Zsigmond igazgatósági tag, Pósa Ernő felügyelő-bizottsági tag és dr. Szirmai ügyész is. Ezzel a hónapok óta tartó hajszá végleg lekerült a napirendről, a Központi Hitelbank azonban csak ezután fogja érezni, hogy Mándy távozásával milyen csapás érte. Az igazgatóság ezután folyó ügyekkel foglalkozott.

— Az osztálysorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 100.000 koronát nyert; 1949

30.000 koronát nyert:	28195		
10.000 koronát nyertek:	13745	30376	77378
5000 koronát nyertek:	29912	42744	52610
2000 koronát nyertek:	7872	16895	19304
31863	35618	36666	40745
41702	51547	58657	59620
65823	73425	76284	78463
78284	81217	82414	94905
97119	99547	99242	103475
103129	106901	107198	110289
110754	113235		
1000 koronát nyertek:	2134	3649	7012
11444	13493	15634	18889
18506	27629	32785	38986
38603	41307	41236	44945
44232	46058	46524	48458
58897	61539	64330	66175
67402	68608	68785	70103
72587	72336	74745	75403
80617	84187	88923	92457
92323	93706	95826	97814
98694	99161	100858	101610
102437	103196	105240	108546
111194	112204	116711	116394
118855	120285		
500 koronát nyertek:	036	2366	4040
5116	2208	7541	9540
10563	11923	12138	14193
14669	16522	17589	17365
18640	19337	19346	28196
29762	30706	31133	33301
33565	37951	37054	39404
43546	46027	46767	47145
47012	48951	51738	52337
57920	58653	60408	61719
62098	63951	63919	64705
66967	68220	68176	70479
70354	71050	75038	75226
76261	77328	77787	78725
79463	80843	82990	82006
83380	84148	85746	88699
89783	89336	91656	95498
95970	95084	95999	95705
97560	98698	101623	101446
101567	102285	104681	106147
106242	106913	108490	112873
117352	121557		

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek. Kiss szerencsésje nagy! Az osztálysorsjáték mai huzásán a 10.000 koronás főnyereményt Kiss Károly, és Társa bankháza (IV., Kossut Lajos-utca 13.) szerencsés vevői nyerték a 30376. számú sorsjeggyel. A mai huzás 100.000 koronás főnyereménye a 19496. számú nyolcz nyolczad részből álló sorsjegyre esett, mely Gaedicke bankház (Kossuth Lajos-utca 11.) szerencsés vevőjében adatott el. Érdekes azon körülmény, hogy a szerencsés vevő egyike már másodsor nyeri meg a 100.000 koronás főnyereményt.

Osztrák malmok ellenünk. Az alsóausztriai malomtulajdonosok ismét mozgalmat indítottak a magyar liszt ellen, amennyiben legutóbb felkeresték a tartománykormányzót, ott felpanaszolták keserű állapotukat és orvoslást kértek a magyar malmok öldöklő versenye ellen. Az osztrákok eljárása valóban példátlan. Nem elég, hogy hosszú századokon keresztül hazánkat gyarmatállapotban lebilincselve tartották s termézetes ipari fejlődésünknek utját állták, most még azt is a szemünkre hányják, hogy egyáltalában élni merészkedünk. Pedig hát a mi életünk talán mégsem olyan borzasztó Ausztriára nézve: szeretnénk tudni, hogy mit csinálnának a Lajthán tul magyar liszt nélkül. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy józan és méltányos osztrák körökben az osztrák malmok folytonos nyavalygását, a hatóságok előtt való csuszás-mászását elítélik és azt mondják, hogy a becsületes, békés együttműködés ezerszer többet ér hiábavaló harcias papiros-rendszabályoknál.

Magánalkalmazottak országos gyűlése. Nagygyűlést rendeztek vasárnap a Magyarországi Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége, a Kereskedelmi Ifjak Társulata, a Nőtisztviselők Országos Egyesülete, a Magyarországi Magántisztviselők Egyesülete és a Magyarországi Nagykereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete meghívására a magyarországi magánalkalmazottak. Az újvárosi közgyűlési terme teljesen megtelt kereskedelemi alkalmazottakkal és magántisztviselőkkel, közöttük volt 107 vidéki kiküldött, ugyanannyi egylet képviselőjében. A nagygyűlést Árvay Sándor nyitotta meg, vázolván a nagygyűlés célját és fontosságát. Majd Deutsch Jenő indítványára megalakították a kongresszus elnökségét a következőkben: Elnökök lettek Budapestről: Mátrai Márton, Pfeiffer Sándor, dr. Rác Gyula, Szűcs Márkus, Pogány Paula; továbbá Bokor Alajos (Aradról), Andorka Sándor (Győr), Weber Lajos (Nagyvárad), Erdélyi István (Debreczen), Novák Antal (Pozsony), Rencsisovszky Ferencz (Oroszáza) és Zeidler Rezső. Háznagy Benkő Sándor, főjegyző Markovics Márton lett. Megválasztották ezenfelül öttágu mandátumvizsgáló bizottságot és 12 jegyzőt. Pfeiffer Sándor elnök eljegyelte az elnöki székét s kifejtette, hogy ez a nagygyűlés — legyenek tagjai bármely pártnak is tagjai — egyedül képviselik az összes magánalkalmazottakat, a kiknek többsége ragaszkodik a 36 óras teljes vasárnapi munkaszünethez. Utána dr. Jezsovits János min. s. titkár a miniszter megbízásából kijelentette, hogy a miniszter is hangsúlyozta, hogy a munkaszünet törvénytervezete még nem végleges. Kiváló súlyt helyez arra, hogy e nagyérdelmségi körök bírálják meg a törvénytervezetet és tegyék meg észrevételeiket. Zajos tagok kíséretében üdvözölte a gyűlés tagjait. Ezután a napirendet és ügyrendet állapította meg a nagygyűlés s Mátrai Márton javaslatára kimondta, hogy az ipar törvény, revízióját leveszi a napirendről.

30376 77378
 4 52610 113600
 5 19304 23023
 7 58657 59620
 7 82414 94905
 106901 107198
 9 7012 11444
 38986 38603
 4 48458 58897
 5 70103 72587
 92457 92323
 101610 102437
 116711 116394

rendről s azt más alkalommal fogja tárgyalni. Bartha Dezső előadó ismertette azután a munkaszüneti törvény történetét s határozati javaslatot nyújt be a teljes 36 órás munkaszünet érdekében. Wollák Soma, dr. Nagy Dezső s többek felszólalása után a nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely kimondja, hogy a magánalkalmazottak érdekeinek megvédése céljából: 1. Kötelességévé teszik minden kereskedelmi alkalmazottnak és magánhivatalnoknak, hogy valamely alkalmazott egyesületnek tagja legyen; 2. Óhajandó, hogy a fővárosi ilyfajta egyesületek, valamint a vidéken is, ahol több alkalmazott egyesület van, — egy táborra egyesüljenek; 3. legközelebbi célul kitűzi az összes alkalmazott-egyesületeknek egy országos szövetségbe való tömörítését. A gyűlés e javaslat elfogadásával véget ért.

Megalakul a Behozatali és Kiviteli Részvénytársaság. Legutóbb megírtuk, hogy az Első Magyar Kiviteli és Behozatali Részvénytársaság alapítói vasárnap az Országos Iparegyesületben értekezlet tartanak a végleges alapítási tervezet kibocsátása ügyében. Az ülésen jelen voltak az alapítók teljes számban és elhatározták, hogy a társaságot 60.000 korona alaptőkével megalapítják. Ez ügyben kibocsátják az aláírási íveket a végleges alapítási tervvel együtt. Az ülésen dr. Matlekovits Sándor elnökölt.

Borsodvármegye és a mezőgazdasági kamarák. A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott ülésén tárgyalta a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslatot. A kamarák tervezett felállításánál helyesli a kerületi rendszert, a gazdák szervezkedését pedig helyi és járási gazdakörökben óhajtandó az egyesület, a kamarák felügyelete és támogatása mellett. Az országos kamara helyett azonban helyesebbnek tartaná az egyesület egy országos földmívelésügyi állandó tanács szervezését, melynek hivatalból tagjai lennének a kerületi kamarák s vármegyei gazdasági egyesületek elnökei s ezeken kívül annyi kinevezett tag, hogy minden vármegye képviselve legyen. A kamarai illetékre vonatkozóan ennek összegét a földadó 1 százalékától legfeljebb 1 1/2 százalékban kívánja megállapítani. A kamarai választások megejtésére pedig a maga részéről a közvetett választási rendszert hozza javaslatba.

Új gőzmalom Kaposvárott. Legutóbb Kaposvárott új gőzmalom alakult „Kaposvári Gőzmalom és Műjéggyár Részvénytársaság” czég alatt. Alaptőkéje 500.000 korona, mely 1000 darab, egyenkint 500 korona névértékű részvényből áll. Igazgatósági tagok: dr. Bakonyi Lajos, Darnay Béla, Molnár Endre és Hirschmann Mór. A vállalat megalakulását már a kaposvári törvényszék bejegyezte.

Kisbirtokosok szervezkedése. Az északkeleti vármegyei kisbirtokosai gazdaságilag szervezkedni készülnek. E tárgyban ma Szatmáron Poszvek Nándor volt gazdasági, egyesületi titkár irodájában kiscsárdák egy szűkebbkörű értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy e hó 30-ára nagyobbarányú értekezletet fognak e tárgyban ugyancsak Szatmáron tartani. Az előkészületek pedig Szatmáron folynak.

A csorbai villamos ügye. A tátrai fürdők egyik legnagyobb baja a nehéz közlekedési viszonyokban rejlik. Ezen akar segíteni most az érdekeltesség azáltal, hogy Csorbát—Tátrafüred—Tátralomnicz—Barlangliget között villamos vasutat akar építeni, amiáltal a Tátra déli lejtője olcsón és könnyen hozzáférhető lenne. A vasut költségeihez Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter — amint ismeretes — 800.000 koronával járul hozzá, amely összeg azonban az összes költségeknek egyharmadát sem teszi ki. Ezért a szeptemberi alispán most — mint értesülünk — mozgalmat indított, hogy azok a birtokosok, akiknek területét a vasut átszeli, ingyen engedjék át a vágányok lefektetéséhez szükséges területeket. A tervezett vasut ugyanis a csorbai határtól kezdve egyenes vonalban mérve, az érdekelt területeket hozzávetőleg a következőkben érintené: Herczeg Hohenlohe 7000 m., báró Diergardt Dániel 1000 m., gerlachfalvai erdőtartó 900 m., Westér Pál és társai 500 m., izsákfalvai volt urb. 900 m., nagy-szalóki volt urb. 1000 m., mühlenbachii volt urb. 1800 m., alsóerdőfalvai volt urb. 1300 m., felsőerdő-

falvai volt urb. 2300 m., kakaslomniczi volt urb. 800 m., Matlárháza (Loisch és Bugsch) 180 m., hunfalvai volt urb. 900 m., forbergi volt urb. 200 m., Késmárk város 2500 m., rókuszi magánosok 400 m., Szepesbela város 2500 m. (a többi kincstári területre esik). A szükségelt területek tehát aránylag csekély értéket képviselnek azzal az előnnyel szemben, amely a tervezett villamos vasut létesítése esetén az érdekelt telektulajdonosokra hárulna, mert a területek könnyű kihasználhatása és értékük emelése bőven tértené meg a hozott áldozatot, mely nélkül különben a vasut létesíthetése alig remélhető.

Takarmányhiány enyhítése. Darányi földmívelésügyi miniszter ma adta ki a hozzá a vármegyei gazdasági egyesületek, a gazdasági tudósítók, közgazdasági előadók és a m. kir. állattenyésztési felügyelőségek, valamint a nevezettek útján felkért magánosok által szeptember 15—28-ig beterjesztett szalás takarmányok folytatási kimutatását. Ezen II. kiadás sokkal nagyobb anyagot ölel fel már, mint a szeptember 15-én kiadott I. kimutatás, amennyiben a most közzétett kimutatásban a szárított moslék beszerzési helye, általában a szeszmoslék eladásával foglalkozó gyárosok is feltüntetve vannak. Ugyancsak ezen kimutatás feltünteti a szalás-takarmányneműek kedvezményes vasut-szállítási feltételeit is, melyek 1909. évi április hó végéig érvényesek a magyar államvasutak vonalain.

A kamara a vasuti üzletszabályzatról. A vasuti üzletszabályzat tervezete tárgyában a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara terjedelmes nyomtatott előterjesztésben foglalta össze ama módosító és kiegészítő javaslatokat, amelyek megvalósításával az érdekelt kereskedők és iparosok jogosult panaszait orvosolni lehetne. Ezt az előterjesztést a kamara a minap egy szakértőkből álló értekezlet elé terjesztette, amely beható tárgyalás után ötvenkét alapon megokolt javaslatot ajánlott a kereskedelmi miniszter elé juttatni.

A Vasutas-Szövetség gyűlése. A magyar vasutas-Szövetség vasárnap tartotta a szokásos negyedévi közgyűlést gróf Batthyány Tivadar elnökelete alatt. Gróf Batthyány Tivadar elnöki jelentésében felölelte a szövetség összes aktuális ügyeit, a mit a jelenlevők helyesléssel vettek tudomásul. Felszólaltak Uhlwurm Ödön és Lorberer József, utóbbi titkári jelentését terjesztette elő. Nagyobb vitára adott alkalmat Osváth Istvánnak, a munkásbizottság előadójának előterjesztése, amelyben kifejté, hogy a szociálistáktól vezetett Vasuti Munkások Országos Szövetsége tagjainak a munkásságra gyakorolt terrorizmusa alól óvja meg a szövetség a munkásokat, ez a szövetség számbeli erejének növekedését és erkölcsi tekintélyének fokozását fogja maga után vonni. Végül Krammer Gyula ajánlatára hozzájárult a gyűlés a vasut-s hitelbank létesítéséhez.

Új képviselet. A Reiniger, Gebert és Schall berlini részvénytársaság, mely műszaki cikkeknek orvosi s egyéb célokra való gyártásával foglalkozik, Budapestén 25.000 korona alaptőkével képviseletet létesít, melyet Kollros Ferenc vezet. Szivesebben hallanók, ha az 1.250.000 márka alaptőkével rendelkező berlini czég Magyarországon nem csak eladásra, hanem gyártásra is berendezkednék.

Az iparegyesület érmei. Az „Országos Iparegyesület” ezidén is kiírta az egyesületi díszermekre szóló pályázatot, amelyen részt vehet minden magyar iparos, aki érdemes a kitüntetésre. Igazolni kell, hogy a pályázó valami új iparágat honosított meg, vagy, hogy iparát kiváló mértékben tökéletesítette, vagy azt, hogy berendezésének modernizálásával példát adott arra, hogyan kell egy kisipari műhelyből versenyképes középipari telepet létesíteni. Pályázhatnak továbbá olyan kereskedők is, akik a hazai származású iparecikket pártolása és terjesztése révén szerzett reá érdemeket. A pályázatokat 1908. év végéig az illetékes kereskedelmi kamara útján kell az egyesületnél benyújtani.

A petróleum-kartell. Hatalmas lépésekben közeleg az időpont, amelyre a magyar petróleum-vállalatok a kartell felállítását elhatározzák. Ismeretes dolog, hogy a Kőolajfinomító és Apolló a legszilárdabban el vannak határozva, a kartell ellenző hasonló vállalatok megtörésére, vagy vele együtt való működésre, a kartell keretén belül. A Vacuum-Oil

várja a másik vállalatok részéről a kezdeményező közlekedést. Jól értesült forrásból tudjuk, hogy a Vacuum-Oil nem zárkózik el mereven a kartellbe lépés eszméjétől, de azt kívánja, hogy a többi vállalatok alkalmazkodjanak az ő feltételeihez. Ők jól tudják, hogy a Kőolajfinomító németországi fogyasztásra szánt oderbergi termelvénye a vállalat finansziát helyre nem állítja, azt is jól tudják, hogy az utolsó esztendőhöz hasonló üzletév válságba sodorhatja a vállalatot, tehát várnak és szervezik a vidéki piacot termelvényeik számára. A Vacuum nem kezd a kezdeményező lépést, mert szerinte a többi olajfinomító titkos megállapodás folytán egyre nyomják a petróleum-árakat, ezáltal akarva őt kényszerhelyzetbe hozni, a kartellbe való belépésre.

A gyümölcs és szőlőkiállítás megnyitása. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által a városi Iparcsarnokban rendezett gyümölcs- és szőlőkiállítást Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, a kiállítás védnöke vasárnap délelőtt 11 órakor nyitotta meg. Az Iparcsarnokban nagy és előkelő közönség gyűlt egybe a miniszter fogadására. A minisztert a kertészeti egyesület nevében Emich Gusztáv udvari tanácsos, elnök üdvözölte. Darányi Ignác miniszter a beszédre így válaszolt:

„Tisztelt Uralm! Örömmel értesülök, miszerint a kiállítás olyan fényes, hogy talán Magyarországon ilyen kiállítás még nem volt. Ez azt bizonyítja, hogy a gyümölcstermelés lényeges fellendülést, haladást mutat. Ezen kiállítás körül szerzett érdem elsősorban a magyar termelőké, az Országos Kertészeti Egyesületé. Azt hiszem, nélküle az eredmény nem volna teljes. Elbizakodottá ne tegyen bennünket, mert a gyümölcs-osztályozás, a gyümölcspakolás még mint elsőrendű teendő van hátra. Ebben az irányban kérem közreműködésüket és lelkemből kívánom: a kiállítás ebben az irányban egy új szakot jelentsen. Köszönöm a szíves fogadtatást, mit részben annak a barátságának is tulajdonítok, mely bennünket régóta összefűz. A kiállítást pedig ezennel megnyitom. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)”

Az éljenzés lecsillapulta után az elnök, valamint a rendezőség kíséretében Darányi miniszter megsejmelte a kiállítást, melyet a legapróbb részletekig rudinal Molnár István miniszteri tanácsos mutatott be a miniszternek.

Mintaszüreték tartása. Darányi miniszter rendeltére az okszerű borkezelés érdekében az idén is fognak mintaszüretet tartani, még pedig az egri, tarcali, bihardioszegi, mènesi, kecskeméti vinczellériskolánál az illető iskola szőlőjében, a tordai állami szőlőtelepen, a szilágysomlyói állami földmivesszkola szőlőjében, a zsámbéki állami szőlőtelepen, továbbá Sátoraljai helyen, Zala, Tolna, Komárom és Szatmár vármegyék területein később meghatározott helyen.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-
Intézete. Elektromágneses gyógyítás
 Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
 Telefon 102—39.

Gyógytényezők:	Ideggyengeségi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	degfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischlas).
Kék fényvel való kezelés	Gerincvelősorvadás (Tabes.)
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos massage (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vészségénység.)
Szénsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrvizketeg.
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság.)
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)	Aranyeres csomók.
- **Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.** —
 Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospectus.

SZÉN, koks, briket,
 antracit összes gazdasági,
 ipari és házi célokra
 Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
 BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.
 Sürgőnvozm: ANTRACIT BUDAPEST

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 28-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban ma reggelre — a déli határmegegyeket, meg Erdély tulnyomó részét kivéve — mindenütt fordult elő csapadék, amely itt-ott zivatarral járt és mennyisége a Dunántul nagyrésznél, meg helyenkint az Alföldön a 10 mm-t meghaladta, sőt a Dunántul egyes helyein 20 és 30 mm-en is felülemelkedett (Szentgotthárdon 37, Mórton 52 mm.). A hőmérséklet lényegtelenül változott; maximuma: Eszéken, meg Verseczen 25 C°, minimuma: Botfalun 4 C° volt. — Tegnap délelben (11 óra 20 p. — 12 óra 30 p.) a budapesti és ma reggel (7 óra 40 p. — 8 óra) a budapesti és ógyallai műszerek közepes erejű, távoli földrengést jeleztek.

Prognózis a következő 24 órára:
Lényegtelen hőváltozás és elvélve eső várható.

Állomás	Lángyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Szaltna	62.9	12.3	NE	2	4	12	18	10
Ungvár	60.7	13.0	SE	1	4	12	17	12
Késmárk	61.0	10.4		4	4	15	10	
Losonc	61.6	11.4		4	3	15	9	
Ogyalla	62.6	12.4	NW	1	4	15	11	
Budapest	62.3	13.4	NW	1	4	20	13	
Héreny	63.5	11.0	NNW	1	9	20	11	
Keszthely	64.1	13.6	N	2	13	21	9	
Pécs	63.6	14.5	NN	2	13	22	14	
Zágráb	63.2	15.1		1	13	23	14	
Püme	62.7	14.9		1	13	23	14	
Szeged	63.5	13.6	N	1	4	24	13	
Temesvár	61.4	14.4		1	4	24	14	
Nagyvárad	61.0	11.3		4	1	21	9	
Kolozsvár	61.3	8.8		4	1	19	9	
Nagyzeben	62.6	8.8		1	1	19	13	
Szatmár	61.8	14.8	SW	2	4	18	12	
Bécs	62.4	12.4	W	1	4	18	12	
Arvaváralja	63.0	9.0	NW	1	4	15	6	
Selmeczbánya	62.6	9.6	W	2	4	15	6	
Komárom	62.6	12.6	NW	1	4	20	13	
Magyar-Ovár	61.8	11.8	NW	1	8	19	14	
Sopron	60.8	10.8	W	3	10	18	8	
Eszék	61.8	14.8	NE	1	12	25	14	
Cirkvenica	61.1	16.1		1	12	23	14	
Déreczen	62.6	12.6		1	11	21	14	
Kecskemét	61.0	0.0		1	1	1	1	
Órosháza	61.6	13.6	NW	2	7	23	13	
Arad	61.8	14.8	W	1	1	23	14	
Zsombolya	61.0	15.0	S	1	1	24	14	
Versecz	61.7	16.7	SSE	4	4	23	16	
Orsova	61.2	11.2	S	1	1	22	8	

Felélős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonafőzsde.

Budapest, szeptember 28.

A mai készáru piacra mérsékelt kínálat, de jobb kereslet mellett készbuzában az irányzat szilárd és a forgalomba került 35.000 q. 10 fillérrel drágábban kelt el. Rozs 5 fillérrel drágább, zab változatlan, tengeri tartott. A határidőpiacra a mai üzlet kedvtelen hangulattal és a pénteki záratlánal némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban sürgős fedezési vételekre erősen szilárdult az irányzat és meglehetősen emelkedtek az árfolyamok, mi mellett rendkívül élénk forgalom fejlődött ki. Kivételt csak az októberi rozs képez, amely cikket az általános szilárdság közepette is csak alig tarthatja fenn az árfolyamát, mert azt hiszik, hogy eme cikket nagyobb felmondások lesznek, minek folytán inkább a realizálások vannak túlsúlyban. A pénteki zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenhat fillérrel, az áprilisi buza tizenhét fillérrel, az októberi rozs csak hat fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, az új tengeri két fillérrel javította az árfolyamát, az áprilisi zab változatlan maradt.

A készáru piacra elkel:

Buza. Tiszavidéki: 550 mm. 80.5 kg. 24.10 korona, 800 mm. 80 kg. 24.10 korona, 100 mm. 80 kg. 24.25 korona, 300 mm. 80 kg. 24.10 korona, 500 mm. 80 kg. 24 korona, 100 mm. 80 kg. 24.20 korona, 100 mm. 80 kg. 24.10 korona, 400 mm. 80 kg. 24.10 korona, 1800 mm. 80 kg. 24.10 korona, 500 mm. 79.8 kg. 24 korona, 1000 mm. 79.7 kg. 24.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24 korona, 250 mm. 79.5 kg. 24 korona, 250 mm. 79.5 kg. 24 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.80 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.80 korona, 150 mm. 79 kg. 23.80 korona, 500 mm. 79 kg. 24 korona, 200 mm. 79 kg. 24 korona, 200 mm. 79 kg. 24 korona, 300 mm. 79 kg. 23.70 korona, 300 mm. 78.5 kg. 23.50 korona, 300 mm. 78 kg. 23.70 korona, 100 mm. 77 kg. 22.90 korona.
Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 23.30 korona, 400 mm. 79.5 kg. 24 korona, 400 mm. 78.5 kg. 24 korona, 200 mm. 79 kg. 24 korona, 200 mm. 78 kg. 23.70 korona, 300 mm. 77.3 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77 kg. 22.50 korona, 1100 mm. 76 kg. 22.90 korona.
Bácskai: 2000 mm. 79.5 kg. 23.75 korona, 2000 mm. 79 kg. 23.80 korona, 1000 mm. 75.5 kg. 22 korona.
Hartai: 4080 mm. 79.5 kg. 24.30 korona.
Mezőtúri: 1000 mm. 80 kg. 24.40 korona, 1000 mm. 79 kg. 24.40 korona.
Felsőmagyarországi: 400 mm. 79 kg. 23.60 korona, 700 mm. 78 kg. 23.30 korona, 100 mm. 77.8 kg. 23.30 korona.
Karczagi: 400 mm. 79 kg. 24 korona, 1000 mm. 78.8 kg. 24 korona.
Szarvasi: 1000 mm. 80 kg. 24.40 korona.

Bánsági: 200 mm. 74 kg. 21.60 korona.
Fejérmegyei: 200 mm. 78.7 kg. 23.80 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.35 korona.
Bihari: 2400 mm. 79 kg. 23.80 korona.
Rozs: 300 mm. 18.80 korona, 100 mm. 18.75 korona, 500 mm. 18.75 korona.
Zab: 100 mm. 16.30 korona, 100 mm. 16.75 korona, 100 mm. 16.60 korona, 200 mm. 16 korona, 100 mm. 16.30 korona, 100 mm. 14.60 korona, 100 mm. 16 korona.
Tengeri: 100 mm. 16.90 korona, 100 mm. 16.80 korona, 100 mm. 17 korona, 500 mm. 16.80 korona.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.30—23.70
"	76	—	80	23.35—24.00
"	77	23.10—23.40	81	23.75—24.10
"	78	23.20—23.55	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	23.10—23.60
"	76	—	80	23.35—23.80
"	77	22.90—23.20	81	—
"	78	23.00—23.35	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.00—23.35
"	75	—	79	23.10—23.60
"	76	—	80	23.25—23.80
"	77	22.90—23.20	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.10—23.55
"	75	—	79	23.20—23.90
"	76	—	80	23.45—23.90
"	77	23.10—23.55	81	23.55—24.00
Bácskai uj	74	—	78	23.10—23.55
"	75	—	79	23.20—23.60
"	76	—	80	23.45—23.90
"	77	23.10—23.40	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	18.75—18.90
közepmínőségű uj	—	—	—	18.40—18.65
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.75—15.90
II.-rendű	—	—	—	15.40—15.65
Zab I.-rendű	—	—	—	16.50—16.70
II.-rendű	—	—	—	15.00—16.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	16.70—16.90
Répcze: Káposztarépcze	—	—	—	—
Köles	—	—	—	12.—13.—

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.50, 11.49, 11.61, 11.59.
Buza 1909. áprilisa 11.81, 11.82, 11.78, 11.57, 11.88.
Rozs 1908. októberre 9.35, 9.38, 9.34, 9.38.
Zab 1908. októberre 7.99, 8.—, 7.98, 8.03.
Tengeri 1909 májusra 7.40, 7.42, 7.38.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza	11.63—11.64
1909. áprilisi buza	11.91—11.92
1908. októberi rozs	9.37—9.38
1908. októberi zab	8.02—8.03
1909. májusi tengeri	7.39—7.40

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 24-től szeptember 27-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	54331	2315
Rozs	2339	—
Arpa	9118	6732
Zab	3095	7207
Tengeri	4622	3542
Liszt	2639	22715
Korpa	—	2669

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma kedvező irányzattal indult meg. Az előtőzsdén különösen a Rimamurányi és a Leszámitolóbank részvényekben volt élénkebb üzlet, anélkül azonban, hogy ez az árfolyamok alakulására nagyobb befolyást gyakorolt volna. A helyi értékek közül a Kőszénbánya és téglagyár, továbbá

HETI MŰSOR.

Szeptember—Október		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Fővárosi színház
30	Szerda	A farsadalm támaszai	Siegfried	A tanítónő	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökország	Kurucz-furfang
1	Csütörtök	Napamasszony	Bohémélet Magy. táncgyv.	Tatárjárás	A hollandi lány	A császár katonái	Az új Törökország	—
2	Péntek	A cigány	—	Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökország	—
3	Szombat	Stuart Mária	Junyady László	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Éjjeli szállás	—	—
4	Vasárnap	d. u. este	Lear király	Diákélet Virraszt a szerelem	Varázskeringő	Sasfók	—	—
			A betyár kendője		A hollandi lány	A császár katonái		

a Városi vasut részvények voltak forgalomban. A déli tőzsdén a nemzetközi értékekben gyengébb üzlet volt s az értékek tartott árfolyamok mellett zárlattal. Egyedül a Közuti vasut részvényeiben volt élénkebb üzlet. A helyi piacon forgalomban voltak a Danubius, a Drasche, az Ujlaki téglagyár, a Magyar villamossági, a Városi vasut és a Kereskedelmi bank részvények. A járadékpiac irányzata gyenge volt s az előfordult kötések néhány fillérrel alacsonyabb árfolyamok mellett történtek. Forgalomba került a mai nap folyamán: Osztrák hitel 664.50—63.50 koronán, Magyar hitel 748.50—747.50 koronán, Államvasut 695.50—696 koronán, Leszámítolóbank 487.50—486.25 koronán, Rima 566.50—564.50 koronán, Városi villamos vasut 269.50—268.50 koronán, Közuti 557—555—556 koronán, Magyar koronajáradék 92.72 $\frac{1}{2}$ koronán, Danubius 261 koronán, Kereskedelmi bank 3390 koronán, Magyar Villamossági 300 koronán, Salgó 594 koronán, Drasche 455—460 koronán.

Előzőzsde.

Előtőzsde gyengül.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 644.— Magyar hitelrészvény 748.50—748.— Osztrák-magyar államvasut 695.50. Rimamurányi vasmű 566.50—564.50. Magyar leszámítoló bank 486.25—486.— Közuti vaspálya 557.—555.— Városi villamosvasut 269.50—269.— Drasche-féle téglagyár 455.—458.— Danubius hajóár r.-t. 261.—

Déli tőzsde.

Déli tőzsde kedvtelen.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 644.—643.25. Magyar hitelrészvény 748.50—748.— Osztrák-magyar államvasut 696.— Rimamurányi vasmű 564.50—563.75. Magyar leszámítolóbank 486.25—486.— Közuti vaspálya 554.75—655.75. Magyar koronajáradék 92.72 $\frac{1}{2}$. Hazói bank 282.— Drasche-féle gyár 450.—465.— Ujlaki téglagyár 306.—310.— Danubius hajógyár r.-t. 261.—264.— Magyar villamossági r.-t. 300.—302.— Neuschloss-féle naszici taningyár 444.— Kereskedelmi részvénytársaság 576.

Utőtőzsde.

Osztrák hitel 643.50. Magyar hitel 747.50. Államvasut 696. Leszámítoló 486. Jelzálog 436. Városi 268.25. Közuti 555.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 28. (Saját tudósítónktól.) A múlt heti külföldi zárójelentések nem adtak semmiféle különösebb kezdeményezést és mivel a konzum, mint hűtőn rendszeren, egyáltalán nem volt piacon, nem is lehetett nagyobb forgalomra számítani. Tényleg nagyon csekély volt az üzlet és ha buza, ugyisintén rozs irányzata még valamivel szilárdult, az a budapesti tőzsdével egyértelműleg történt, ahol gabonaművekben nagyobb fedezeti vásárlásokra az árak némileg emelkedtek. Itt is 5 fillérrel drágult a két czikk, egyébként az árak nem változtak. Árpában az irányzat valamivel kedvezőbb lett.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.25—12.65 korona, marosi 12.—12.40 kor., bánáti 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 11.60—12.—korona, mosoni 11.75—12.10 korona, új déli vasuti 11.75—12.05, marchfeldi 11.40—11.85 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.65—9.85 korona, csepeli 9.60—9.80 kor., pestmegyei 9.80—9.95, déli vasuti 9.80—9.95 korona, különféle magyar 9.60—9.85 kor., osztrák 9.70—9.90 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.—kor., csepeli 7.80—8.70, győri — kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.—korona.

Magyar tengeri: régi 8.85—9.—, új — korona, cinquantin 9.70—10.—, új — korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.25—8.85 kor., közepes — kor., elsőrendű — kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.45—8.55 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 28. A belpolitikai bonyodalmak és a newyorki alacsonyabb áriegyzések az itteni előtőzsdére kedvezőtlen hatást gyakoroltak és az irányzat bágyadt lett. Déli vasuti részvény a küszöbön álló tarifaemelésre jól tartott. Korlátértékek közül nyugatechországi köszénbánya és kahlenbergi vasut részvényei kerestettek. A kedvetlen irányzat a déli tőzsdére is áterjedt. Később a vezetőértékek folytonos üzletelenség mellett alig szenvedtek újabb árváltozást.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 645.50. Magyar hitel. 747.—, Länderbank —, Államvasut 696.75 —, Elbvölgyi vasut —, Déli vasut 120.50 —, Alpési bányatársulat 673.—. Rimamurányi —. Májusi járadék 96.25, Magyar koronajár. 92.75 Orosz érték —, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.42.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 645.—, Magyar hitel 747.— Länderbank 440.—, Unio-bank 551.—, Államvasut 696.50, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 123.50, Gőzhajó —, Aipesi bányarészvény 672.75, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajáradék 92.75, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.42, Elbvölgyi vasut —, Rimamurányi 565.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti peitroleum —.

Bécs, szeptember 28. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák bankrészvény 297.50, Bécsi Bankverein 517.25, Osztrák-magyar bank 1750.— Déli vasut 121.75 Dunagőzhajózási társ. 1007.— Dohány rész. 394.— Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.42 Osztr. Lloyd 430.— 4.2 száz. ezüst. jár 95.95—99.15, Osztr. koronajáradék 96.15, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 642.75, Union-Bank 550.—, Osztrák Länderbank 439.40, Osztrák-magyar államvasut 695.25, Elbvölgyi vasut 451.—, Alpési részvény 657.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.50, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 184.25. Kedvtelen.

Bécs, szeptember 28. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.85. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 144.40, Magyar hitelbank részvény 745.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 485.50, Rimamurányi 562.50, Magyar cukoripar 1780.—, Adria hajózási részvénytársaság 402.50, Magyar koronajáradék 92.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.80, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.60, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 436.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 28. (Tőzsdei jelentés.) Az új hét egyenetlen árfolyamigadozás után határozatlan magatartásban nyílt meg, miután a new-yorki tőzsde gyenge lefolyása megbénította a vállalkozási kedvet. Általában azonban szilárd volt az alapirányzat. Bankok és vasutak csak kevésbé változtak. Élénk kereslet tárgyai voltak a jelentékenyen emelkedett Canada Pacific-részvények kedvező üzleti kimutatásokra, míg Baltimore-részvények New-Yorkkal kapcsolatban engedtek. A bányarészek piacán Phönix-részvények az ismert okokból ismét 2%-ot veszítettek. Csupán bochumiak és rainai acél voltak szilárdak. Járadékok jól voltak tartva. Gőzhajós részvények gyengülésre hajlottak, később azonban javultak. Az utolsó üzletórában bankok és villamossági részvények iránt élénkebb kereslet mutatkozott, amely a többi piacok megszilárdulását is előidézte. Zárlat szilárd. Utőtőzsde ösztönzés híján nyugodt. Magánleszámítolási kamatláb 3 $\frac{1}{4}$ %, napipénz 2 $\frac{1}{2}$ %.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, osztrák hitelrészvény 202.20, Déli vasut 23.—, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 16.70, Disconto Commandit 179.70, Dinamit-truszt 209.20, Harpeni 207.30, Unifikált török járadék 94.40, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.30,

Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 228.50, Gelsenkircheni 197.90, Laurakohó 210.80, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 28. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.50, Osztrák hitelintézeti részvény 201.90, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein 141.60, Villamos részvény 146.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.10, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar bank 125.10, Déli vasut részvény 23.10, Elbvölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.25, Párisi váltóár 841.75, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 28. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.50, 1860. sorsjegy 153.75, Déli vasut 23.—, 4 százalékos aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelrészvény 202.25, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.50, Szilárd.

London, szeptember 28. Angol consol 86.—

Páris, szept. 28. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.05, Osztr. aranyjáradék 99.80, Magyar aranyjáradék 94.70, 5 százalékos Bolgar kötelezvény 1896. évről 491.—, 4 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293.— 5 százalékos marokkói járadék 514.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 91.60, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 92.65, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.67, 4 százalékos unifikált török jár. 93.—, Török sorsjegy 174.75, Török dohányrészvénye 421.—, Osztrák földhitelintézet 1132.—, Osztr. Länderbank 475.—, Magyar Jelzálogbank 464.—, Banque de Paris 1526, Banque Ottomane 718.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 128, Meridional vasut 660, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 656.—, Rio Tinto 17.21, Sucerie d'Égypte 36.—, Tula 285.—, Thomson Houston —, Urkányi közsén 176, Chartered 23.—, De Beers 333.50, East Rand 112.50, Jagersfontein 113.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 66.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8. Váltó Svájcra (rövid) 2/32, Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Tartott.

GYÓGYITHATÓ A SÉR?!

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul zárt borítékban megküldi.
POLLITZER SÉRVAAMBULATORIUM
speziális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelet.
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, szeptember 28. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 3493 darab juhot. Árjegyzések: elsőrendű ürü 46—50 fillér kgr.-ként, vagy 36—45 korona páronként, középminőségű ürü 40—44 fill., kgrként vagy 30—35 korona páronként, anyajuhok 34—40 fillér kgrként, vagy 23 $\frac{1}{2}$ —32 korona páronként, raczkajuhok — fillérig, vagy 18—27 korona páronként, kiverési juhok — fillérig, vagy 18—24 korona páronként, kosok — fillér, vagy 28—40 kor. páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, szeptember 28. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3177 darab magyar, 300 drb galicziai, — drb bukovinai, 1422 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizókkör I-ső minőségű 72—82 fillér, kivételesen —89 fillér, II. minőségű 66—73 fillér, III. min. 50—64 fillér, kivét. — fillér

A kiváló bőr- és lúthlamos gyógyforrás
SALVATOR
vessző- és hólyagbajoknál, kőzetgyulladás, csukorbetegség, húrtünetek, húrtüneteknél különösen hatékony.
Póráktár Budapest, RÓDESTRATY J.-nél.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz
Macsztalata valódi áldás gyomorbaajásoknak és az ékszorulásban szenvedőknek
an elrontott gyomrot 3—8 óra alatt tel. Jelen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

galicziai hizókök I-ső minőségű — fillér, II. minőségű 80—84 fillér, III. minőségű 60—78 német hizókök I. min. 84—93 fillér, kivételesen 94—101 fillér, II. min. 74—82 fillér, III. minőségű 68—72 fillér, legelő ökör 46—72 fillér, parasztkör 50—62 fill., bika 46—66 korona, kivétel. 68—74 korona, tehén 48—72 korona, bivaly 28—44 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

A legközelebbi marhavásárt az október hó 5-ére eső nagy zsidóünnep miatt keddre, október 6-ára halasztották.

Bécsi sertésvásár.

Bécs, szeptember 28. (Saját tudósítónk telefonjelzése.) A holnapi sertésvásárra az eddigi bejelentések és kirakások alapján 9010 hizott és 6700 fiatal sertés felhajtását várják.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 28-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 124—125 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 125—126 fillér. Könnyű (páronként 250 klg-ig) 126—128 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi szeptember 25. napján volt készlet 36548 drb., 1908. szeptember hó 26-án felhajtott 25 darab, 1908. szeptember 26-án elszállított 826 darab, 1908 szeptember 28. napjára maradt készletben 35747 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 28. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 846 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 970 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1816 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1276 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 540 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 96—100 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 92—96 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 119—128 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 120—130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 108—130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 klg.-ig. 112—130 fillérig, ételsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 100—108 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz 110 — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A belügyminiszter dr. Balassa Ignác közegészségügyi felügyelői czimmel és jelleggel felruházott közegészségügyi segédfelügyelőt valóságos közegészségügyi felügyelővé, dr. Hajdu Imre közegészségügyi segédfelügyelői czimmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót pedig valóságos közegészségügyi segédfelügyelővé, Tóbiás Mihály budapest-lipótzsei állami elmeegógyintézet gazdát a brassói állami szemkórház gondnokává; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Walch Ottó okleveles gazdász az országos kataszteri felméréshez ideiglenes minőségű felmérési növénydekké; a kassai itélőtábla elnöke Stark Arisztid jog- és államtudor, kassai lakost a kassai itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a máramaroszigeti pénzügyigazgatóság Semmel Lipót szikszói díjtalan adóhivatali gyakornokot a técsői adóhivatalhoz segélydiás gyakornokká; a székesfehérvári javítóintézet igazgatója Székely Gábor helyettes munkavezetőt cipész munkavezetővé és Boszoki Sándort betegápolóvá nevezte ki.

Pályázatok. Az alsóközépségi pénzügyigazgatóságnál 2 pénzügyi fővizgatói állásra 2 hét; a budapesti, a kassai, a kolozsvári, a nagyvárad, a pécsi, a pozsonyi, a temesvári és a zágrábi m. kir. posta- és táviratigazgatóságok bármelyikéhez több ideiglenes minőségű posta- és táviratigazgatói állásra október hó 30-ig; a kolozsvári m. kir. posta- és táviratigazgatósághoz a kolozsmegyei Kissebesen betöltendő postamesteri állásra október 9-ig; az eszaki pénzügyigazgatósághoz az eszaki fővármihatalnál betöltendő két vámgvakornoki állásra 2 hét; a temesvári pénzügyigazgatósághoz több pénzügyi állásra december hó 1-ig; a tordai törvényszék elnökéhez a topánfalvai járásbírósnál betöltendő telegkönyvi dinoki állásra 2 hét alatt nyújtandók be a kellően felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

		méter		méter		
		szept. 26.	szept. 28.	szept. 26.	szept. 28.	
Inn	Székely	1.08	1.13	M. Szeged	0.15	0.21
Uuna	Passau	2.10	2.19	Tokreháza	0.23	0.28
	Linz	0.60	0.44	V.-Namény	0.48	0.40
	Bécs	0.60	0.49	Tokaj	0.04	0.02
	Pozsony	1.37	1.39	Tiszafüred	0.20	0.11
	Komárom	2.30	2.47	Szolnok	0.14	0.08
	Budapest	1.80	1.95	Csongrád	0.76	0.68
	Paks	1.46	1.64	Szeged	0.33	0.17
	Mohács	2.57	2.77	Szeged	0.34	0.40
	Gombos	3.12	0.—	T.-Eocse	2.05	2.13
	Ujfalud	2.60	2.62	Tilul	1.20	1.18
	Pancsova	1.12	1.18	Óndava	0.80	0.80
	Orsova	1.72	1.72	Tanoly	0.80	0.80
Horva	Morva-falu	0.22	0.28	Ródrog	0.14	0.20
Vág	Zsolna	0.14	0.16	Sajó	1.16	1.17
	Trencsén	0.12	0.14	Hornád	0.02	0.08
	Szered	0.41	0.44	Berettyó	0.32	0.32
Kába	Szt.-Gothárd	0.60	0.50	Körös	0.32	0.31
	Sárvár	0.19	0.10	Csanca	0.26	0.29
	Győr	1.88	1.96	N.-Várád	0.35	0.34
Dráva	Varnád	1.22	1.34	Belényes	0.17	0.18
	Zákány	0.46	0.46	Tenke	0.26	0.26
	Bárcs	0.77	0.04	Gurahone	0.26	0.26
	Eszék	0.90	0.97	Borosjenő	0.62	0.62
Hura	M.-Szerdah.	0.—	0.46	Békés	0.57	0.54
Száva	Zágráb	0.18	0.16	Gyoma	0.48	0.51
	Szilvácz	0.07	0.04	Haros	0.—	0.40
	Mitrovicza	0.55	0.57	Gy.-Fehérvár	0.—	0.—
Szamos	Déa	0.46	0.46	Branyicska	0.—	0.—
	Szatmár	0.04	0.05	Sohorsán	1.58	1.38
Kraszna	N.-Máltény	0.—	0.42	Arad	0.43	0.43
Latorca	Munkács	0.08	0.08	Makó	0.26	0.26
Laborea	Homonna	0.08	0.08	K.-Kostély	0.42	0.40
Ung	Perecseny	0.—	0.04	Kiszató	0.98	1.—
				Temogyár	0.98	1.—
				Bécskerék	0.—	0.00

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

ÉVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL.
 DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körur 29.sz.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJELEZÉK 2000*RAJZAL BÉRMENYVE KÜLDETEK.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szorlatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserő páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908 szeptember 29-én

Nemzeti Színház

Elnémult harangok. Színház 4 felvonásban, írta Rákosi Viktor és Malonyai Rezső. Szimándi Mihályfi, Todorescu Gál, Zalainay Szacsavay, Pap Mózes Gabányi, Benedek Molnár, Petru Rózsahegy, Florica Paulai E., Todoroscu Ká, Sára Rákosi Sz., Kiso Molnar. Kezdeté fél 8 órakor

Vigszínház

Kutya van a kertben! Bohózat 3 felvonásban. Írta: Georges Feydeau, fordította: Göth Sándor. Victor Emanuel Göth Sándor, Raymond Gázi M., Chanchiso Camille Tihanyi M., Feratlon Aug-tin Vendrei F., Olympe, a felesége Rónaszóki-Rényi Z., Histangua Carlos Szerény Z., Lucienne, a felesége Komlóssy Tanczay, Lomel Romain Tanczay, Vinache dr. Balassa J., Babstin Sarkadi A. Kezdeté fél 8 órakor.

M. Kir. Operaház

Pillangó kisasszony. Tragikus dalmű 2 felvonásban 8 részben. Szövegét Long János L. és Belasco David nyomán írta Illica L. és Giacosa G. Ford. Váradi Sándor, zenéjét szerzerzte Puccini Giacomo. Pillangó kisasszony Szamosi Suzuki, Váradi M., Kate Flattné, Pinkerton Arányi, Sharples Mihály, Goro Déri, Yamadori harczeg Pichler, Bonza Ney, Yakusidó Hegedűs, Császár bístos Kárpát. Kezdeté 7 órakor

Királyszínház

Hollandi lány. Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Austen Hungen. Zenéjét szerzerzte Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa. Peap Adrien, Szirmai, De Coop, hadnagy Dobos, Van Vuyt, karmester Rády, Hook, pálinkagyáros Boross, Bally, leánya Petráss S., Fredanókahuzza Kassai E., Snapsz, gyárvezető Papir, Mína, szakácsnő Pálmay L., Sínász Simon Némot. Kezdeté 1/3 órakor

Fővárosi nyári színház

A Gyurkovics lányok. Vigjáték 4 felvonásban. Írta Herzegh Ferencz. Kezdeté 1/3 órakor

Magyar színház

A nagymama. Enekes vigjáték 3 felvonásban Csiky Gergely darabjából szinpadra alkalmazta Pásztor Árpád zenéjét szerzerzte Mádor Rezső Szonátlyok Szörömy grófné Flaha L., Márta Otvós G., Pirosg Hornyik, Bárd Orkenyi Csizsér, Gróf Szerényi Pap, Br. Orkenyi Kálmán Raskó, Koszta Kórmendi, Langó Szerafina Marosi A., Tódorka Szilárd Dobi. Kezdeté 1/3 órákor.

Uránia színház

Az új Törökország. Kezdeté fél 8 órakor.

Apolló - Projektográf

TELEFON 68-39. Dél-Tirol (Bozen és vidéke). Vizi sportok. — Hogy lehet könnyen pénzt keresni. — Hatásos ragasztószer. — Kis halászléány. — Művész alma. Aranykeresők az egyiptomi sivatagban A vízi nimfa. — Várnagy boszúja. — Szerencsés ötletek. — Bosszúálló szerelmes. — Egy ruha viszontagságai. KEZDETE: 6 órakor

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám. A szalmaösvégyek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kitűnő kiszolgálás

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE Teréz-körút 89. Minden este 9 és 1 negyed órakor: „A néma vádlott” (zajos sikerű bohózat). „BERTA PANAMAJA” 100-ik jubileum előadása. (Szingári paródia, Dr. Szalay, mint Rott, Kóvári, mint Nagy Endre) — Megjévezettség híj művész imitációk.) László Rógal (4 új cabaret számmal), Kékény Ilon, Antal Erzsé, Csabai Zsófi, Sugár Edith, Rákay Márton a (Királyszínház tagja, mint vendég.) Kóváry Hoross, Szatmáry, Kabók. 3 kis darab — 20 új cabaret szám. Conciertok: Dr. Szalay József (Grübaum-imitáció Budapesti idegenvezető). Jegyek: 6, 5, 4 és 3 kor. — ért Kontinó tőzsdéjében, Andrassy-ut 20. Eárdnál (Korsuth Lajos-u. 4.) és a Cabaret pénztárnál.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR. Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor Ma! fél 10 órakor! Ujdonság!

A műlövés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Tük Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyanint Trebitsch Sándor minttörök háromór.

DER LUFTTURNER

Végül 11 órakor Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncra attrakciók. — Kezdeté fél 12 órakor —

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. — MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaharag utca 3. szám. (Az udvaron)

Colibri!

A világ legkisebb zongorája 185 cm., csakis a magyar kir. zeneakadémia szállítójánál Reményi Mihály nagy magyar hangzer és zongora telepen kapható Budapest, Király-u. 58. Telefon 87-84. A zenepalota mellett.

Dus raktár a legkiválóbb mesterzongorák és pianókban a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Készpénzért vagy 36 hóig terjedhető részletfizetésre is. — Régi zongorák és pianók megvételnek és becsereitelnek. Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

Női ruha divat-kelme előadás

Orlasi készletünköl 120 cz. széles őszi angol kelmeté méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 628. Alapított 1895

BUTOR

legnagyobb választékban, a legmodernebb követelményeknek megfelelően, szigoruan szolid kivitelben, teljes polgári- és urasági lakás berendezések eoulás feltételek mellett kaphatók;

Sárkány J. butoriparosnál Budapest, Erzsébet-körút 26. (Zion-palota) raktár és műhely.

Vértess-féle Sósorszesz

Minden házban szükséges.

Kovács Gyula zongora-farmel

Budapest, V. Ferenc-Jósef-tér 8-9. Gresham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmonikák legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása. Részlet és javító-csatló. Zongora hangoltatás eszközöltetik. Állandó kópkiállítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Kalap Király

a legolcsóbb őszi ujdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk Bocsos partfogásért esedezünk műhelyünkben Hárfa-u. 33. nól kalapok átalakítására. Osztermann és Stern kalapos mester Szigoruan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota)

„VALUTA” erszény

egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag „Székely” bóröndös nól VII. 9 Rákoci-ut 4 Arányzóék tuczen

AZ ÉN UJSÁGOM

Képos heti gyermeklap. Szerkeszti: PÓSA LAJOS. Előfizelési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Az új évnegyed október 1-én kezdődik Mutatványszám kérésre ingyen. Kiadóhivatal: Budapesten, Andrassy-ut 10.

Pesti hazai Takarékpénztár sorsjegyek

Huzása október 5-én 600.000 K PONYEREMÉNY nálunk

38 havi részletre á 3.50K. 24 havi részletre á 5 kor.

kaphatók. Az első részlet beküldése ellenében kiadjuk a sorsjegy sorozat és számát tartalmazó részletet azonnali játékkal.

Nemzeti Pénzváltó Részv.-Társ. BUDAPEST, IV., Váci-utca 22. szám.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17. Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker.

A borsos darab

(Das starke Stück) Továbbá: AALBACH mint budapesti idegenvezető. BAUMANN mint Scherloch Hochmetz és a változatos varieté-műsor. Az előadás kezdete 8 órakor. Jegylovótél 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnál. A téliertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK özigányzónakara hangversenyez.

BEKETOW CIRKUSZ

Városliget telefon 107-46. Ma este háromnegyed 8 órakor Nagy Fényes Előadás. „HELGOLAND” Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkuszbán. Fényes kivilágítás, tűzijáték. 60 hólygból álló ballet The 3 Staig's halászlégyűlés motorkerékpáron és az egész műsor.

RÉMI KÁVÉHÁZ BÜFFÉ

József-körút 4. (Nemzeti színházzal szemben.) Esténként nagy választék mindennemű hideg ételekben Egy színházi vacsora kenyérral 50 fillér Kis palaok bor vagy sör 33 fillér.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetelődés hely Gara Géza és Tsa drogéria Epest, VIII. József-körút. Termék árjegyzékét kérem.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszer, óvóeszközök, nászajándékok részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyék 2006 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

mérés

Epest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Párisi világtállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőt gyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírási tréningben.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, ozimkép és gőngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

Gyász-

uri ruhák 24 óra alatt mérték szerint készítenek. Egy sacco öltöny 25 és 30 forint. Kifogástalan munka, szakszerű kivitel. Amerikan House, Szervita-tér 3.

Benzinmotorok

1-25 lóerőig műhelyünkben gyártás kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsofolókészletek és órlóművek is kaphatók

A díjazott gépek

SZABADALOM,

védjegy- és mintaoltalom kieszközölése az összes kultúr-államokban.

ADLER MIKSA okl. gépészmérnök hítes szab. ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

VALÓ

di francia külhatalomszolgálati (Gyász- és csakis)

P. BERGUERANFELS leg híresebb párizsi gyártótól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes leírások ingyen és bérmentve.

A ház lerombolása miatt

legjobb alkatom jól és olcsón bebutorozkodhatni,

BUTOR

Varga Mihály és Társai butoráruháza (Alapított 1893.)

IV, Koronaherczeg-u. 2. Kigó-lér sarok,

lerombolása miatt eladunk bámulatos olcsó árban nagy választéku dus butorraktárunkat, egy a legdivatosabb és legfinomabból a legegyszerűbbig és pedig: háló-, ebédlő-, nri-szobák, szalonberendezések, mahagoni-, cseresznye-, pallsander-, jávör-, tölgy- és diófából, valamint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, dívánok, ottomanok, íróasztalok, könyvszekrények, kihúzóasztalok, kredenzek, trumeau-k tükörrel, pohárszekrények.

15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinek, függönyök, 100 darab egyes éjjeli szekrény, 60 darab egyes mosdó, 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fautóul stb. stb.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

ők bármily

nemi betegségben szenvednek,

mint húgyúti és hólyagbajok, húgyvesztésküldések, vizelet zavara, éjjeli magömlések, szék- és bujjákos bántalmak (syphilis, az öntörítkezés utóhatásait feltéplő idegbajok, korai fertőzések, a gyeregtől, bármily bűrküldések stb. nékél felhőlyás, mehbajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és leltizsmozatos gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. orsz. főorvos országos hírl és a legérgebb, 52 éves tonnálló rendel. intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este, 1000 húgyúti és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsőtűzők segítségével.

Vidékik levelekre kimorló választ és szakértői tanácsot nyelnek, gyógyeserről gondoskodva lesz. Tiltakozás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

A főnyeremény titka!

Minél több sorsjegye van: annál valószínűbb, hogy megüti a főnyereményt. Rendeljen meg tehát nálunk havi lefizetésre:

- 1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegyet
- 2 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsj.
- 1 drb Olasz-vöröskereszt-sorsjegyet
- 1 drb Bazilika-sorsjegyet
- 1 drb Józsv-sorsjegyet.

Mind a hat sorsjegyért összesen csak havi **7** koronát fizet **36** hónapon át és játszik

évente 14 huzáson

október 5, november 1, november 2, november 15, február 1, február 5, márczius 1, (2 huzás), május 1, május 15, június 5, július 1, aug. 1, szept. 1

2 millió korona nyereményre.

Küldje meg postautalványon az első 7 koronás részletet és azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket és így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után iszol-gáltatjuk mind a hat eredeti sorsjegyet.

E játéknál pénzt nem veszítheti el, mert:

1. a 36 hónap alatt a hat sorsjegy nyereménye az Öné.
2. 36 hónap elteltével hat sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
3. ha a sorsjegyeket megtartja, körülbelül 50 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.

A további havi fizetésekhez postacsekkeket és minden egyes huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3. sz.

Alapított 1886-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

Legközelebbi huzás: okt. 5-én

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegy 600.000 korona főnyereménnyel október hó 5-én.

Kapható: 11 havi 10 kor., 18 havi 6.50 kor., vagy 22 havi 5.60 kor. részletfizetésre.

Ajtók és ablakok

regi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, kerkerterések, koramittapok, Kohlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór, épület-bontás vállalkozó Budapest, Nádor-u. 72-74. Biók Üzlet Sziget-ut 2.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uraló eredeti angol Helical Premier és The Champion

kerékpár ok a t dupla harang csapágygyal és szabadonfutóval 3 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletek adjuk és

kerékpár-alkatrészeket egész világon létező összes kerékpárokhoz, óriási forgalmunk követ-közében mélyen leszállított nagyban

eredeti gyári 30% árleszállítással szállítunk vidékre árban bűrhová

Láng Jakab és Fia kerékpár és alkatrészek nagy kereskedők Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár raktára.

Budapest, VIII., József-körút 41.

Fióküzlet Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 3. — Díszárjegyzékünk 1000 kappal. Kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve

Erzsébetvárosi Népbank Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, VII., Baross-tér 18. (Keleti-pályaudvaral szemben)

ELAD:

600 ezer korona

tőnyereményes huzásra (október 15.)

PESTI HAZAI SORSJEGYET

24 havi	5.20
36 havi	3.80

koronás részletek

2 részletegyszerre fizet és esetén 3 nyugtát adunk tehát 1 RÉSZLETET INGYEN.

F. évben nálunk részletfizetésre vásárolt sorsjegyekre több mint 200.000 K tőnyereményt fizetünk ki.

